İŞKUR

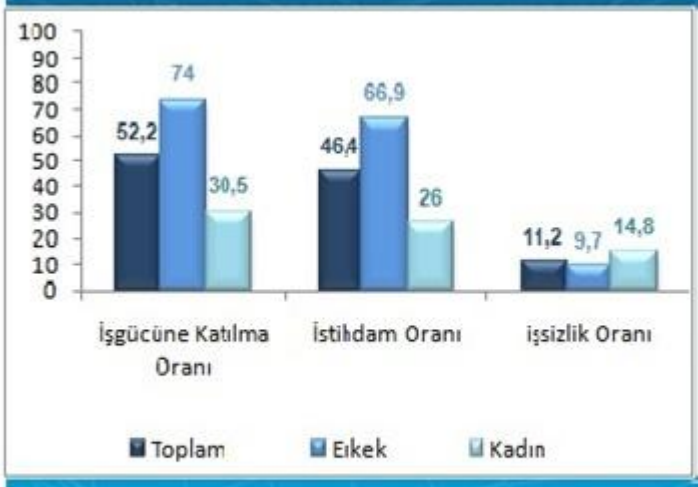

2014

İSTANBUL

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

İŞKUR

İŞKUR

T.C.

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU 2014

Raporu Hazırlayanlar:

Saliha ZURNACI ÖNEN (İstatistikçi)

Umut AYAR (İstatistikçi)

SUNUŞ

Türkiye'nin ekonomik, finansal, ticari, sosyal ve kültürel yaşamın her daim merkezinde yer alan İstanbul, dünyanın ve ülkemizin yaşadığı hızlı teknolojik değişim ve dönüşüm sürecini en iyi şekilde yansıtmaktadır. Bu özellikleriyle İstanbul, stratejik konumunun verdiği güçle ülkemizin amaçlarına ulaşmasında sahip olduğu en önemli güçlerden bir tanesidir.

Küreselleşmenin halen devam ettiği dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. İşsizlik sorunu genel olarak; nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması, kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması başlıca sorunlardır. İşsizlik oranlarının yüksek olmasına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda çalışacak işgücü temininde ciddi sorunların yaşanmaktadır. Bu durum genel olarak ülkemizdeki genç nüfusun fazla olması, nüfusun eğitim seviyesinin düşüklüğü ve en önemlisi mesleksizlikten kaynaklanmaktadır.

Ayrıca hızla gelişen teknoloji ile birlikte birçok sektörde ve meslek dalında yaşanan değişim ve gelişmelere paralel kendini geliştiremeyen veya uyum sağlayamayan çalışanlarında işsiz kalmasına neden olmaktadır. Mevcut işgücünün değerlendirilmesi ve bu duruma uyum sağlaması için yeni çalışmalar yapılması ihtiyacını doğurmaktadır.

Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmeyi ve mesleksizlik sorununu gidererek işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizliği hedef alan aktif istihdam politikalarının belirlenmesi amacıyla yerel düzeyde işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için İstanbul İşgücü Piyasası Talep Araştırması yapılmıştır.

Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduklarını, elaman temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangi mesleklerden oluştuğu ve belirlenen mesleklere elaman bulmakta zorlanma nedenlerini belirlemek amacıyla İstanbul Çalışma ve İş Kurumu Müdürlüğümüzce işçi/işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan bu araştırma ve çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Vasip ŞAHİN

İstanbul Valisi

ÖNSÖZ

Üç imparatorluğa ev sahipliği yapmış, medeniyetler şehri olan İstanbul, jeopolitik konumuyla, ekonomik, finansal, ticari, sosyal ve kültürel yaşamın her daim merkezinde yer almış Dünya'nın ve Türkiye'nin en büyük metropollerinden biridir.

Türkiye nüfusunun %18'inin, SGK kayıtlı çalışanların %30 nu yaşadığı genç ve dinamik bir işgücüne sahip olan İstanbul'un da, Dünyada ve ülkemizde olduğu gibi en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması, göçle gelenlerin eğitim seviyesinin düşük olması ve en önemlisi mesleki eğitim almamış olması, işsizliği artırırken, işyerleri de nitelikli işgücünün temininde güçlükler çekmektedir.

İstihdamın artırılması, işsizliğin azaltılması ve toplumsal refahın sağlanması için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi gerekmektedir. Uygulamış olduğu "Aktif İstihdam Politikalarıyla" İşsizlik ve mesleksizlikle mücadeleyi hedef alan İŞKUR, ülke çapında on ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran özel sektör işyerleriyle yüz yüze görüşerek kısa, orta ve uzun vadede ihtiyaç duyulan işgücünün hangi mesleklerden olduğunu ve temininde güçlük çekilen mesleklerin belirlenmesi için yılda iki defa "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" yapmaktadır.

2014 yılı 1. Dönemde İstanbul'da 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında örnekleme yöntemi ile tespit edilen 8.493 işyeri ile yüz yüze görüşme yapılarak "İşgücü Piyasası Talep Araştırması" yapılmıştır. Yapılan bu çalışmayla ilimizdeki işyerlerinin ihtiyaç duymuş olduğu nitelikli işgücü açığı ve bu ihtiyacı gidermede karşılaştıkları sıkıntı ve sorunlar belirlenmiş olup uyguladığımız "Aktif İstihdam Politikalarıyla" nitelikli işgücü açığının giderilmesine katkıda bulunacaktır.

Yapılan bu çalışmanın İstanbul'a ve Türkiye'ye hayırlı olmasını diler, raporun hazırlanmasında emeği geçen tüm personelimize ve araştırmamıza destek veren işverenlerimize teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Muammer COŞKUN

İstanbul Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER v
TABLOLAR LİSTESİ vi
GRAFİKLER LİSTESİ viii
KISALTMALAR ix
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5
BİRİNCİ BÖLÜM 7
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 7
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 7
1.1. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 7
İşgücüne Katılma Oranları 9
İstihdam Oranları 10
İşsizlik Oranları 13
Genç işsizlik 16
İşsizlerin Bekleme Süreleri 16
İstihdam Verileri 17
Kayıt Dışı İstihdam 18
1.2. SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ 21
1.3. İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 22
İŞKUR' a Kayıtlı İşsizler 22
Açık İşler 24
İşe Yerleştirmeler 26
İŞKUR' un Aktif İşgücü Hizmetleri 28
İşsizlik Sigortası 29
İKİNCİ BÖLÜM 30
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 30
2.1. AMAÇ VE YÖNTEM 30
Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 33
Tahmin ve Notasyonlar 34
2.2 İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 35
2.3. AÇIK İŞLER 52
2.4. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM) 73
2.5. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 83
İstihdam Değişim Beklentisi 83
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 86
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 87
SONUÇ 89
KAYNAKÇA 92
EKLER 93
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 93
Ek 2- a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 98
Ek 2- b: Tahmin ve Notasyonlar 101
Ek 2-c: Araştırma Yapılan İller Listesi ve İşyeri Sayıları/Örnek Sayıları (2014) 102
Ek 3: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 103
Ek 4-a: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları 110
Ek 4-b: İstanbul İPTA Alan Uygulama Sonuçları 111

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Yıllara Göre İşgücü Durumu, İstanbul (bin), 2004-2013 7
Tablo 2. İşgücü Durumu (bin), Türkiye, 2013..... 8
Tablo 3. Öğrenim Durumuna göre İşgücüne Katılım Oranı (%), İstanbul, 2013 10
Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı (%), İstanbul, 2013 14
Tablo 5. 15-24 Yaş arası Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Oranı (%), İstanbul, 2004-2013.....16
Tablo 6. İş Arama Süresine Göre İşsizler(Bin Kişi), İstanbul, 2013 16
Tablo 7. Eğitim Durumuna Göre İstihdamın Sektörel Dağılımı (Bin), İstanbul, 2013 17
Tablo 8. İstihdamda Kayıt Dışılık (15+ yaş-Bin), 2004-2013 18
Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı İstihdam 20
Tablo 10. İşyeri Büyüklüğüne Göre İşyeri Sayıları, 2013-2014 21
Tablo 11. Mesleklere Göre Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı, 2013.....23
Tablo 12. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (%), 2013.....25
Tablo 13. Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler, 2013 27
Tablo 14. Kurs Türüne Göre Kurs ve Kursiyer Sayıları, İstanbul, 2013.....28
Tablo 15. İşsizlik Ödeneği Alanların Mesleklere Göre Sayıları, İstanbul, 2013.....29
Tablo 16. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2014) 31
Tablo 17. İşyerlerinin Büyüklüklerine Göre Dağılımı, İstanbul.....36
Tablo 18. Kuruluş Yıllarına Göre İşyeri Sayıları, İstanbul.....38
Tablo 19. Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları, İstanbul.....45
Tablo 20. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları, İstanbul 49
Tablo 21. Çalışanların Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı (%),İstanbul 51
Tablo 22. Sektörlere Göre Açık İş Veren İşyerlerinin Dağılımı 53
Tablo 23. İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı, (%), İstanbul.....54
Tablo 24. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı ve Açık İş Oranları, İstanbul.....55
Tablo 25. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler, İstanbul.....57
Tablo 26. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı 59
Tablo 27. Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı (%), İstanbul.....61
Tablo 28. Kreş İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerinin Dağılımı, (%), İstanbul 62
Tablo 29. Servis ve Kreş İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İş Dağılımı, (%), İstanbul 62
Tablo 30. Eğitim Durumlarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler, İstanbul 66
Tablo 31. Sektörlere Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul 69
Tablo 32. Eğitim Düzeylerine Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul 70
Tablo 33. İşyerlerine Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul 70
Tablo 34. Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, (%), İstanbul 72
Tablo 35. TGÇM İşveren Sayısının Sektörel Dağılımı (%), İstanbul.....73
Tablo 36. TGCM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı (%), İstanbul 74
Tablo 37. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı, İstanbul.....75
Tablo 38. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı (%).....76
Tablo 39. TGÇM Eleman Sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı ve Açık İşlerle Karşılaştırılması, İstanbul 77

Tablo 40. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı (%), İstanbul,2013-2014 ...78
Tablo 41. TGÇM Bildiren İşyerlerinin Büyüklüklerine ve Sektörlere Göre Tüm İşyerlerine Oranı (%), İstanbul 79
Tablo 42. TGÇM Meslek Gruplarına Göre Karşılanma Durumu (%), İstanbul 80
Tablo 43. TGÇM Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, İstanbul 80
Tablo 44. TGÇM Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, İstanbul 82
Tablo 45. Sektörlere Göre Net İstihdam Beklentisi, İstanbul 84
Tablo 46. Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Beklentisi, İstanbul 85
Tablo 47. İstihdam Artışı Beklenen Meslekler, İstanbul, 2014-2015....86
Tablo 48. İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler, İstanbul, 2014-2015 87
Tablo 49. Sektörlere ve Mevsimlik Personel Çalıştırma Durumuna Göre Net İstihdam Değişim Oranları (%), İstanbul....88

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. İşgücüne Katılım Oranının Yıllara Göre Değişimi (%), 2004-2013 9
Grafik 2. İstihdam Oranının Yıllara ve Cinsiyete Göre Değişimi (%), 2004-20013.....10
Grafik 3. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı (%),İstanbul, 2013 11
Grafik 4. Yaş grubu ve cinsiyete göre İstihdam Oranı (%), İstanbul, 2013 12
Grafik 5. İşsizlik Oranının Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı (%), 2004-2013.....13
Grafik 6. Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranları (%), İstanbul, 2013 15
Grafik 7. İstihdamın Sektörel Dağılımı, 2013 17
Grafik 8. Yıllar itibariyle Kayıt Dışı İstihdam Oranları (%), 2004-2013.....19
Grafik 9. Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları (%), 2013.....19
Grafik 10. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları(%), İstanbul-Türkiye, 2013.....20
Grafik 11. Yıllara Göre Kayıtlı İşsizler, İstanbul, 2008-2013.....22
Grafik 12. Yıllar İtibariyle Açık İşler, İstanbul-Türkiye, 2008-2013.....24
Grafik 13. Yıllar İtibariye İşe Yerleştirme Faaliyeti, İstanbul-Türkiye, 2008-2013.....26
Grafik 14. Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı (%).....37
Grafik 15. Özelliklerine Göre İşyerlerinin Dağılımı, (%), İstanbul-Türkiye.....39
Grafik 16. Sektörlere göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı(%), İstanbul 40
Grafik 17. Yabancı Ortaklı İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), İstanbul 41
Grafik 18. İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), İstanbul.....42
Grafik 19. Kısmi Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı(%), İstanbul....43
Grafik 20. Mevsimlik Çalışma Yapan İşyerlerin Dağılımı (%), İstanbul.....44
Grafik 21. Sektörlere Göre Çalışanların Dağılımı (%) 46
Grafik 22. Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları, İstanbul.....47
Grafik 23. Sektörlere Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları (%).....48
Grafik 24. Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları (%) 50
Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları İstanbul-Türkiye (%).....56
Grafik 26. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları İstanbul-Türkiye (%).....58
Grafik 27. Sektörlere ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı (%), İstanbul.....60
Grafik 28. Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (%),İstanbul....63
Grafik 29. İhracat Yapan ve Yabancı Ortaklı Firmaların Açık İşlerinde Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (%),İstanbul.....64
Grafik 30. Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler (%), İstanbul-Türkiye 65
Grafik 31. İhracat Yapan Firmaların Açık İşlerinde Talep Edilen Beceriler, İstanbul.....67
Grafik 32. Açık İşlerin Karşılama Yollarına Göre Dağılımı (%), İstanbul-Türkiye 68
Grafik 33. İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı, (%) İstanbul.....71
Grafik 34. TGÇM Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), İstanbul- Türkiye 81
Grafik 35. İstihdam Değişimi Bekleyen İşyerlerinin Oranı (%), İstanbul-Türkiye.....83

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

İPTA: İstanbul İşgücü Piyasası Araştırması

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: İşsizlik Oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TÜİK/NKA: Türkiye İstatistik Kurumu Nüfus ve Konut Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İstanbul nüfusu 2014 yılı itibariyle 14 milyon 160 bin 467 kişidir. Nüfusun %50,25'ini erkekler %49,75'ini kadınlar oluşturmaktadır. İstanbul ilinin ‰22,1 olan nüfus artış hızı Türkiye ortalaması olan ‰13,8'in üzerinde ve nüfus artış hızı en fazla olan iller sıralamasında 9. sırada yer almaktadır.

Nüfusun %71,2'si 15-64 yaş grubunda yani çalışma yaşındadır. %23'ü 0-14 yaş grubunda, %5,9'u ise 65 ve daha yukarısı yaş grubunda yer almaktadır.

Net göç hızı ‰4,7 olan İstanbul göç alan bir ildir. İstanbul'un 0-44 yaş aralığında aldığı göç verdiği göçten fazla iken, 45+ yaş gruplarında ise aldığı göç verdiği göçten daha az olduğu görülmektedir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında, İstanbul ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının Türkiye ortalamasına (%9,7, yeni sisteme göre %9) göre yüksek olmasıdır. 2013 yılı verilerine göre İstanbul işsizlik oranı %11,2'dir. İşgücüne katılım oranı %52,2, İstihdam oranı %46,4 ile Türkiye ortalamasına yakındır.

2013 yılında İstanbul İŞKUR' a 370 bin 508 açık talebi verilmiştir, bu taleplere 104 bin 30 kişi işe yerleştirilmiştir.

İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere yapılan Aktif İşgücü Hizmetleri kapsamında İstanbul'da 2013 yılında 18 bin 754 kişiye mesleki eğitim verilmiştir.

İstanbul'da araştırma kapsamına giren 8 bin 493 işyeri ziyaret edilerek 7 bin 25 işyerine işyeri bilgi formu uygulanmıştır. Araştırma kapsamında 66 bin 502 işyerine ilişkin bilgi toplanmıştır. En fazla işyeri sırasıyla İmalat, Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörlerinde bulunmaktadır. İşyerlerinin büyüklüklerine bakıldığında, %25,4'ü 1-9 kişi arası istihdam etmekte, %62'si 10-49 arası istihdam etmekte ve %10,6'sı 50-249, %2'si 250 ve daha üzeri istihdam etmektedir.

Araştırma sonucuna göre Türkiye genelindeki işyerlerinin %33,1'i İstanbul'da faaliyet göstermektedir. İstanbul'da ki işverenlerin %28,8'i, Türkiye genelinde %36'sı İŞKUR faaliyetlerinden yararlanmaktadır. İstanbul'da ki işverenlerin %25,4'ü, Türkiye'deki işverenlerin %32'3'ü İŞKUR'dan eleman talep etmektedir. İstanbul'da ki işverenlerin %19,2'si , Türkiye genelinde %26'sı Devletten teşvik aldığını beyan etmektedir.İstanbul'da ki işyerlerin %24,7'si , Türkiye genelinde %18,1'i ihracat yapmaktadır. İstanbul'da ki işyerlerin %5,3'ü, Türkiye genelinde %3,3'ü yabancı ortaklıdır. İstanbul'da ki işyerlerin %10,9'unda, Türkiye genelinde %9,3'ünde kısmi çalışma (part time)vardır. İstanbul'da ki işyerlerin %0,8'inde, Türkiye genelinde %1'inde kreş imkanı vardır.

İstanbul'da ki işyerlerin %34,7'sinde, Türkiye genelinde %36,4'ünde servis imkanı vardır. İstanbul'da ki işyerlerin %63,9'u, Türkiye genelinde %65,7'si işyerinde eğitim düzenlemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, 66 bin 502 işyerinde 2 milyon 636 bin 628 kişi çalışmaktadır. Çalışanların %68,4'ü erkeklerden, %31,6'sı kadınlardan oluşmaktadır. Kadınlarda ve erkeklerde en fazla İmalat sektöründe çalışılmaktadır. Daha sonra kadın ve erkeklerde en fazla çalışma Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe görülmektedir.

İstanbul'da kadın çalışanlar %31,6 oranı ile %26 olan Türkiye ortalamasının üzerinde yer alırken, İstanbul'da erkeklerin %68,5 oranının, %74 olan Türkiye ortalamasının altında yer aldığı görülmektedir.

Meslek gruplarına göre çalışan sayılarına bakıldığında, en fazla çalışan %17,3 oranı ile ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler", %14,3 oranı ile "Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek gruplarında görülmektedir.

Sektörlere göre açık iş talebinde bulunan işyerlerinin dağılımına bakıldığında İstanbul'da bulunan 66 bin 502 işyerinin %20,1'nin eleman ihtiyacı duyduğu bilgisi alınmıştır. Bir başka deyişler her 100 işyerinden 20'sinde eleman ihtiyacı vardır. Türkiye'de de her 100 işyerinden 20'sinde eleman ihtiyacı bulunmaktadır. En fazla eleman ihtiyacı olan işyerleri sırasıyla %26,1 oranı ile "İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri", %25,8 oranı ile "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" sektöründe görülmektedir.

Sektörlere göre açık işlerin dağılımın da en fazla açık iş %37,7 oranı ile "İmalat" sektöründe görülmektedir. "İmalat" sektörünü sırasıyla %19,5 oranı ile "Toptan ve Perakende Ticaret", %10,7 oranı ile "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" ve %6,6 oran ile "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri" sektörü takip etmektedir.

İstanbul genelinde 72 bin 826 açık iş bulunmakta olup, açık iş oranı %2,7 olarak görülmektedir. Bir başka deyişle her 100 kadronun 97'si dolu durumdadır ve 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadro bulunmaktadır.

Sektörler itibari ile açık iş oranlarında en fazla sırasıyla %8,6 oranı ile "Diğer hizmet faaliyetleri", %4,1 oranı ile "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri", %3,6 oranı ile "Ulaştırma ve Depolama" sektörlerinde görülmektedir.

Meslek gruplarına göre açık iş oranına bakıldığında ise, "Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" meslek grubunun %4,7 açık iş oranı ile ilk sırada yer aldığı, %3,3 açık iş oranı ile "Hizmet Ve Satış Elemanları" meslek grubu, %3,1 oranı ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" meslek gruplarının takip etmektedir.

Meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında en fazla çalışan sayısına sahip ilk dört meslek grubunda açık işlerin dağılımının paralellik gösterdiği görülmektedir. Açık işlerin %25,2'sini "Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar", %19,8'ini "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" ve %17,9'unu "Hizmet Ve Satış Elemanları" meslek gruplarından alınan açık işler oluşturmaktadır.

Mesleklere göre açık işlere bakıldığında; İstanbul'da 72 bin 826 açık iş bulunurken, Türkiye'de 198 bin 582 açık iş bulunmaktadır. Açık işlerin %36,7'si İstanbul'dadır. İstanbul'da 4 bin 953 kişi ve Türkiye'de 12 bin 816 kişi ile en fazla açık işin Makineci (Dikiş) mesleğinde olduğu görülmektedir. İstanbul'da Makineci (Dikiş) mesleğinde sonra en fazla açık iş Beden işçisi, Satış danışmanı mesleklerinde görülmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre açık işlerin %34,9'unda işverenler istihdam etmeyi düşündükleri kişilerde, "Farketmez" seçeneğini işaretleyerek herhangi bir eğitim düzeyinin önemli olmadığını ifade etmişlerdir. En fazla tercih edilen bir diğer seçenek ise %28 oranı ile "Lise altı" eğitim düzeyidir.

Açık iş bulunan mesleklerde istenen becerilerin[1] genel toplamının yüzde oranlarına bakıldığında açık işlerinde %76,2 "İş ahlakına sahip olma", %69,8 "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, %61,5 Takım Çalışması ve %53,4 Mesleki yeterlilik ve tecrübe becerileri talep etmektedir.

İstanbul' da ve Türkiye'de İŞKUR aracılığıyla eleman ihtiyacını karşılamanın en önemli arama kanalı olduğu görülmektedir.

İstanbul'da 66 bin 502 işyerinden %34,5'i (22.916) eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmiştir. Yani İstanbul'daki her 100 işyerinden 35'i eleman temininde zorluk çekmektedir. İstanbul'da eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında, en fazla eleman temininde güçlüğü %38,4 oranı ile İmalat sektöründeki işyerlerinde görülmektedir. "İmalat" sektörünü %18,1 oranı ile "Toptan ve Perakende Ticaret", %10,3 oranı ile "İnşaat" ve %7,2 oranı ile "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyeti" sektörlerinin takip ettiği görülmektedir.

İstanbul ve Türkiye en fazla güçlük çekilen mesleklerin bulunduğu ilk dört sektör aynıdır. "İmalat" sektöründe İstanbul %38,4 oranı ile %39,4 olan Türkiye ortalamasının altında görülürken, "Toptan ve Perakende Ticaret" sektöründe %18,1'lik oranı ile %17,3 olan Türkiye ortalamasının üzerinde görülmektedir.

[1] İşverenler bu soruda birden fazla şıkkı işaretleyebildiklerinden dağılımın toplamı 100'den büyüktür.

Temininde güçlük çekilen meslek gruplarının dağılımında İstanbul'da en fazla güçlük "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubunda görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada "Makineci (dikiş) mesleği bulunaktadır. Bunu sırasıyla "Satış danışmanı", "Garson", "Güvenlik görevlisi", Beden işçisi", "Temizlik görevlisi", "Çağrı merkezi görevlisi" meslekleri izlemektedir.

İstanbul'da işverenler tarafından teminde güçlük çekilme nedeni olarak ilk sırada %65,5 oranı ile "gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" belirtilmiştir.

Daha sonra sırasıyla %54,2 oranı ile "yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması", %42,4 oranı ile "bu meslekte başvuru yapılmaması", %28,5 oranı ile "önerilen ücretin az bulunması" ve %23 oranı ile "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi" teminde güçlük çekilme nedeni olarak belirtilmiştir.

İşyerleri önümüzdeki yıl istihdam durumları için olumlu tablo çizmektedirler. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle yaklaşık 125 bin kişilik istihdam artışı beklemektedirler. Bugüne göre istihdamın %4,7 oranında artacağı tahmin edilmiştir.

İstihdam beklentilerine sektörel olarak baktığımızda en fazla istihdam artışı İdari destek hizmetleri sektöründe beklenmektedir.

30 Haziran 2015 itibariyle en fazla istihdam artışı "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek grubunda beklenmektedir.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla artış beklentisi olarak "Güvenlik görevlisi" mesleği ilk sırada görülmektedir. Bunu sırasıyla "Temizlik görevlisi", "Satış danışmanı" ve "Bankacılık meslek elemanı" takip etmektedir. Bu mesleklerin istihdamında artış beklentisi görülmektedir.

GİRİŞ

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun nihai hedefi, işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri İŞKUR' a kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası araştırma raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında İstanbul ili için 12 Mayıs – 27 Haziran 2014 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan nüfus göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek İstanbul işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

“Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz”

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Bu kısımda işgücü piyasası ile ilgili olarak "Nüfus Göstergeleri", " "Genel İşgücü Göstergeleri" ve "İŞKUR' a Kayıtlı İşgücü Göstergelerine ilişkin yorum, değerlendirme ve analizler yapılmaktadır.

Hazırlanan raporda TÜİK'ten alınan verilerden nüfus göstergeleri ADNKS' nin en son güncel verilerinden elde edilmiştir. İl Bazında İşgücü Göstergeleri TÜİK'in sayfasında raporun hazırlandığı anda oluşturulmuş olan en son veriler kullanılarak elde edilmiştir.

1.1. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirebilmek için en kapsamlı veriler TÜİK' in Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarından elde edilmektedir. Türkiye geneli İşgücü Piyasasını değerlendirebilmek için pek çok ölçüt bulunmaktadır. İşgücüne katılıma oranı, istihdam oranı, işsizlik oranı işgücü piyasası değerlendirmelerinde bize yardımcı olan göstergelerden bazılarıdır.

2004-2013 dönemi baz alınarak hazırlanan aşağıdaki tablo temel işgücü göstergelerini içermektedir.

Tablo 1. Yıllara Göre İşgücü Durumu, İstanbul (bin), 2004-2013

Yıllar	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşgücüne dahil olmayan nüfus
2004	8.893	4.017	3.521	497	45,2	12,4	39,6	4.876
2005	9.051	4.191	3.708	483	46,3	11,5	41,0	4.860
2006	9.219	4.295	3.808	488	46,6	11,4	41,3	4.923
2007	9.398	4.294	3.847	446	45,7	10,4	40,9	5.104
2008	9.499	4.416	3.923	493	46,5	11,2	41,3	5.083
2009	9.598	4.479	3.726	753	46,7	16,8	38,8	5.119
2010	9.633	4.604	3.947	658	47,8	14,3	41,0	5.029
2011	9.773	4.773	4.211	562	48,8	11,8	43,1	5.000
2012	9.914	5.063	4.493	570	51,1	11,3	45,3	4.851
2013	**10.046**	**5.248**	**4.658**	**589**	**52,2**	**11,2**	**46,4**	**4.799**

Kaynak: TÜİK

2013 yılı itibariyle İstanbul işgücü piyasasına bakılacak olursa, 5 milyon 248 bin kişinin işgücünü oluşturduğu, 4 milyon 658 bin kişinin istihdam edildiği ve 589 bin kişinin de işsiz olduğu görülmektedir.

İşgücüne katılım oranı yıllar itibariyle yükselerek 2013 yılında oranı %52,2'ye ulaşmıştır.

İşsizlik oranı 2008 yılına kadar azalmış 2008-2009 küresel kriz olan yıllarda %16,8'e kadar yükselmiştir. 2010 yılından itibaren azalma tekrar başlayarak 2013 yılında %11,2'ye gerilemiştir.

İstihdam oranı da 2004 yılında %39,6 iken 2013'de %46,4'e yükselmiştir.

Temel işgücü göstergeleri dikkate alındığında 2013 yılında bir önceki yıla göre işgücüne katılım oranı 1,1 puan artarak 185 bin kişi işgücüne dahil olmuş, istihdam oranı 1,1 puan artarak 165 bin kişi istihdama katılmış, işsizlik oranı ise 0,1 puan azalmıştır.

Tablo 2. İşgücü Durumu (bin), Türkiye, 2013

	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşgücüne dahil olmayan nüfus
2013	55.608	28.271	25.524	2.747	50,8	9,7	45,9	27.337
2013 Yeni seri[2]	55.982	7.046	24.601	2.445	48,3	9,0	43,9	24.601

Kaynak: TÜİK

TÜİK Hanehalkı işgücü araştırmasında 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliğine tam uyumun sağlanmasına yönelik yeni düzenlemelere geçilmiş ve bu düzenlemelere göre anketin referans haftası ve işsizlik kriterinde iş arama süresi değişmiştir, yeni nüfus projeksiyonu ve idari bölünüş temel alınmıştır.

Buna göre 2013 yılında eş zamanlı olarak gerçekleştirilen uygulamadan elde edilen sonuçlar ışığında temel işgücü istatistiklerine ilişkin zaman serileri revize edilmiştir. Şubat 2014 döneminde açıklanan sonuçlar ile eski serinin karşılaştırılabilmesi için www.tuik.gov.tr Hanehalkı İşgücü Anketi Dönemsel Sonuçları, Yeni Seri- Temel İşgücü Göstergeleri (2014 Şubat sonrası) başlığı altındaki zaman serisi yayınlanmıştır.

[2] Hanehalkı işgücü araştırmasında 2014 Şubat dönemiyle birlikte Avrupa Birliğine tam uyumun sağlanmasına yönelik yeni düzenlemelere geçilmiş ve bu düzenlemelere göre anketin referans haftası ve işsizlik kriterinde iş arama süresi değişmiş, yeni nüfus projeksiyonu ve idari bölünüş temel alınmıştır. Buna göre 2013 yılında gerçekleştirilen eş zamanlı olarak gerçekleştirilen uygulamadan elde edilen sonuçlar ışığında temel işgücü istatistiklerine ilişkin zaman serileri revize edilmiştir. Şubat 2014 döneminde açıklanan sonuçlar ile eski serinin karşılaştırılabilmesi için tuik.gov.tr,Hanehalkı İşgücü Anketi Dönemsel Sonuçları, + Yeni Seri- Temel İşgücü Göstergeleri (2014 Şubat sonrası) başlığı altındaki zaman serisi tablosu elde edilebilir.

Sonuç olarak İstanbul ile Türkiye karşılaştırması yapılacak olursa İstanbul' da İşgücüne Katılım Oranı ve İstihdam Oranı Türkiye' ye göre daha yüksektir. Ancak işsizlik oranı da yüksektir. İşsizlik oranının yüksek olmasının sebebi, işgücüne katılım oranının yüksek olması ve tarım sektörü, tarım sektöründe istihdamın çok düşük olması olarak açıklanabilir.

İşgücüne Katılma Oranları

Grafik 1. İşgücüne Katılım Oranının Yıllara Göre Değişimi (%), 2004-2013

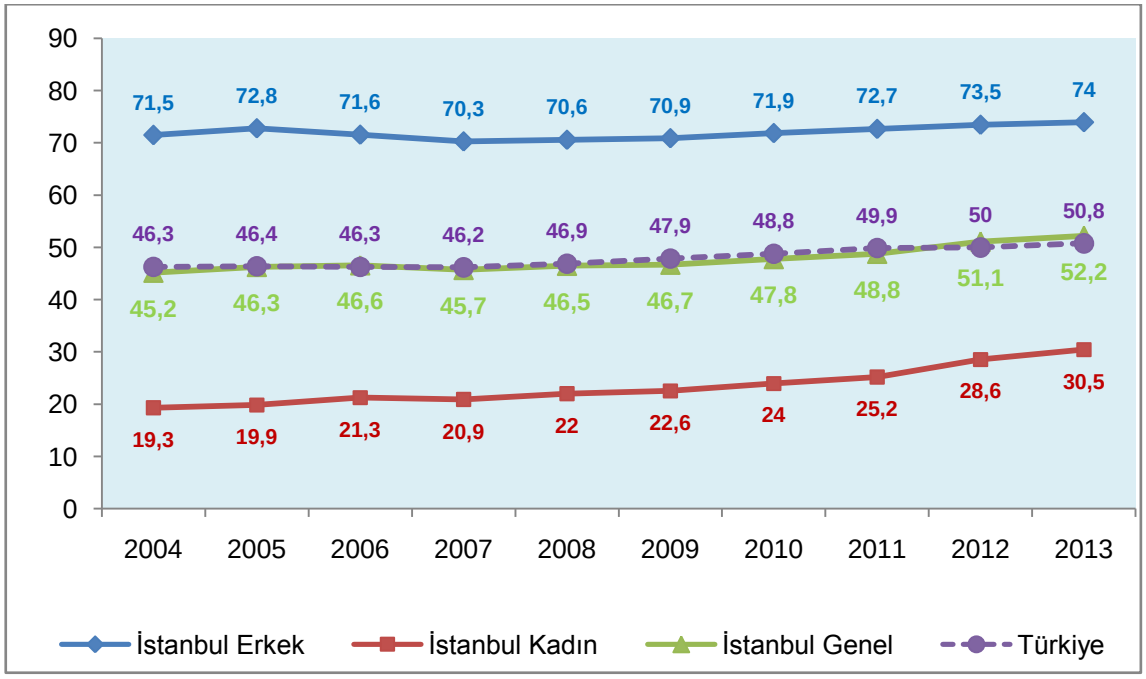

Kaynak: TÜİK

İşgücüne katılıma oranı, işgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır. İstanbul – Türkiye benzerlik göstermektedir. 2004-2013 yılları arasında İstanbul'da işgücüne katılım oranı artmıştır. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde; erkeklerde dalgalanarak artış-azalış görülse de, azalışın 2008-2009 yıllarında yaşanan küresel kriz etkisinde olduğu, diğer yıllarda artış olduğu, kadınlarda ise her veri döneminde (%19,3'ten %30,5'e net 11,2 puanlık) artış görünmektedir.

Tablo 3. Öğrenim Durumuna göre İşgücüne Katılım Oranı (%), İstanbul, 2013

Cinsiyet	Genel	Genç (15-24	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
Kadın	30,5	33,7	5,8	19,8	38,1	74,9
Erkek	74	51,6	31,8	70,7	75	87,6
Genel	52,2	42,6	9,5	45,5	58,2	81,7

Kaynak: TÜİK

İstanbul'da işgücünün eğitim durumu ve cinsiyete göre işgücüne katılım oranları değerlendirildiğinde eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılım oranı da arttığı görülmektedir. Artışın kadınlarda daha belirgin olduğu, lise altı eğitimlilerde %19,8, lise ve dengi okul mezunu kadınlarda oran %38,1 iken yükseköğretim mezunu kadınlarda iki katına çıkarak %74,9 olduğu görülmektedir.

İstihdam Oranları

İstanbul İstihdam Oranlarına bakıldığında, 2008 yılında yaşanan küresel kriz nedeniyle 2008-2009 yıllarında azalma gösterse de 2004-2013 yılları arasında yükseliş trendinde olduğu görülmektedir. İstihdam oranları eğrisi, İşgücüne katılım oranları eğrisine benzerlik göstermektedir.

Grafik 2. İstihdam Oranının Yıllara ve Cinsiyete Göre Değişimi (%), 2004-20013

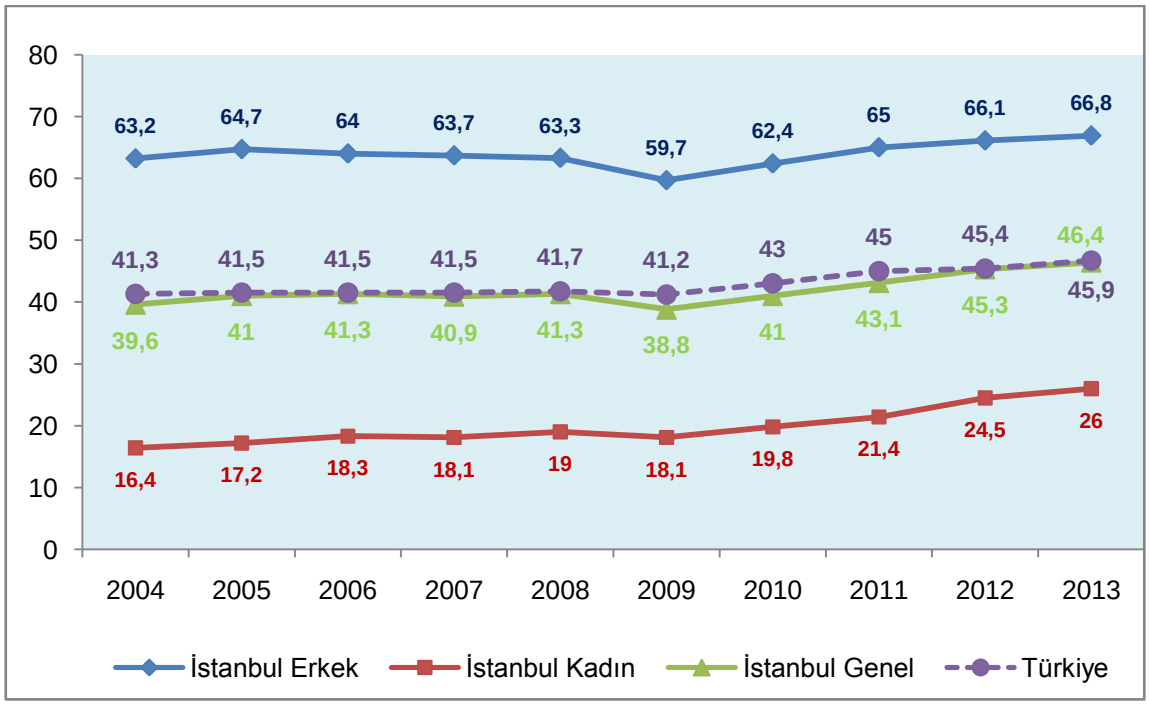

Kaynak: TÜİK

İstanbul ile Türkiye karşılaştırıldığında istihdam oranı bir benzerlik gösterirken, her veri döneminde İstanbul'daki İstihdam oranı Türkiye'nin altında kalmıştır. Bunun sebebinin İstanbul'da Tarım sektöründeki istihdamın %0,6 oranında olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

2008-2009 yıllarında yaşanan küresel krizden İstanbul'un Türkiye'den daha fazla etkilendiği görülmektedir. Türkiye krizde 0,5 puanlık bir düşüş yaşarken bu oran İstanbul'da 2,5 olarak görülmektedir. 2010 yılından sonra İstanbul'daki İstihdam oranı ciddi bir artış göstererek Türkiye ortalamasını yakalamıştır.

İstihdam oranları cinsiyete göre değerlendirildiğinde, 2004-2013 yılları arasında kadınların istihdam oranları erkeklere göre daha fazla artış göstermiştir. 2004 yılında erkeklerde %63,2, kadınlarda ise %16,4 olarak gerçekleşen İstihdam Oranı, 2013 yılında erkeklerde %66,8, kadınlarda ise %26 olarak gerçekleşmiştir. İşgücüne katılım oranları eğrisi ile benzerlik göstererek, erkek istihdam oranlarının kadın istihdam oranlarından yüksek olduğu görülmektedir.

Eğitim durumuna göre istihdam oranları

Grafik 3. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İstihdam Oranı (%),İstanbul, 2013

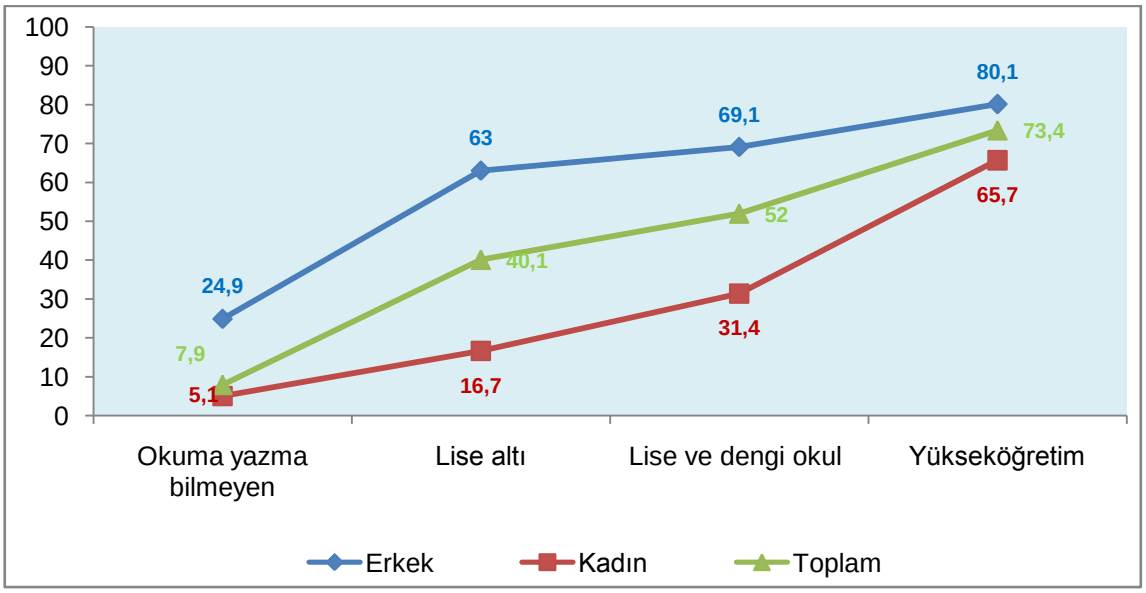

Kaynak: TÜİK

Eğitimin istihdama olan etkisine bakıldığında, eğitim seviyesi ile istihdam arasındaki pozitif ilişki olup, eğitim seviyesi artıkça istihdam oranının arttığı görülmektedir. Eğitim seviyesinin artıkça istihdamın artması genel olarak nitelikli işgücüne talebin daha fazla olduğunu hem de eğitim seviyesi yüksek kişilerin işgücüne katılım oranlarının yüksek olması yani çalışma hayatı içinde olmak istediklerini göstermektedir.

Kadın istihdam oranları, her eğitim seviyesinde erkek ve İstanbul ortalama oranlarının altında olduğu görülmektedir. Fakat kadınlarda dikkat çeken bir diğer önemli husus eğitim seviyesi artıkça kadınların istihdam oranlarının daha fazla artığı görülmektedir. Kadınlarda istihdam oranı, en alt seviyede %5,1, Lise ve dengi okul mezunu kadınların istihdam oranları %31,4 iken Yükseköğretim mezunlarında iki katından fazla artarak %65,7' ye çıkmaktadır.

Erkek istihdam oranları, her eğitim seviyesinde kadın oranların çok üzerinde olduğu görülmektedir. Erkeklerde istihdam oranı, en alt seviyede %24,9, Lise altı %63, Lise ve dengi okul mezunlarında %69,1 ve Yükseköğretim mezunlarında %80,1' dir.

Yaş grubuna göre istihdam oranları

Grafik 4. Yaş grubu ve cinsiyete göre İstihdam Oranı (%), İstanbul, 2013

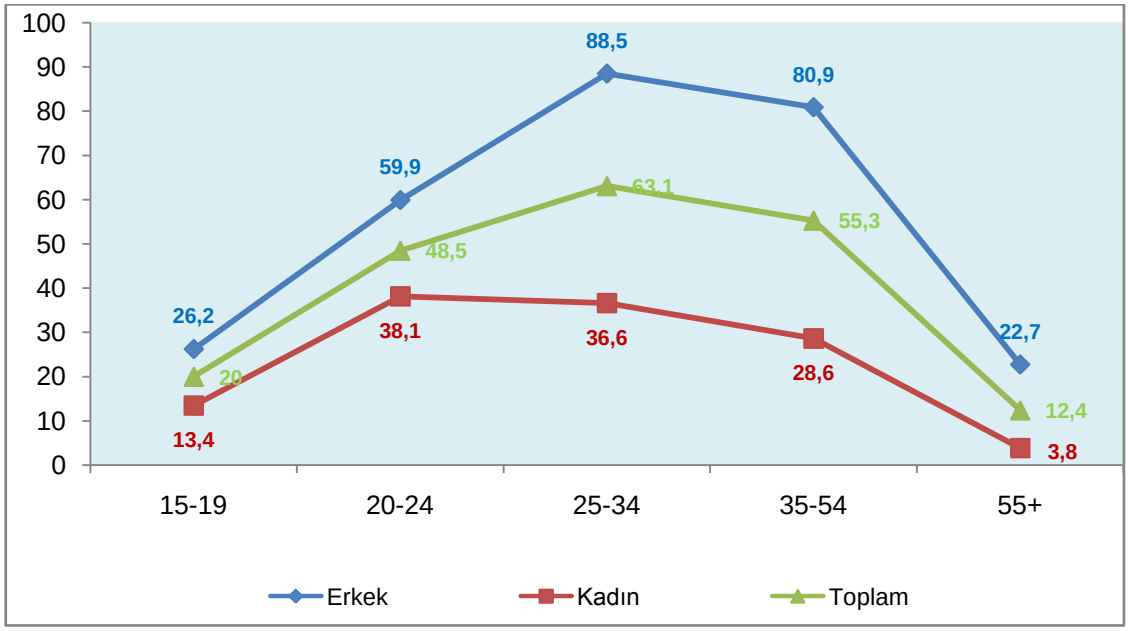

Kaynak: TÜİK

Cinsiyete ve yaş grubuna göre istihdam oranları incelendiğinde, en fazla istihdam oranının (ortalama %63,1, erkeklerde %88,5, kadınlarda %36,6) 25-34 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Yaşa göre işsizlik oranlarına (Geniş Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranları) göre de en az işsizliğin görüldüğü yaş grubunun en fazla istihdam oranına sahip olması beklenen bir sonuç olacaktır.

25-34 yaş grubundan uzaklaştıkça istihdam oranları düşmektedir. Daha genç olan yaşlara bakıldığında, 15-19 yaş aralığı istihdam oranları ortalama %20 olup, bu yaş grubunun hala eğitim-öğretim çağında olması nedeniyle kabul edilebilir bir sonuçtur.

20-24 yaş grubunda istihdam oranı 15-19 yaş grubuna göre daha yüksek olsa da ortalama %48,5 seviyelerinde olması, yeni mezun gençlerin istihdama girmesinin uzun sürdüğünü, gençlerin istihdamını sağlayabilecek politikalar geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. 35-54 yaş grubuna bakıldığında istihdam oranları, 25-34 yaş grubuna göre daha düşüktür. En yüksek orana sahip 25-34 yaş grubuna göre 8 puan daha az istihdam oranı olduğu görülmektedir. Kadınların istihdam oranı 25-34 yaş grubuna göre 8 puan %36,6'dan %28,6'ya düşmüştür. Kadınların evlenme veya doğum gibi sebeplerden dolayı istihdam oranlarının azaldığı düşünülmektedir.

İşsizlik Oranları

Grafik 5. İşsizlik Oranının Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı (%), 2004-2013

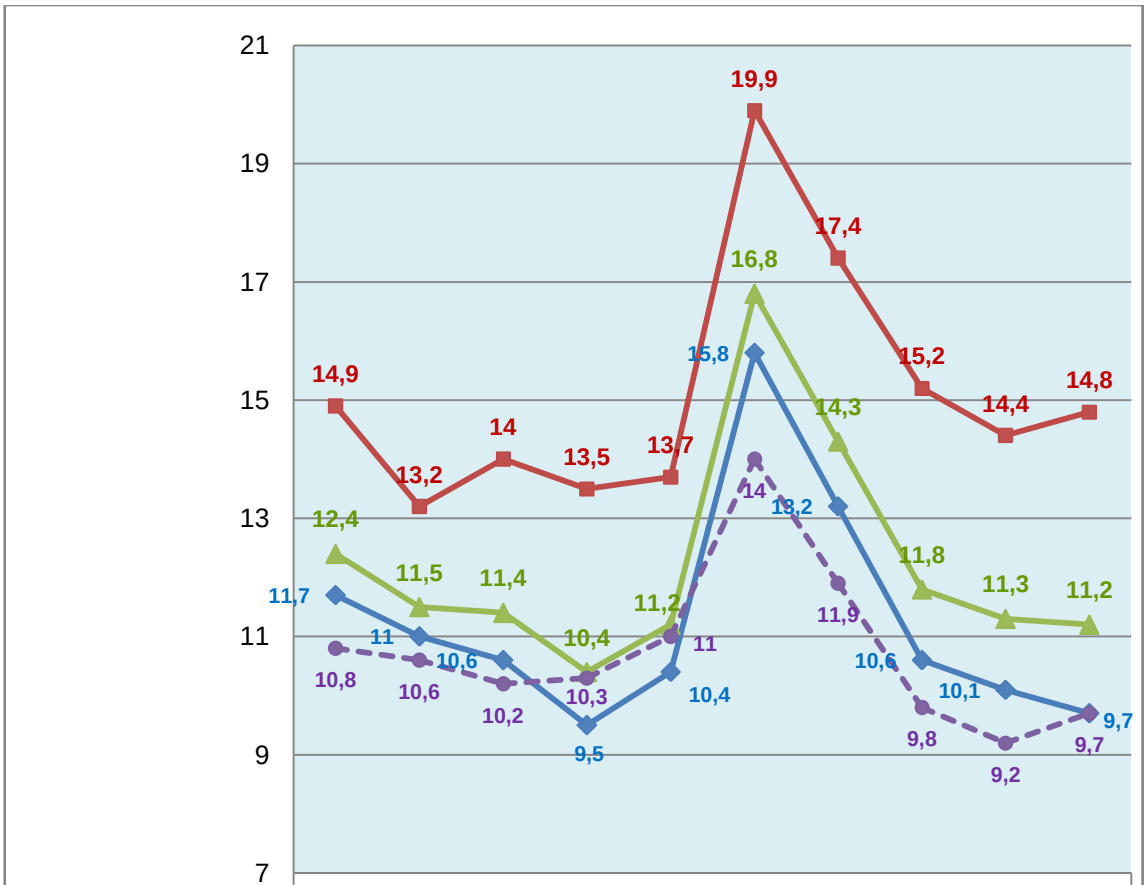

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
İstanbul Erkek	11,7	11	10,6	9,5	10,4	15,8	13,2	10,6	10,1	9,7
İstanbul Kadın	14,9	13,2	14	13,5	13,7	19,9	17,4	15,2	14,4	14,8
İstanbul Genel	12,4	11,5	11,4	10,4	11,2	16,8	14,3	11,8	11,3	11,2
Türkiye	10,8	10,6	10,2	10,3	11	14	11,9	9,8	9,2	9,7

Kaynak: TÜİK

İstanbul'un İşsizlik Oranları tüm veri döneminde Türkiye oranlarından yüksektir.

İstanbul' un işsizlik oranlarının yıllara göre dağılımına bakıldığında 2004-2007 yılları arasında işsizlik oranının %12,4 seviyelerinden %10,4 seviyelerine düştüğü görülmektedir. 2008 yılında küresel krizin ilk etkilerini göstermesiyle birlikte gerileme durmuş ve işsizlik oran 0,8 puanlık bir artışla %11,2 seviyesine yükselmiştir. 2009 yılında küresel kriz esas etkisini göstermiştir ve işsizlik oranı %16,8 oranına yükselmiştir.

İşsizlik oranındaki bu artışa neden olan küresel krizin etkilerini azaltmak adına yürütülen aktif istihdam politikaları etkisini göstermiş ve işsizlik 2010 yılında %14,3 oranına, 2011 yılında %11,8 ve 2013 yılında %11,2 oranına gerilemiştir. Türkiye'deki işsizlik ortalaması ile karşılaştırıldığında İstanbul'daki işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üzerinde görülmektedir.

Kadın işsizlik oranları her dönemde erkek işsizlik oranlarından yüksek olmuştur.

Eğitim durumuna göre işsizlik oranları

İşsizlik oranları eğitim durumlarına göre değerlendirildiğinde, 2013 yılı için genel işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi %16,7 oran ile okuma yazma bilmeyenlerdedir. İşsizlik oranının en düşük olduğu eğitim seviyesi ise %10,2 ile olarak Yükseköğretim (Yüksekokul ve Fakülte) mezunlarında olduğu görülmektedir.

Eğitim seviyesinin artıkça işsizlik oranının düşmesi genel olarak nitelikli işgücüne talebin daha fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı (%), İstanbul, 2013

	Genel	Genç (15-24)	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve Dengi	Yüksekokul ve Fakülte
Kadın	14,8	21,6	12,2	15,8	17,6	12,3
Erkek	9,7	17,5	21,7	10,8	7,8	8,6
Genel	11,2	19,2	16,7	11,9	10,7	10,2

Kaynak: TÜİK

İşsizlik oranları kadınlar açısından değerlendirildiğinde genel işsizlik ve erkek işsizlik oranının üzerinde olduğu görülmektedir. Okuma ve yazma bilmeyen kadınların işsizlik oranına bakıldığında %12,2 oranı ile en az işsizlik olduğu görülmektedir. Bu orandaki düşüklük ilgili grubun işgücüne katılım oranın düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Yüksekokul ve fakülte mezunu kadınların %12,3 işsizlik oranı, işgücüne katılım oranının yüksek olduğu da göz önüne alındığında diğer öğrenim düzeylerine göre düşüktür. Erkekler açısından bakıldığında ise eğitim düzeyi artıkça işsizlik oranı düşmektedir.

Yaş grubuna göre işsizlik oranları

İşsizlik oranları yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde, İşsizlik oranın en fazla 15-19 ve 20-24 yaş gruplarında olduğu görülmektedir. 15-24 yaş grubu arasındaki bireylerin genç nüfusu oluşturduğu düşünülürse genç işsizlik oranının İstanbul'da yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 6. Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranları (%), İstanbul, 2013

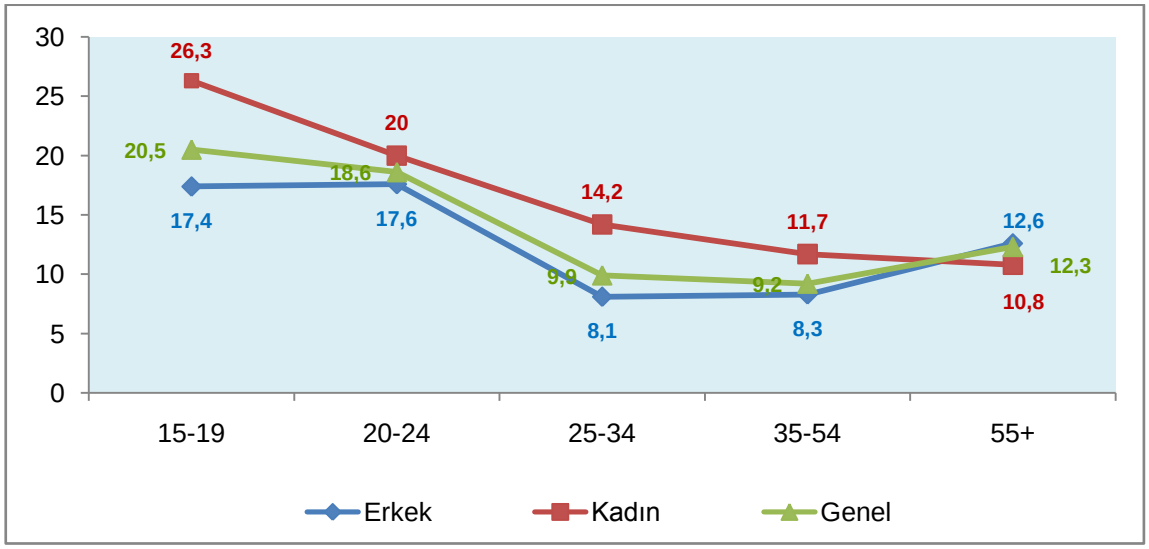

Kaynak: TÜİK

Her iki cinsiyetteki işsizlik oranlarının birbirine ve genel işsizlik oranına en yaklaştıkları yaş grubunun 20-24 olduğu görülmektedir (55+ yaş grubunda emeklilik yaşı olduğundan oranlar birbirine yakındır).

En düşük işsizlik oranı %8,1 oran ile erkeklerde 25-34 yaş grubunda, en yüksek işsizlik oranı %26,3 ile 15-19 yaş aralığındaki kadınlarda gerçekleşmiştir.

Kadınlarda işsizlik oranı, hem erkek hem de genel işsizlik oranlarının üstünde bir seyir izlemektedir. Kadınlarda 55+ (%10,8) yaş grubunda en düşük işsizlik oranını görmekteyiz. Ayrıca, bu yaş grubunda kadın işsizlik oranının hem genel hem de erkek işsizlik oranının altında olduğu görülmektedir.

En yüksek işsizlik oranı hem toplamda, hem de kadınlarda 15-19, erkeklerde ise 20-24 yaş grubundadır. 15-19 yaş grubundaki kadınların işsizlik oranı ise %26,3, 20-24 yaş grubundaki erkeklerin işsizlik oranı %17,6'dır 55+ yaş grubu haricinde ki tüm yaş gruplarında erkek işsizlik oranı kadın işsizlik oranından daha düşüktür.

Genç işsizlik

Tablo 5. 15-24 Yaş arası Öğrenim Durumuna Göre İşsizlik Oranı (%), İstanbul, 2004-2013

Yıllar	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
2004	12,9	15,9	22,3	28,5
2005	28,6	15,9	18,3	25,6
2006	10,7	16,9	17,6	20,1
2007	32,2	16,2	16,5	20,4
2008	3	16,4	17,6	24,1
2009	30,7	24,9	27,9	32,2
2010	22,6	20,3	24,3	29,8
2011	30,9	16,5	20,1	25,3
2012	0	17,3	21,8	25,4
2013	22,4	18,4	17,1	23,9

Kaynak: TÜİK

15-24 yaş grubu işsizlik oranlarına ayrıntılı olarak bakıldığında, en yüksek işsizlik oranlarının yükseköğretim mezunlarında olduğu görülmektedir. Ancak öğrenim durumlarına göre en az işsizlik oranının yükseköğretim mezunlarında olduğu göz önüne alındığında, 15-24 yaş arası işsizlerin referans yılda işgücü piyasasına dahil olan yeni mezunlar olmaları nedeniyle, genç işsizlerde yükseköğretim mezunları işsizlik oranlarının yüksek olduğu düşünülmektedir.

İşsizlerin Bekleme Süreleri

Tablo 6. İş Arama Süresine Göre İşsizler(Bin Kişi), İstanbul, 2013

İş Arama Süresi	Erkek	Kadın	Toplam
1 yıl yıldan az	285	168	453
1 yıl ve daha çok	73	55	128
İş bulmuş başlamak için bekleyen	3	5	8
Toplam	361	228	589

Kaynak: TÜİK

İşsizlerin dağılımına bakıldığında, İstanbul'da işsizlerin %61'i erkek, %39'u kadındır.

İstanbul'da toplam işsizlerin %77'si 1 yıldan az süredir, %21,7'si 1 yıl ve daha fazla süredir iş aramaktadır.

1 yıldan daha az süreli işsizlerin, toplam içindeki oranına bakıldığında erkeklerde %79,0 kadınlarda ise %73,6 olduğu görülmektedir. Bu oranla erkeklerin daha kısa sürede iş bularak istihdama katıldığı söylenebilir.

İstihdam Verileri

Grafik 7. İstihdamın Sektörel Dağılımı, 2013

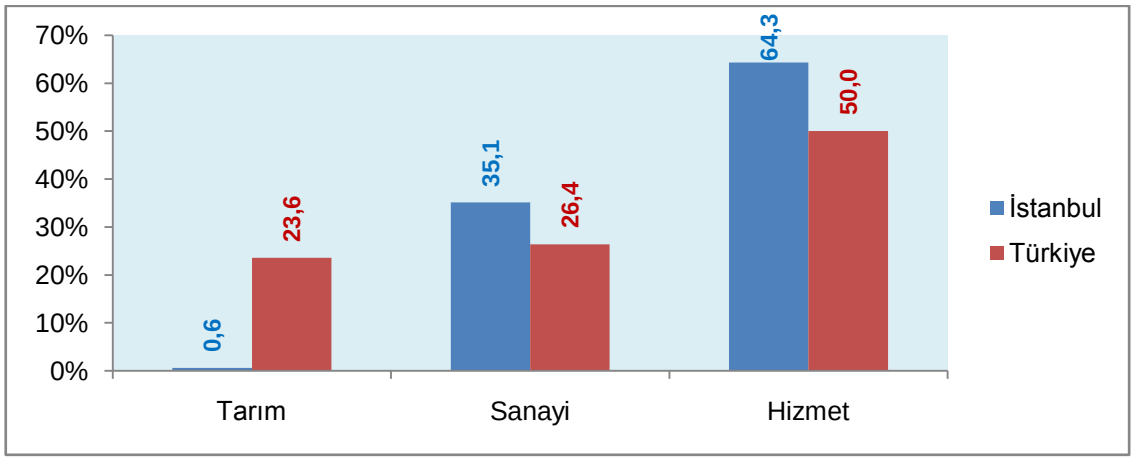

Kaynak: TÜİK

İstihdamın sektörel dağılımına bakıldığında, İstanbul'da çalışanların %64,3'ü Hizmetler sektöründe, %35,1'i Sanayi sektöründe, %0,6'sı Tarım sektöründe çalışmaktadır. Türkiye'de ise çalışanların önemli bir kısmı (%23,6'sı) hala Tarım sektöründe çalışmakta olup, İstanbul ile Türkiye arasında istihdamın sektörel dağılımında benzerlik bulunmamaktadır.

Tablo 7. Eğitim Durumuna Göre İstihdamın Sektörel Dağılımı (Bin), İstanbul, 2013

Sektör		Eğitim Düzeyi				
		Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	Sayı	2	22	1	1	27
	Oran*	7,4%	81,5%	3,7%	3,7%	100,0%
	Oran**	0,0%	1,0%	0,1%	0,1%	**0,6%**
Sanayi	Sayı	22	1.081	316	216	1.635
	Oran*	1,3%	66,1%	19,3%	13,2%	100,0%
	Oran**	0,5%	23,2%	6,8%	4,6%	35,1%
Hizmet	Sayı	19	1.184	794	1.000	2.997
	Oran*	0,6%	39,5%	26,5%	33,4%	100,0%
	Oran**	0,4%	25,4%	17,0%	21,5%	64,3%
Toplam		**43**	**2.287**	**1.111**	**1.217**	**4.658**
		0,9%	**49,1%**	**23,9%**	**26,1%**	**100,0%**

Kaynak: TÜİK

* İlgili sektörün ilgili eğitim düzeyinde istihdam edilen kişi sayısı/ilgili sektörde istihdam edilen toplam kişi sayısı

**İlgili sektörün ilgili eğitim düzeyinde istihdam edilen kişi sayısı/ilgili eğitim düzeyinde istihdam edilen toplam kişi sayısı

İstanbul'da istihdam edilenlerin eğitim durumlarına göre değerlendirme yapıldığında istihdam edilenlerin %49,1 oran ile lise altı eğitimliler olduğu, bunu %26,1 ile yükseköğretim, %23,9 ile lise ve dengi okul mezunları takip etmektedir. Okuma ve yazma bilmeyenlerin istihdamdaki payı sadece %0,9'dur.

Eğitim seviyesi daha yüksek olan kişilerin ağırlıklı olarak hizmet sektöründe olmak üzere hizmet ve sanayi sektöründe istihdam edildikleri görülmektedir. Yükseköğretim mezunlarının %82,2'si Hizmet sektöründe, %17,8'i Sanayi ve %0,08'i Tarım sektöründe çalışmaktadır.

Tarım sektörünün eğitim düzeyine göre dağılımı bakıldığında en yüksek pay %81,5 oranı ile lise altı eğitim seviyesinde görülmektedir.

Sanayi sektöründe istihdam edilenlerin %66,1'i lise altı mezunu, %19,3'ü lise ve dengi meslek okulu, %13,2'si yükseköğretim ve %1,3'ü okuma yazma bilmeyenler olarak görülmektedir.

Hizmetler sektöründe çalışanların %33,4'ü yükseköğretim,%26,5'i Lise ve dengi okul mezunu, %39,5'i Lise altı ve %0,6'sı Okuma yazma bilmeyenlerden oluşmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam

Her hangi bir sosyal güvence olmaksızın çalışmayı ifade eden kayıt dışı istihdam tüm dünyada sosyal politika alanının en önemli gündemlerinden biri durumundadır. Gelişmekte olan Türkiye için de bu konu sıkıntılı bir konudur. Her ne kadar son yıllarda önemli bir azalma gösterse de kayıt dışı istihdam ülkemizde hala yüksek düzeylerdedir.

Tablo 8. İstihdamda Kayıt Dışılık (15+ yaş-Bin), 2004-2013

Yıllar	Toplam İstihdam		Kayıtlı Değil		Kayıtlı		İstanbul Kayıt Dışı Oranı (%)	Türkiye Kayıt Dışı Oranı (%)
	İstihdam Sayısı	Artış-Azalış	İstihdam Sayısı	Artış-Azalış	İstihdam Sayısı	Artış-Azalış		
2004	3.521		1.138		2.382		32,32	50,14
2005	3.708	187	1.234	96	2.475	93	33,2	48,17
2006	3.808	100	1.229	-5	2.579	104	32,27	46,97
2007	3.847	39	1.131	-98	2.716	137	29,40	45,44
2008	3.923	76	937	-194	2.986	270	23,88	43,50
2009	3.726	-197	938	1	2.788	-198	25,17	43,84
2010	3.947	221	961	23	2.986	198	24,35	43,25
2011	4.211	264	954	-7	3.258	272	22,65	42,05
2012	4.493	282	870	-84	3.623	365	19,36	39,02
2013	4.658	165	768	-102	3.890	267	16,49	36,75

Kaynak: TÜİK

İstanbul ve Türkiye'deki kayıt dışılığın yıllar itibariyle azaldığı görülmektedir. 2004 yılında İstanbul'da %32,3 oranında gözüken kayıt dışı istihdam 15,8 puanlık bir düşüşle %16,5 seviyesine gerilerken, Türkiye'de %50,14'lük orandan 13,3 puanlık bir düşüşle %36,8 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 8. Yıllar itibariyle Kayıt Dışı İstihdam Oranları (%), 2004-2013

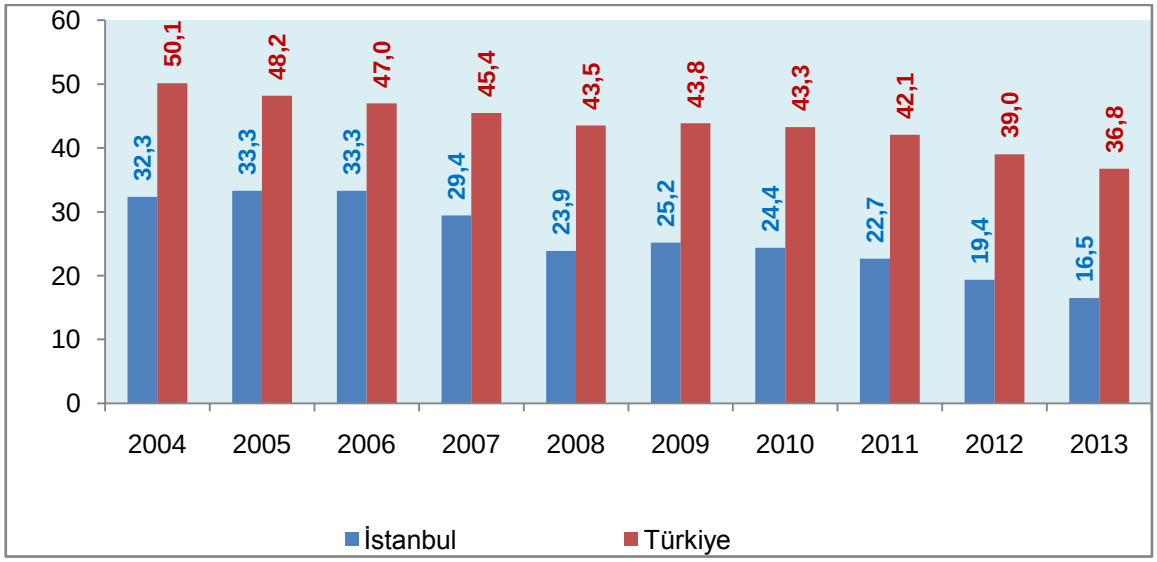

Kaynak: TÜİK

2004 yılından 2013 yılına oranlara bakıldığında gerek İstanbul ilinde gerekse Türkiye'deki toplam istihdamın artışı ve kayıt dışı istihdam oranının düşüşünde ciddi bir ilerleme olduğu görülmektedir. Ancak gelişmiş ülkelerdeki kayıt dışı istihdamın tek haneli rakamlarda olduğu düşünüldüğünde söz konusu oranın ülkemiz için henüz yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Bu noktada hem çalışanlara, hem ülke ekonomisine ciddi zararları bulunan kayıt dışılığın alınacak önlemlerle, geliştirilecek politikalarla daha da azaltılması gerekmektedir.

Grafik 9. Cinsiyete Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları (%), 2013

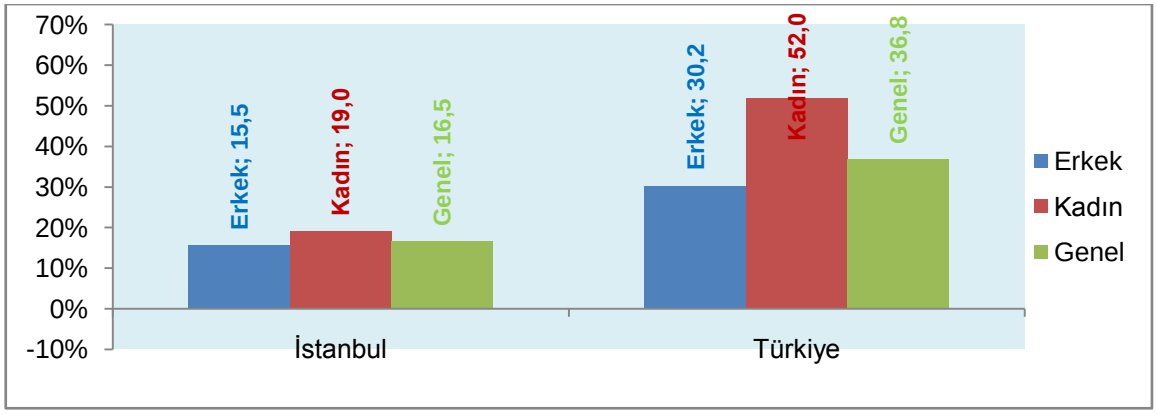

Kaynak: TÜİK

Kayıt dışı istihdam oranlarını cinsiyete göre incelediğimizde İstanbul'da kayıt dışı istihdam 2013 yılında %16,5, erkeklerde ortalamanın altında %15,5, kadınlarda ortalamanın üstünde %19, Türkiye'de kayıt dışı istihdam 2013 yılında %36,8, erkeklerde ortalamanın altında %30,2, kadınlarda ortalamanın üstünde %52 olarak görülmektedir. Türkiye' ile İstanbul'un kayıt dışı oranı karşılaştırıldığında, Türkiye'de İstanbul' a göre kayıt dışılık erkelerde iki kadınlarda neredeyse 3 katıdır.

Tablo 9. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı İstihdam

	Kayıt dışı İstihdam		Toplam İstihdam		İstihdamın Eğitime Göre Toplam İstihdam İçindeki Payı	
	İstanbul	Türkiye	İstanbul	Türkiye	İstanbul	Türkiye
Okuma yazma bilmeyen	27	1.008	43	1.110	0,9	4,4
Lise altı	587	7.138	2.287	14.450	49,1	56,6
Lise ve dengi meslek okulu	115	976	1.111	5133	23,9	20,1
Yükseköğretim	39	258	1.217	4831	26,1	18,9
Toplam	768	9.380	4.658	25.524	16,5	36,8

Kaynak: TÜİK

Kayıt dışı istihdamın eğitim durumuna göre değerlendirildiğinde, kayıt dışı istihdamın eğitim durumuyla negatif bir ilişki içerisindedir, yani eğitim düzeyi arttıkça kayıt dışı azalmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin %62,8'i kayıt dışı çalışmış olsa da toplam istihdam içinde ki payı (İstanbul' da çalışanların sadece %0,9'u Okuma yazma bilmeyenlerden oluşmaktadır) çok düşük olduğundan ortalamayı etkilememektedir.

Grafik 10. Eğitim Durumuna Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları(%), İstanbul-Türkiye, 2013

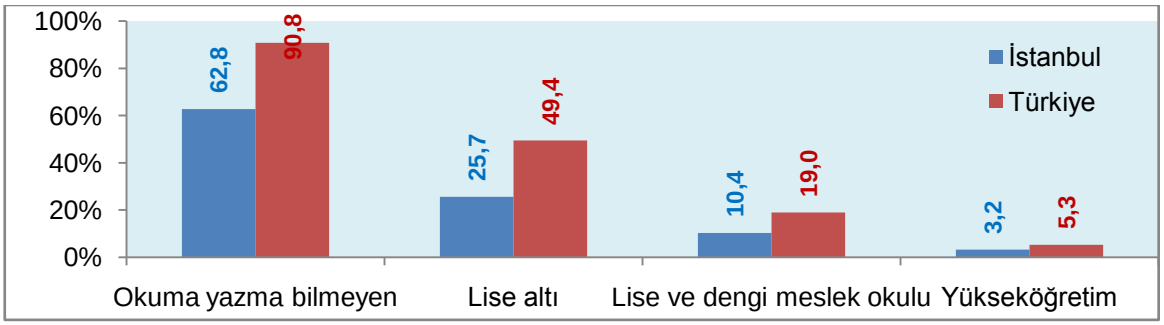

Kaynak: TÜİK

İstanbul'da, Yükseköğretim düzeyinde istihdam edilenlerin %96,8'i kayıtlı iken, %3,2 kayıt dışı istihdam edilmektedir. En fazla kayıt dışılık ise okuma yazma bilmeyenlerde görülmektedir. Okuma yazma bilmeyen istihdamın İstanbul' da yarısından fazlası, Türkiye genelinde neredeyse tamamı kayıt dışı olarak çalıştırılmaktadır.

1.2. SOSYAL GÜVENLİK VERİLERİ

Tablo 10. İşyeri Büyüklüğüne Göre İşyeri Sayıları, 2013-2014

	İşyeri Sayıları			Çalışan Sayıları		
İşyeri Büyüklüğü	**2013 Haziran**	**2014 Haziran**	**Değişim (%)**	**2013 Haziran**	**2014 Haziran**	**Değişim (%)**
1 Kişi	147.562	154.526	4,7	147.562	154.526	4,7
2-3 Kişi	130.747	134.364	2,8	310.992	320.417	3,0
4-6 Kişi	79.293	83.080	4,8	381.522	399.588	4,7
7-9 Kişi	36.951	39.102	5,8	290.631	307.576	5,8
10-19 Kişi	35.410	37.893	7,0	475.309	508.027	6,9
20-29 Kişi	12.653	13.097	3,5	302.004	312.178	3,4
30-49 Kişi	10.410	10.786	3,6	395.871	408.424	3,2
50-99 Kişi	4.973	5.361	7,8	344.076	369.566	7,4
100-249 Kişi	2.825	2.956	4,6	423.668	443.868	4,8
250-499 Kişi	739	813	10,0	254.108	276.953	9,0
500-749 Kişi	193	189	- 2,1	114.831	113.454	-1,2
750-999 Kişi	72	84	16,7	61.547	72.241	17,4
1000+ Kişi	89	100	12,4	168.992	205.632	21,7
Toplam	**461.917**	**482.351**	**4,4**	**3.671.113**	**3.892.450**	**6,0**

Kaynak: SGK

Büyüklüklerine göre İstanbul'da işyeri sayıları ve sigortalı sayılarına bakıldığında,

- 0-9 istihdamlı işyerleri sayısının toplam işyerleri içindeki oranı %5,2, istihdam edilen sigortalı sayısının toplam sigortalı içindeki oranı %30,4 ,
- 10-49 istihdamlı işyerleri sayısının toplam işyerleri içindeki oranı %12,8, istihdam edilen sigortalı sayısının toplam sigortalı içindeki oranı %31,6 ,
- 50+ istihdamlı işyerleri sayısının toplam işyerleri içindeki oranı %1,97, istihdam edilen sigortalı sayısı toplam sigortalı içindeki oranı %38,1 ,

olduğu görülmektedir.

Büyüklüklerine göre işyerlerine bakıldığında; işyeri sayısı geçen yıla göre %4,4 , çalışan sayısı %6 artmıştır.

1.3. İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsizlerin, açık işlerin, işe yerleştirmelerin, cinsiyet, yaş, eğitim, meslek gibi özelliklerini ve açık işlerin sektörel ve mesleki dağılımları gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

2013 sonu itibariyle İŞKUR'a kayıtlı toplam işsiz sayısı 2 milyon 610 bin 969 kişi olup, 360 bin 167'si İstanbul'da bulunmaktadır. İstanbul'un Türkiye içindeki payı %13,8'dir.

2013 yılında Türkiye genelinde 1 milyon 481 bin 196 açık iş alınmış olup, alınan açık işlerin %25'i (370.508) İstanbul tarafından İŞKUR'a kaydedilmiştir.

2013 yılında Türkiye genelinde 671 bin 578 kişi İŞKUR aracılığı ile işe yerleştirilmiştir. İşe yerleştirmelerin %15,5'i (104.030) İstanbul tarafından yapılmıştır.

İŞKUR tarafından 2013 yılında Türkiye genelinde düzenlenen toplam 31 bin 385 kursa, 220 bin 75 kursiyer katılmıştır. Düzenlenen kursların bin 925'i İstanbul'da düzenlenmiş olup kursa katılan kişi sayısı 18 bin 754 olarak gerçekleşmiştir.

2013 yılında Türkiye genelinde 732 bin 409 kişi işsizlik ödeneği almak için başvurmuş, 422 bin 334 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneği başvurularının %28,8'i (210.790) hak edenlerin %29,13'ü (123 bin 26 kişi) İstanbul'dadır.

İŞKUR' a Kayıtlı İşsizler

Grafik 11. Yıllara Göre Kayıtlı İşsizler, İstanbul, 2008-2013

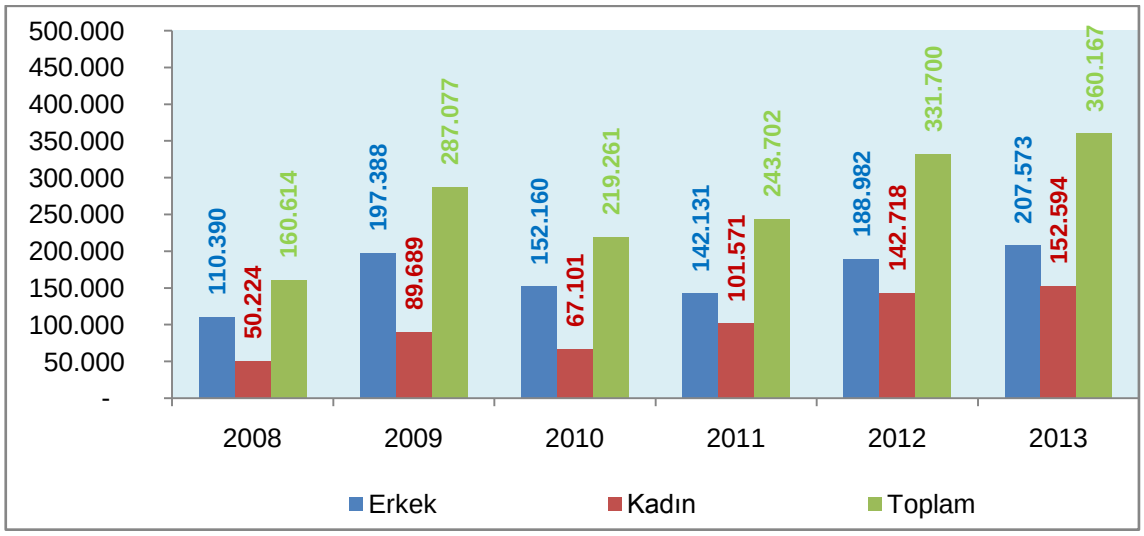

Kaynak: İŞKUR

2008-2013 yılları arasında kayıtlı işsizlere bakıldığında 2008 yılında 160 bin 614 olan kayıtlı işsiz sayısı 2009 yılında %78,74 oranında bir artarak 287 bin 077'ye çıkmıştır. Kayıtlı işsiz oranındaki bu artışın nedeni olarak 2008 yılında etkisi başlayan ve 2009 yılında etkisini artıran küresel kriz gösterebilir. Kayıtlı işsiz sayısı 2010 yılında azalsa da 2011, 2012 ve 2013 yılların da artış görülmektedir. İŞKUR' un son yıllarda işgücü piyasasında artan etkinliği sayesinde kamuoyunda adından sıkça söz ettirmeye başlamıştır. Bu etkinliğin ve tanınırlığın bir göstergesi olarak verilerdeki sayısal artış gösterilebilir. Bu sayısal artış ile birlikte 2013 yılında 360 bin 167 kişi ile son beş yıldaki kayıtlı işsiz seviyesi en yüksek düzeyde görülmektedir.

Kayıtlı işsizler cinsiyete göre değerlendirildiğinde,tüm yıllar için erkeklerdeki kayıtlı işsiz sayılarının kadınlardakinden daha fazla olduğu görülmektedir. 2008 yılındaki kayıtlı erkek işsizlerin oranı %69 iken 2013 yılında kayıtlı kadın işsiz sayısının erkek işsizlere göre daha fazla artmasından dolayı %58 oranında görülmektedir. Kayıtlı kadın işsiz oranı %31'den %42'ye yükselmiştir.

Mesleklere göre kayıtlı işsizlere bakıldığında 2013 yılında 3 bin 759 meslekte toplamda 360 bin 167 kayıtlı işsiz bulunurken, Türkiye'de 4 bin 847 meslekte toplamda 2 milyon 610 bin 969 kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Tablo 11. Mesleklere Göre Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı, 2013

İstanbul			Türkiye		
Meslekler	**Kayıtlı İşsiz Sayısı**	**Oran (%)**	**Meslekler**	**Kayıtlı İşsiz Sayısı**	**Oran (%)**
Beden İşçisi (Genel)	32.817	9,1	Beden İşçisi (Genel)	590.467	22,6
Büro Memuru	21.601	6,0	Temizlik Görevlisi	167.473	6,4
Temizlik Görevlisi	15.713	4,4	Büro Memuru	146.165	5,6
Şoför	13.566	3,8	Satış Danışmanı	59.418	2,3
Satış Danışmanı	9.240	2,6	Sekreter	54.950	2,1
Muhasebeci	8.863	2,5	Ön Muhasebeci	45.179	1,7
Ön Muhasebeci	8.380	2,3	Şoför	70.956	2,7
Sekreter	8.141	2,3	Muhasebeci	33.838	1,3
Çaycı	7.013	1,9	Garson (Servis Elemanı)	29.924	1,1
Makineci (Dikiş)	6.360	1,8	Çaycı	29.581	1,1
Çağrı Merkezi Görevlisi	3.822	1,1	Aşçı	26.586	1,0
Garson (Servis Elemanı)	3.702	1,0	Bilgisayar İşletmeni	23.727	0,9
Aşçı	3.680	1,0	Pazarlamacı	21.116	0,8
Pazarlamacı	3.610	1,0	Beden İşçisi (İnşaat)	20.836	0,8
Aşçı Yardımcısı	2.801	0,8	Aşçı Yardımcısı	20.659	0,8
……..					
Toplam	**360.167**		**Toplam**	**2.610.969**	

Kaynak: İŞKUR

En fazla kayıtlı işsizin bulunduğu ilk on beş mesleğe bakıldığında on üç mesleğin hem İstanbul'da hem de Türkiye'de aynı olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğindeki kayıtlı işsizler İstanbul'da %9,1 ile ilk sırada yer alırken, Türkiye'deki oranı %22,6 olarak görülmektedir. İstanbul'da "Beden İşçisi (Genel)" mesleğini sırasıyla %6 oranı ile "Büro Memuru (Genel)", %4,4 oranı ile "Temizlik Görevlisi", %3,8 oranı ile "Şoför" ve %2,6 oranı ile "Satış Danışmanı" meslekleri takip etmektedir.

İstanbul'a 2014 Ağustos sonu itibariyle bakıldığında; İstanbul'da İŞKUR' a %57,7'si (202.664) erkek, %42,3'ü (148.354) kadın olmak üzere 351 bin 18 kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Kayıtlı işsizler mesleklerine göre sıralandığında en fazla %7,9'u Beden işçisi (Genel) olarak bulunmaktadır. Bunu %4,3 ile Temizlik görevlisi, %4,2 ile Büro Memuru (Genel), %2,8 ile Satış danışmanı takip etmektedir. Türkiye genelinde kayıtlı işsiz dağılımı İstanbul' la benzerlik göstermektedir.

Açık İşler

Açık işlerin yıllar itibariye sayısal artışına bakacak olursak, İŞKUR son yıllardaki değişime ve gelişime ayak uydurması, işverenlere daha iyi hizmet sunma çalışmaları, işyeri ziyaretleriyle işverenlere daha fazla hizmet ve kaliteli götürmesi ve özel sektörde eleman ihtiyacını karşılama çabası bu artışta önemli etken olmuştur. İŞKUR tarafından etkin şekilde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırmalarının sonucunda bu artışın devam edeceği görülmektedir.

2013 yılında alınan taleplerin özel sektör ve kamu sektörü olarak dağılımına bakıldığında, açık işlerin %99,4'ü özel sektörden alınmıştır.

Grafik 12. Yıllar İtibariyle Açık İşler, İstanbul-Türkiye, 2008-2013

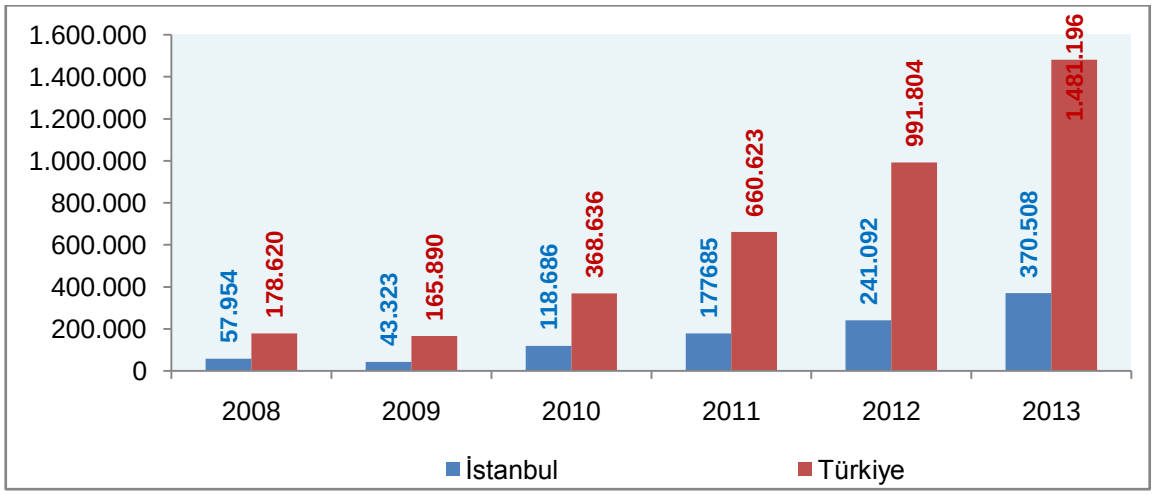

Kaynak: İŞKUR

2008 yılından 2009 yılına geçişte açık iş miktarındaki %25,3 oranındaki düşüşte yine 2008 yılında başlayan küresel krizin etkisini olduğu düşünülmektedir.

2009 yılından sonra uygulanan istihdam teşvikleri, istihdam ve aktif istihdam politikaları ve İŞKUR' un işverene daha iyi hizmet sunma çalışmaları sonucun 2009 yılından 2013 yılına açık iş sayısı 43 bin 323'den 7,5 kat artarak 370 bin 508'e yükselmiştir.

İstanbul'da 2013 yılında bin 754 meslekte 370 bin 508 açık iş alınmış olup en fazla açık Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Türkiye'de 2 bin 565 meslekte 1 milyon 481 bin 196 açık iş alınmıştır. İstanbul'da olduğu gibi Türkiye'de de en fazla açık iş Beden İşçisi (Genel) mesleğinde görülmektedir.

Tablo 12. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (%), 2013

İstanbul		Türkiye	
Meslekler	**Dağılım Oranı**	**Meslekler**	**Dağılım Oranı**
Beden İşçisi (Genel)	30,7	Beden İşçisi (Genel)	29,6
Temizlik Görevlisi	6,4	Temizlik Görevlisi	6,7
Satış Danışmanı	5,1	Satış Danışmanı	3,1
Güvenlik Görevlisi	4,7	Güvenlik Görevlisi	2,7
Çağrı Merkezi Görevlisi	4,3	Makineci (Dikiş)	2,4
Reyon Görevlisi	2,3	Garson (Servis Elemanı)	2,2
Makineci (Dikiş)	1,7	Büro Memuru (Genel)	2,1
Garson (Servis Elemanı)	1,7	Çağrı Merkezi Görevlisi	2,1
Şoför-Yük Taşıma	1,5	Reyon Görevlisi	1,4
Kasiyer	1,3	Şoför-Yük Taşıma	1,2
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	1,0	Kasiyer	1,1
Aşçı Yardımcısı	0,9	Gaz Altı Kaynakçısı	1,0
Büro Memuru (Genel)	0,8	Konfeksiyon İşçisi	1,0
Bulaşıkçı (Stevard)	0,7	Ön Muhasebeci	1,0
Gaz Altı Kaynakçısı	0,7	Aşçı	0,7

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin dağılımına bakıldığında meslek grubu olarak nitelik gerektirmeyen işler, sektör olarak ise hizmet sektöründeki mesleklerin ağırlıkları dikkat çekmektedir. İstanbul ve Türkiye'de en fazla açık iş bulunan on meslekte ortak meslekler olduğu görülmektedir.

2014 Ocak-Ağustos döneminde İstanbul'da; bin 728 meslekte 494 Kamu, 333.771 Özel sektör olmak üzere 334 bin 265 açık iş talebi alınmıştır.

Açık işlerin mesleklerine göre dağılımı, %30 Beden İşçisi, %7,6 Temizlik Görevlisi, %4,3 Güvenlik Görevlisi, %4 Büro Memuru, %3,6 Çağrı Merkezi Görevlisi olarak devam etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR' un özel sektöre yerleştirmelerinin sayısına bakıldığında kayda değer artış olduğu görülmektedir.

Açık işlerdeki artış oranı işe yerleştirmede de etkisini göstermiş ve işe yerleştirme göstergelerinde de görünür bir artış olmuştur.

2008 yılından 2013 yılına ilerlediğimizde 2008 yılında 31 bin 709 olan işe yerleştirme sayısı 2013 yılında %228 oranında bir artış göstererek 104 bin 30 sayısına ulaşmıştır. Genel olarak 2009 yılındaki düşüşü çıkarırsak yıllar itibariyle işe yerleştirme sayısında sürekli artış görülmektedir. 2009 yılındaki düşüşün nedeni olarak açık işlerde olduğu gibi 2008 yılından başlayan ve etkisini daha çok 2009 yılında artıran küresel krizi göstermek mümkündür.

2010 yılından itibaren işe yerleştirme sayıları katlanarak artarak 2013 yılında 104 bin 30' a Türkiye genelinde 671 bin 578 kişiye ulaşmıştır.

2013 yılında;

İstanbul'da yapılan işe yerleştirmelerinin %1,5'i kamu sektörüne, %98,5'i ise özel sektöre gerçekleşmiştir.

Türkiye'de özel sektöre yapılan işe yerleştirmelerin %16'sı İstanbul tarafından gerçekleştirilmiştir.

Grafik 13. Yıllar İtibariye İşe Yerleştirme Faaliyeti, İstanbul-Türkiye, 2008-2013

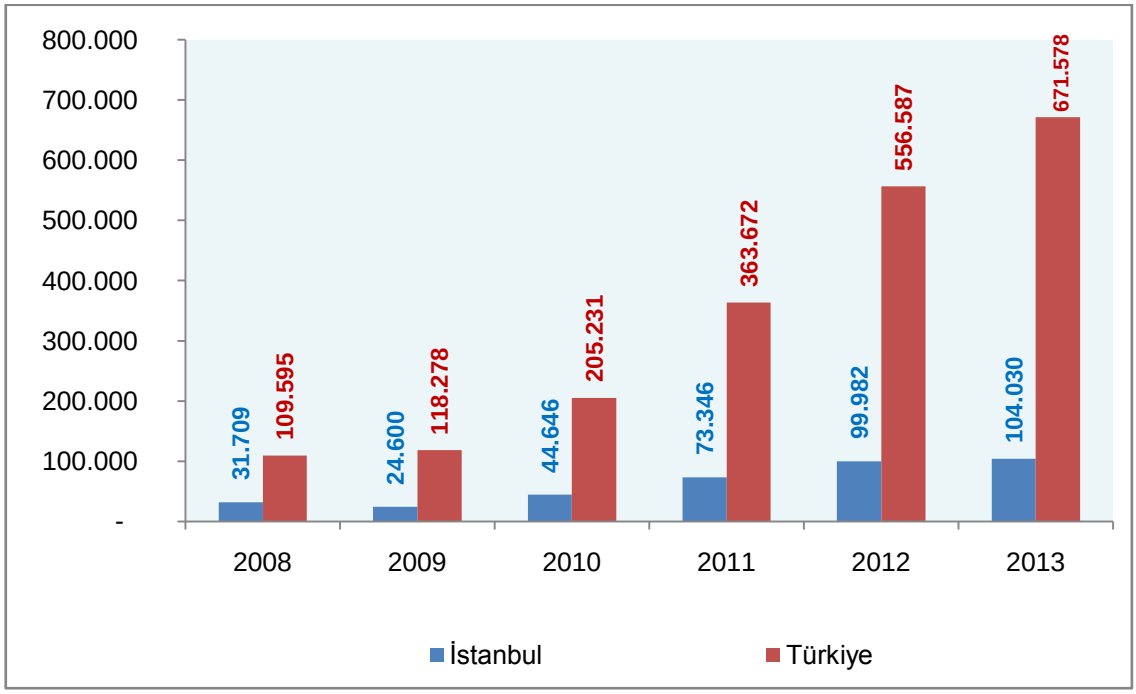

Kaynak: İŞKUR

Tablo 13. Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler, 2013

İstanbul		Türkiye	
Meslekler	**Sayı**	**Meslekler**	**Sayı**
Beden İşçisi (Genel)	32.244	Beden İşçisi (Genel)	229.020
Temizlik Görevlisi	7.515	Temizlik Görevlisi	87.739
Satış Danışmanı	6.017	Satış Danışmanı	17.065
Büro Memuru (Genel)	4.471	Güvenlik Görevlisi	16.896
Güvenlik Görevlisi	4.429	Makineci (Dikiş)	12.907
Çağrı Merkezi Görevlisi	4.291	Büro Memuru (Genel)	12.696
Reyon Görevlisi	1.881	Garson (Servis Elemanı)	12.032
Kasiyer	1.789	Çağrı Merkezi Görevlisi	11.551
Beden İşçisi (İnşaat)	1.710	Reyon Görevlisi	9.094
Veri Giriş Kontrol İşletmeni	1.691	Kasiyer	7.409
Makineci (Dikiş)	1.560	Konfeksiyon İşçisi	6.851
Beden İşçisi (Temizlik)	1.413	Beden İşçisi (İnşaat)	6.747
Garson (Servis Elemanı)	1.393	Şoför-Yük Taşıma	6.016
Konfeksiyon İşçisi	1.092	Ön Muhasebeci	4.970
Usta Öğretici	989	Sekreter	4.843
……..		…….	
Toplam	**104.030**		**671.578**

Kaynak: İŞKUR

2013 yılında işe yerleştirilenlerin en fazla işe yerleştirilen ilk 15 mesleğe göre dağılımına baktığımızda; İstanbul'da en fazla işe yerleştirme 32 bin 244 ile Beden İşçisi (Genel) mesleğinde gerçekleşmiştir. Beden İşçisi mesleğinde işe yerleştirilenlerin toplam işe yerleştirme içerisindeki oranı % 31'dir. Daha sonra sırasıyla %7,2 oranı ile Temizlik Görevlisi ve %5,8 oranı ile Satış Danışmanı gelmektedir.

İstanbul'da 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde işe yerleştirmeler;

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde 112 bin 373 Özel Sektör, 537 Kamu olmak üzere 112 bin 910 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir.

İşe yerleştirilenlerin mesleklerine göre dağılımına bakıldığında en çok işe yerleştirilen meslekler sırasıyla %28,4 Beden İşçisi (Genel), %14,2 Temizlik Görevlisi, %6,3 Güvenlik Görevlisi, %5,1 Satış Danışmanı olarak sıralanmıştır.

İŞKUR' un Aktif İşgücü Hizmetleri

Aktif İşgücü Hizmetleri, istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere yapılan faaliyetlerdir.

Bu kapsamda çeşitli projeler, programlar geliştirilerek istihdamın korunması ve artırılması ve işsizlerin meslek edinmeleri ya da geliştirmelerine yönelik mesleki eğitim kursları ve programlar düzenlenmektedir.

İŞKUR tarafından 2013 yılında; Türkiye'de 9 değişik kurs/program türünde 31 bin 385 kurs/programda 220 bin 75 kişinin katıldığı mesleki eğitimler düzenlenmiştir.

İstanbul'da ise 9 değişik kurs/program türünde toplam bin 925 kurs düzenlenmiştir. Bu kurslara toplamda 18 bin 754 kursiyer katılmıştır.

Tablo 14. Kurs Türüne Göre Kurs ve Kursiyer Sayıları, İstanbul, 2013

	Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
Çalışanların Mesleki Eğitimi	20	439	51	490
Girişimcilik	129	1.634	1.541	3.175
Hükümlülere Yönelik Kurslar	5	42	0	42
İş.Yet.Kurs/ İstihdam Garantili	479	4.432	5.623	10.055
İş.Yet.Kurs/Genel	21	87	346	433
İşbaşı Eğitim Programı(İEP)	1.208	1.700	1.988	3.688
Engelli Kursları	17	96	77	173
UMEM Projesi	32	311	257	568
UMEM Projesi/ İEP	14	39	91	130
İstanbul Toplam	**1.925**	**8.780**	**9.974**	**18.754**
Türkiye Toplam	**31.385**	**107.001**	**113.074**	**220.075**

Kaynak: İŞKUR

İstanbul'da kursiyerlerin %46,8'i (8 bin 870 kişi) erkek, % 53,2'si (9.974 kişi) ise kadındır. Türkiye genelinde de aynı oranda; kursiyerlerin % 48,6'sı (107 bin 1 kişi) erkek, % 51,4'ü (113 bin 74 kişi) ise kadındır.

İstanbul'da 2013 yılında açılan kursların dağılımına bakıldığında İşgücü Yetiştirme Kursları / İstihdam Garantili [3] programı kapsamındaki kurslara, katılan kursiyer sayılarına göre %53,6 (10 bin 055 kişi) oranı ile en yüksek katılım sağlanmıştır. Bunu sırasıyla, %19,7 oranı ile İşbaşı Eğitim programı (İEP)[4], %16,9 oranında Girişimcilik[5] olarak devam etmektedir.

[3] İşgücü Yetiştirme Kursları / İstihdam Garantili: Değişik oranlarda istihdam taahhüdü ile açılan kurslardır.

[4] İşbaşı eğitim programı: Katılımcılara mesleki deneyim kazandırmak üzere, Kurumca belirlenen asgari şartları taşıyan işyerlerinde işbaşında verilen eğitimdir.

2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde; Türkiye genelinde 14 değişik kurs/program türünde 120 bin 948 kişinin katıldığı mesleki eğitimler düzenlenmiştir. İstanbul'da 9 değişik kurs/program türünde 11 bin 742 kişinin katıldığı mesleki eğitimler düzenlenmiştir.

İstanbul'da düzenlenen kursların dağılımına bakıldığında kursiyerlerin %34'ü "İşgücü Yetiştirme Kursları / İstihdam Garantili" programı kapsamında olan kurslara katılmıştır. Bu programı sırasıyla, %28 Girişimcilik, %20 İşbaşı Eğitim programı (İEP) takip etmektedir.

İşsizlik Sigortası

İşsizlik Sigortasının uygulamaya başladığı Mart 2002 tarihinden 31.08.2014 tarihine kadar 4.931.441 kişi başvuruda bulunmuş 3.552.961 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Mart 2002 tarihinden 31 Ağustos 2014 tarihine kadar toplamda 7.845.756.079.-TL ödemede bulunulmuştur.

Tablo 15. İşsizlik Ödeneği Alanların Mesleklere Göre Sayıları, İstanbul, 2013

Meslekler	İstanbul			Türkiye
	Kadın	Erkek	Toplam	
Beden İşçisi (Genel)	5.608	1.695	7.303	53.988
Muhasebeci	1.637	2.690	4.327	9.989
Satış Danışmanı	2.053	1.441	3.494	11.578
Makineci (Dikiş)	1.823	1.279	3.102	5.977
Büro Memuru (Genel)	1.547	1.537	3.084	12.138
Ön Muhasebeci	615	2.336	2.951	9.065
Şoför-Yük Taşıma	2.486	1	2.487	10.705
Temizlik Görevlisi	1.016	1.261	2.277	8.491
Diğer				
Toplam	78.094	44.932	123.026	422.334

Kaynak: İŞKUR

2013 yılında toplam Türkiye genelinde 422 bin 334 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Yapılan işsizlik ödeneği ödemelerinin %29,1' i İstanbul'da yapılmıştır. İstanbul' da işsizlik ödeneği hak edenlerin (alanların) %63,5'ini erkekler, %36,5'ini kadınlar oluşturmaktadır.

2014 Ocak-Ağustos döneminde; İstanbul'da 94 bin 251, Türkiye genelinde 326 bin 938 kişi işsizlik ödeneğini almaya hak kazanmıştır. 31 Ağustos 2014 itibariyle İstanbul'da 83 bin 847 kişiye 4 milyon 783 bin 921 TL, Türkiye genelinde 280 bin 914 kişiye 148 milyon 562 bin 605 TL ödeme yapılmıştır.

[5] Girişimcilik eğitim programı: Kuruma kayıtlı kişilerin iş kurmalarını ve işlerini devam ettirmelerini sağlamak üzere düzenlenen eğitimlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

2.1. AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 16. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2014)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ							
Dönem	**Kapsamı**	**Periyot**	**Sınıflamalar**		**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[6]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 30 Kasım	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	71.001
						10+ işyeri	26.409
						50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	275.099
						10+ işyeri	83.404
						50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	255.938
						10+ işyeri	80.638
						50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan-1 Haziran	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	218.068
						10+ işyeri	73.418
						50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan-1 Haziran	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	198.479
						10+ işyeri	69.442
						50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan-1 Haziran	İSCO 88-REV.1.1	NACE	Elektronik	Toplam	159.862
						10+ işyeri	60.501
						50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık-19 Ocak	İSCO 88-REV.2	NACE	Yüz yüze	Toplam	5.941
						10+ işyeri	3.283
						50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs-15 Haziran	İSCO 88-REV.2	NACE	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88-REV.2	NACE	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.194
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88-REV.2	NACE	Yüz yüze	Toplam İşyeri	87.719
2013/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	11 Kasım-29 Kasım	İSCO 88-REV.2	NACE	Yüz yüze	Toplam Girişim	11.540
2014/I	**10 + İŞYERLERİ (TÜİK)**	**12 Mayıs-27 Haziran**	**İSCO 88-REV.2**	**NACE**	**Yüz yüze**	**Toplam İşyeri**	**129.065**

Kaynak: İŞKUR

[6] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihleri arasında Türkiye genelinde 129 bin 065 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslararası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[7]" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında aşağıda ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

[7] Ek 1: İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İŞKUR İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) çalışmasında amaç, kapsam dahilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40.353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87.151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ\,[\,K^2 + (1 - K^2)\ M_h^{\,2}\,]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i \big/ \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / n_h\left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

2.2 İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İstanbul genelinde yapılan İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında 75 ilde tam sayım, 6 ilde örneklem yöntemi ile seçilen toplam 129 bin 65 işyerine[8], İstanbul'da örneklem yöntemi ile seçilen 8 bin 493 işyerine, Referans Dönemi içerisinde (12 Mayıs-27 Haziran 2014) ziyaret edilerek, Türkiye genelinde 110 bin 509, İstanbul'da 7 bin 25 işyeri ile yüz yüze görüşülmüş ve işyeri bilgi formu[9] uygulanmıştır.

Araştırma neticesinde, İstanbul'da 66 bin 502, Türkiye genelinde 200 bin 910 işyerine ilişkin bilgi derlenmiştir. İşyerlerinin %33,2'si İstanbul ilinde bulunmaktadır.

İstanbul'da ki işyerlerinin; %25,4'ü 1-9 kişi, %62'si 10-49 kişi, %10,6'sı işyeri 50-249, %2'si 250+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

İşyerlerinde çalışan sayılarına bakıldığında; Türkiye genelinde çalışan 7.049.691 kişinin %37'si olan 2.636.628 kişi İstanbul'da istihdam edilmektedir.

Raporun bu bölümünde, İstanbul İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında referans dönem içerisinde görüşülen işyerlerinin, büyüklüklerine göre, faaliyet gösterdiği sektörlere göre dağılımı, istihdam edilenlerin sektörlere göre, meslek gruplarına ve mesleklere göre dağılımı, işyerlerindeki mevcut açık işler, açık işlerin sektörlere, meslek gruplarına ve mesleklere göre dağılımı, açık işlerde istenen beceri ve eğitim düzeyleri, temininde güçlük çekilen meslekler, mesleklerin dağılımları ve temininde güçlük çekilme nedenleri, kısa ve orta vadedeki istihdam beklentileri gibi araştırma sonucu elde edilen veriler tablo ve grafikler ile ayrıntılı olarak incelenecektir.

[8] EK 2-c: Araştırma Yapılan İller Listesi ve İşyeri Sayıları/Örnek Sayıları (2014)

[9] Ek 1: İl İşgücü Piyasa sı Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

Tablo 17. İşyerlerinin Büyüklüklerine Göre Dağılımı, İstanbul

	İşyeri Sayısı (1-9)[10]	İşyeri Sayısı (10-49)	İşyeri Sayısı (50-249)	İşyeri Sayısı (250+)	TOPLAM
Madencilik ve taş ocakçılığı	78	132	23	2	235
İmalat	3.418	13.148	2.734	447	19.746
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	89	87	22	2	200
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	62	53	20	16	151
İnşaat	4.311	3.810	865	167	9.153
Toptan ve perakende ticaret	3.933	10.138	1.136	160	15.368
Ulaştırma ve depolama	755	2.457	206	69	3.486
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	684	2.948	382	92	4.106
Bilgi ve iletişim	331	994	276	33	1.634
Finans ve sigorta faaliyetleri	134	491	156	82	863
Gayrimenkul faaliyetleri	198	418	57	6	678
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.377	2.440	236	52	4.106
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	724	1.420	487	139	2.770
Eğitim	251	797	199	43	1.290
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	103	833	163	34	1.133
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	101	173	42	6	322
Diğer hizmet faaliyetleri	310	876	75	-	1.261
Genel Toplam	16.859	41.214	7.078	1.350	66.502
Oran	%25,4	%62	%10,6	%2	

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da ki işyerlerinin; %25,4'ü 1-9 kişi, %62'si 10-49 kişi, %10,6'sı 50-249, %2'si 250+ kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

İstanbul'da işyerleri en fazla sırasıyla "İmalat", "Toptan ve perakende ticaret", "İnşaat", "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" ve "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektörlerindedir.

İşyerlerinin büyüklüklerine göre incelendiğinde 1-9 kişi arası istihdam edilen işyerlerinde en fazla %25,6 oranla "İnşaat", %23,3 oranla "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" ve %20,3 oranla "İmalat" sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri görülmektedir.

10-49 istihdamlı işyerlerinde en fazla %31,9 oranla "İmalat" ve %24,6 oranla "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri görülmektedir.

[10] Araştırma 10+ istihdamlı işyerlerine yapılmış, 1-9 arasında istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dâhil edilmemiş olsa da, alan uygulaması sırasında mevcut istihdamının 10 kişi altına düştüğü tespit edilen işyerlerini kapsar. Tüm rapor boyunca bu değerlendirme göz önünde bulundurulmalıdır. Alan araştırması için yapılan ziyaret anında 1-9 arasında istihdamı olduğu tespit edilen işyerlerinin i son bir yıl içerisinde en az bir kere 10 veya daha fazla çalışana ulaşmıştır.

50-249 istihdamlı işyerlerinde en fazla % 38,6 oranla “İmalat” , % 16,1 oran ile “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı” ve % 12,2 oranla “İnşaat” sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri görülmektedir.

250 ve daha üstü istihdamlı işyerlerinde en fazla % 33,1 oran ile “İmalat”, %12,4 oran ile İnşaat, %11,9 oran ile “Toptan ve perakende ticaret” ve %10,3 oran ile “İdari ve destek hizmet faaliyetleri” sektörlerinde faaliyet gösteren işyerleri görülmektedir.

İşyerlerinin sektörel olarak dağılımına bakıldığında;

Grafik 14. Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı (%)

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul ve Türkiye’de sektörler arasındaki dağılımda ilk dört sırayı 2013 yılında da olduğu gibi “İmalat”, “Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı”, “İnşaat” ve “Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri” olmak üzere aynı sektördeki işyerleri almıştır. Bu ilk dört sektördeki işyerleri toplam işyerleri arasında İstanbul için % 72,7, Türkiye için ise % 73,5 oran ile büyük paya sahiptirler.

Tablo 18. Kuruluş Yıllarına Göre İşyeri Sayıları, İstanbul

	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	35	60	39	29	21	52	235
İmalat	3.456	4.561	3.328	3.204	2.406	2.791	19.746
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	63	60	38	19	9	12	200
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faal.	31	42	26	32	11	9	151
İnşaat	3.749	2.505	1.002	850	440	607	9.153
Toptan ve perakende ticaret	1.034	4.953	2.753	2.826	1.573	2.229	15.368
Ulaştırma ve depolama	1.482	810	384	302	233	274	3.486
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	592	1.645	619	408	316	526	4.106
Bilgi ve iletişim	762	386	199	121	110	55	1.634
Finans ve sigorta faaliyetleri	74	216	141	164	52	216	863
Gayrimenkul faaliyetleri	328	181	62	45	40	23	678
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	197	1.784	787	590	341	407	4.106
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.573	501	292	223	97	84	2.770
Eğitim	104	519	260	182	104	121	1.290
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	584	249	112	129	34	26	1.133
Kültür, sanat eğlence, din. ve spor faal.	54	134	39	15	39	42	322
Diğer hizmet faaliyetleri	609	256	96	64	53	182	1.261
Toplam	**14.727**	**18.862**	**10.176**	**9.203**	**5.880**	**7.654**	**66.502**
Oran	**%22**	**%28**	**%15**	**%14**	**%9**	**%12**	

Kaynak: İPTA/2014

Kuruluş yıllarına göre işyerlerine bakıldığında; işyerlerinin %22'si 0-4 yıldır, %28'i 5-9 yıldır, %15'i 10-14 yıldır, %14'ü 15-19 yıldır, %9'u 20-24 yıldır, %12'si 25 yıldan fazla süredir faaliyet göstermektedir.

25 yıldan fazla süredir faaliyet gösteren işyerlerinin %36,5'i "İmalat" , %29,1'i "Toptan ve perakende ticaret ", %7,9'u "İnşaat" sektörlerindeki işyerleridir.

Grafik 15. Özelliklerine Göre İşyerlerinin Dağılımı, (%), İstanbul-Türkiye

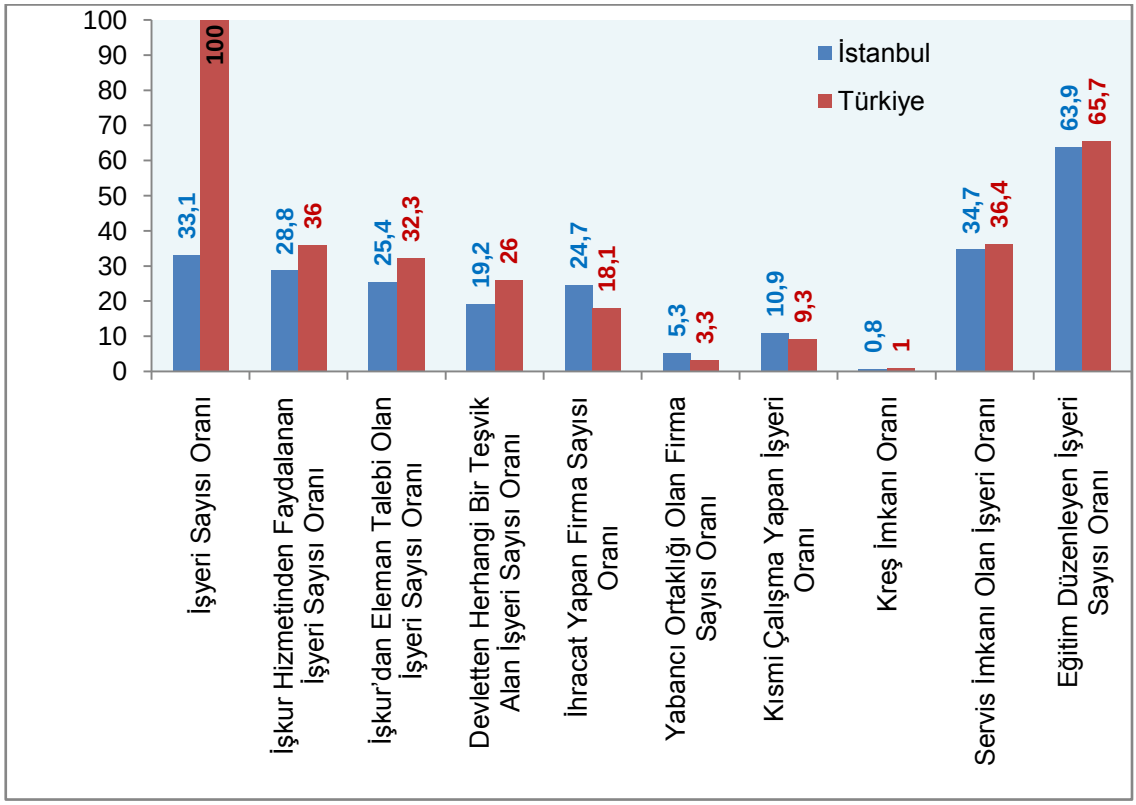

Kaynak: İPTA/2014

Araştırma sonuçlarına göre;

İşyerlerinin %33,1'i İstanbul'da faaliyet göstermektedir.

İstanbul'da ki işverenlerin %28,8'i , Türkiye genelinde %36'sı İŞKUR faaliyetlerinden yararlanmaktadır.

İstanbul'da ki işverenlerin %25,4'ü , Türkiye genelinde %32'3'ü İŞKUR'DAN ELEMAN TALEP ETMEKTEDİR.

İstanbul'da ki işverenlerin %19,2'si , Türkiye genelinde %26'sı Devletten herhangi bir TEŞVİK ALDIĞINI beyan etmektedir.

İstanbul'da ki işyerlerinin %24,7'si , Türkiye genelinde %18,1'i İHRACAT YAPMAKTADIR.

İstanbul'da ki işyerlerinin %5,3'ü, Türkiye genelinde %3,3'ü YABANCI ORTAKLIDIR.

İstanbul'da ki işyerlerinin %10,9'unda, Türkiye genelinde %9,3'ünde KISMİ ÇALIŞMA vardır.

İstanbul'da ki işyerlerinin %0,8'inde, Türkiye genelinde %1'inde KREŞ imkanı vardır.

İstanbul'da ki işyerlerinin %34,7'sinde, Türkiye genelinde %36,4'ünde SERVİS imkanı vardır.

İstanbul'da ki işyerlerinin %63,9'u, Türkiye genelinde %65,7'si İŞYERİNDE EĞİTİM DÜZENLEMEKTEDİR.

Grafik 16. Sektörlere göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı(%), İstanbul

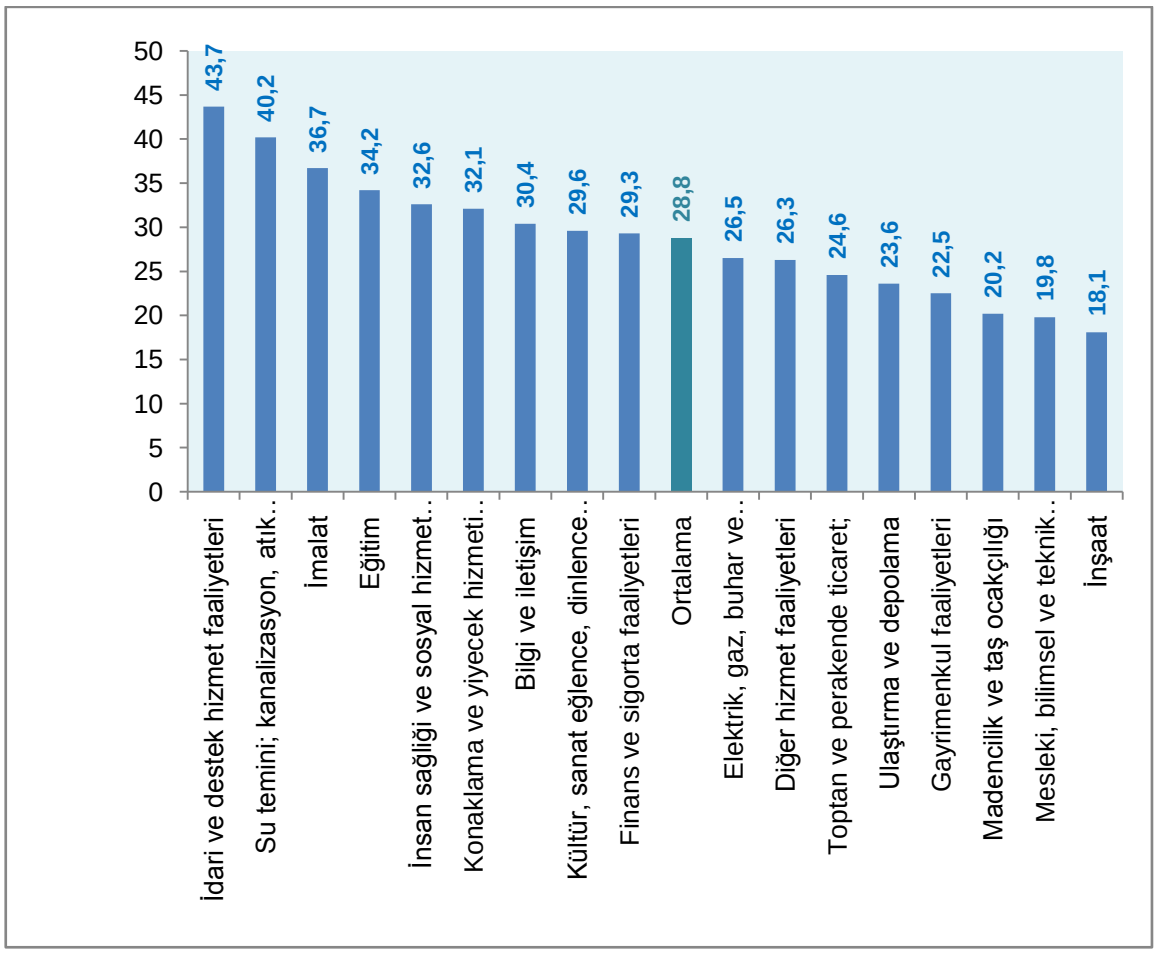

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da işverenlerin %28,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını beyan etmektedir.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işverenlerin sektörel dağılımına bakıldığında, hizmetlerden en fazla yararlanan sektörün %43,7 oran ile "İdari ve destek hizmet faaliyetleri" sektörü olduğu, bunu "Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri" ve "İmalat" sektörleri takip etmektedir.

En az yararlanan sektör ise %18,1 oran ile "İnşaat" sektörüdür. İnşaat sektörünü "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler", "Madencilik ve taş ocakçılığı" sektörleri takip etmektedir.

İşyerlerinin çalışan sayısına göre değerlendirildiğinde, çalışan sayısı arttıkça İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı da artmaktadır. "1-9" istihdamlı işyerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı %14,9, "10-49" istihdamlı işyerinin %25,3 iken "50-249" istihdamlı işyerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı %71,7, "250+" istihdamlı işyerinde %85,5'e yükselmektedir.

Grafik 17. Yabancı Ortaklı İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), İstanbul

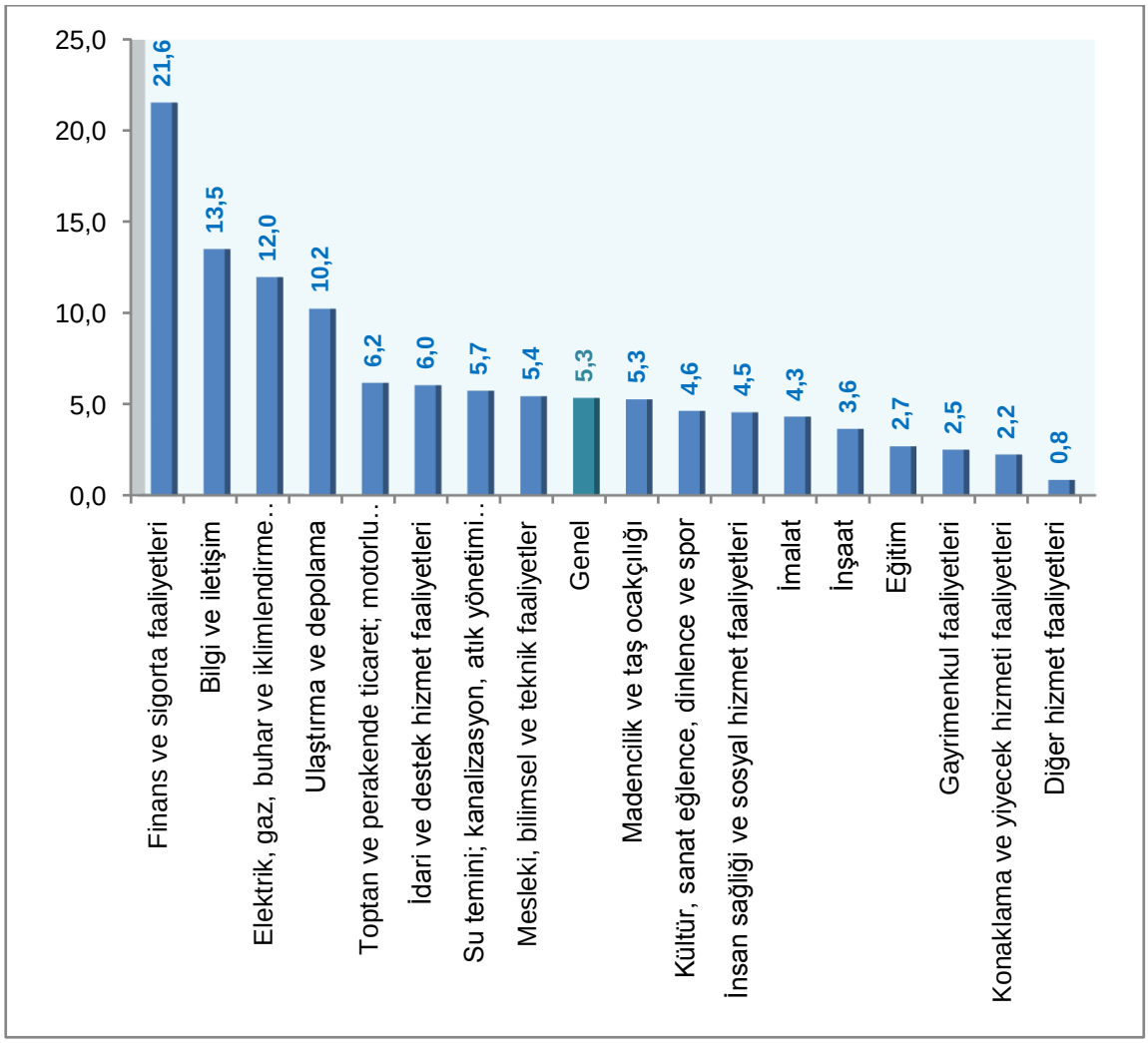

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da işverenlerin %5,3'ü Yabancı Ortaklı işyeridir.

Yabancı ortaklı işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında, en fazla yabancı ortaklı işyeri olan sektör %21,6 oran ile "Finans ve sigorta faaliyetleri" sektörüdür. İstanbul' un finans merkezi olması göz önüne alındığında bu sektörün oranının diğer sektörlerden yüksek olması olağan karşılanmaktadır. Bu sektörü, "Bilgi ve İletişim", "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı", "Ulaştırma ve depolama" sektörleri takip etmektedir.

Grafik 18. İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (%), İstanbul

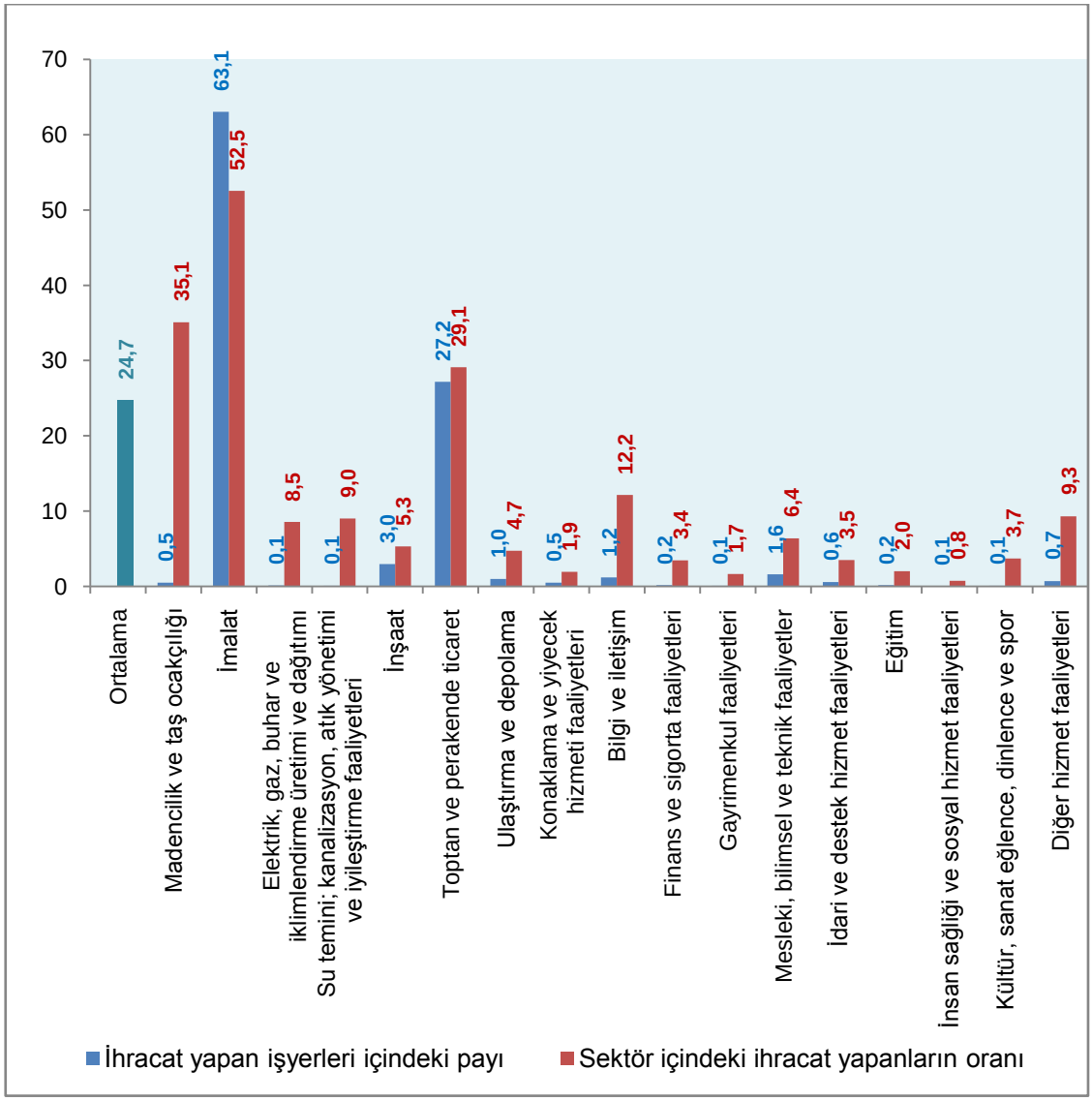

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da işverenlerin %24,7'si ihracat yapmaktadır. Buna göre İstanbul'da;

İhracat yapan işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında, en fazla ihracat yapan sektör %63,1 oran ile "İmalat" sektörüdür. Bu sektörü %27,2 oran ile "Toptan ve Perakende Ticaret", sektörü takip etmektedir.

İhracat yapan işyerlerinin sektör içindeki oranına bakıldığında, "İmalat" sektöründeki işyerlerin %52,5'i ihracat yapmaktadır. Bu sektörü %35,1 oran ile "Maden ve Taş Ocakçılığı", %29,1 oran ile "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörü takip etmektedir.

Grafik 19. Kısmi Çalışma Yapan İşyerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı(%), İstanbul

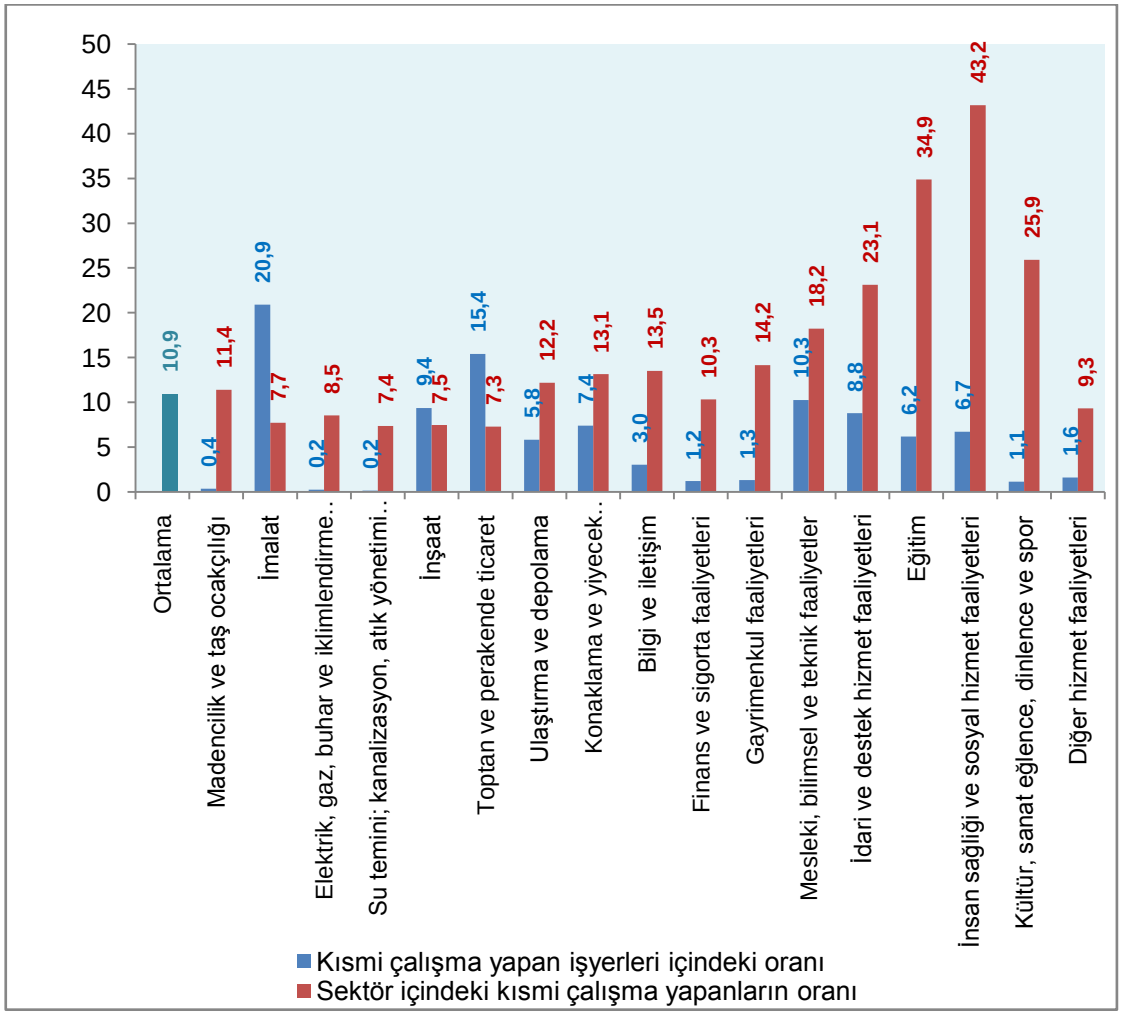

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da kısmi çalışma (part time eleman çalıştıran) yapan işyeri oranı %10,9'dur.

Buna göre İstanbul' da;

Kısmi çalışma (part time eleman çalıştıran) yapan işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında, en fazla kısmi çalışma yapan sektör en fazla %20,9 oran ile "İmalat" sektörüdür. Bu sektörü "Toptan ve perakende ticaret", "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler", "İnşaat" sektörleri takip etmektedir.

Kısmi çalışma (part time eleman çalıştıran) yapan işyerlerin sektör içindeki oranına bakıldığında, "İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler faaliyetleri" sektöründeki işyerlerin %43,2'si kısmi çalışma yapmaktadır. Bu sektörü %34,9 oran ile "Eğitim", %25,9 oran ile "Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor" sektörü takip etmektedir.

Grafik 20. Mevsimlik Çalışma Yapan İşyerlerin Dağılımı (%), İstanbul

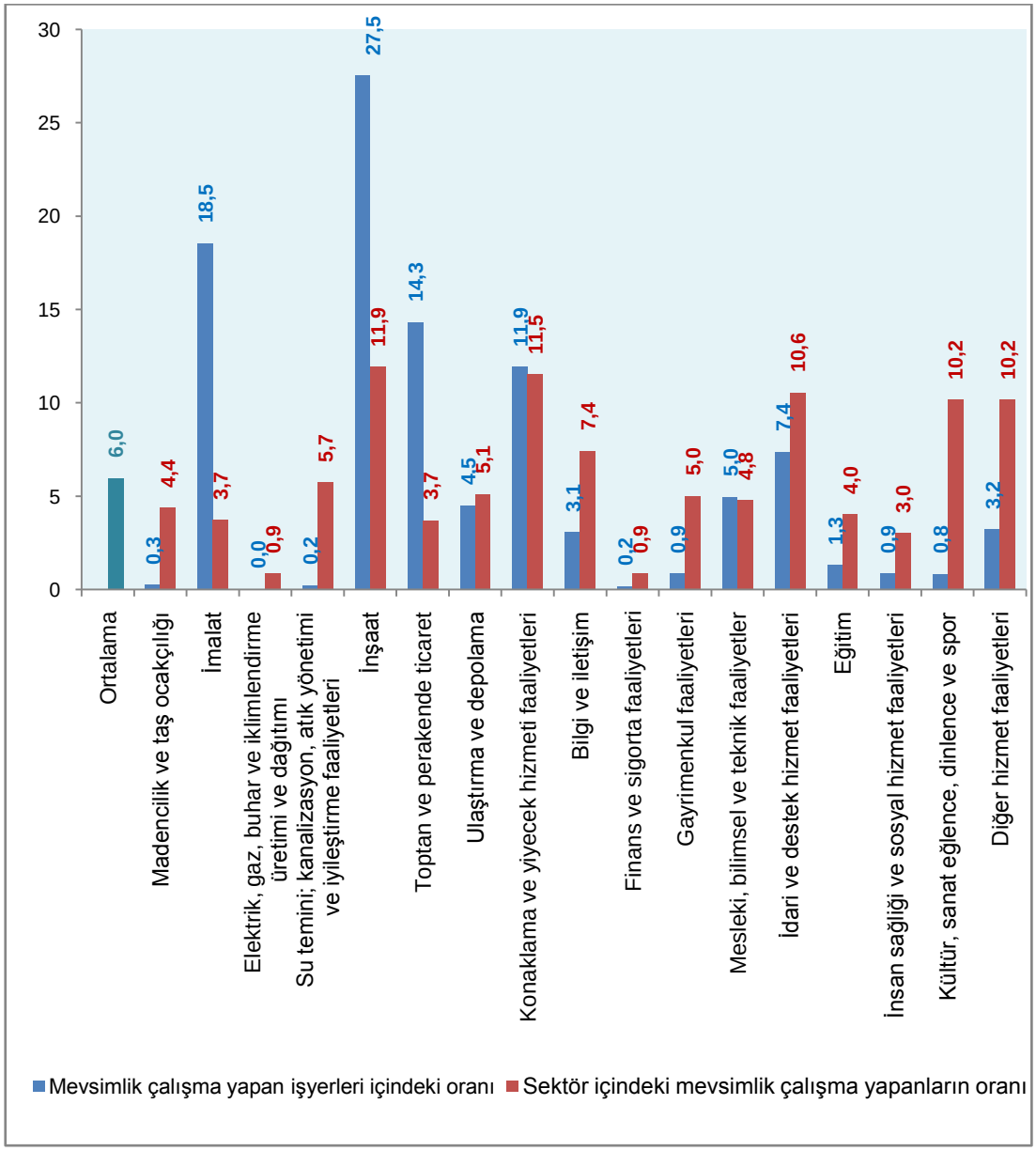

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul genelinde tüm işyerlerinin %6'sı mevsimlik işçi çalıştırmaktadır.

Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin sektörel dağılımına bakıldığında, ilk sırada %27,5 oran ile "İnşaat" sektörü yer almaktadır. Bu sektörü %18,5 oran ile "İmalat" sektörü takip etmektedir.

Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerin sektör içindeki oranına bakıldığında, "İnşaat" sektöründeki işyerlerin %11,9'u mevsimlik çalışma yapmaktadır. Bu sektörü %11,5 oran ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektörü takip etmektedir.

Tablo 19. Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları, İstanbul

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	4.787	977	5.764
İmalat	566.621	228.717	795.338
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4.256	1.250	5.506
Su temini; kanalizasyon,atık yön.ve iyil. faal.	16.007	676	16.683
İnşaat	254.736	27.429	282.164
Toptan ve perakende ticaret	300.921	146.207	447.128
Ulaştırma ve depolama	88.275	32.444	120.720
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	180.704	95.649	276.353
Bilgi ve iletişim	42.120	22.048	64.167
Finans ve sigorta faaliyetleri	91.285	79.352	170.637
Gayrimenkul faaliyetleri	13.876	4.848	18.724
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	59.648	47.645	107.294
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	113.528	67.872	181.400
Eğitim	22.943	29.609	52.552
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21.604	35.955	57.560
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7.001	2.695	9.696
Diğer hizmet faaliyetleri	14.256	10.686	24.942
Genel Toplam	**1.802.569**	**834.059**	**2.636.628**
Oran	**%68,4**	**%31,6**	

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da çalışan sayılarının sektörlere ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; çalışanların %68,4'ü erkek, %31,6'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Kadınlarda da erkeklerde de en fazla çalışan "İmalat" sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra kadın ve erkeklerde en fazla çalışma "Toptan ve perakende ticaret" sektöründe görülmektedir.

Kadın çalışanlar, "İmalat" ve "Toptan ve perakende ticaret" sektörlerinden sonra en çok "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri", "Finans ve sigorta faaliyetleri" sektörlerinde çalışmaktadır. Kadınların en az çalıştığı sektörler, "Madencilik ve taş ocakçılığı", "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" ve "Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri" olarak görülmektedir.

Erkeklerde ise "İmalat" ve "Toptan ve perakende ticaret" sektörlerinden sonra en çok "İnşaat" ve "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektörlerinde istihdam sağlanmaktadır. "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" , "Madencilik ve taş ocakçılığı" ve "Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor" sektörleri en az erkek çalışanın olduğu sektörlerdir.

Grafik 21. Sektörlere Göre Çalışanların Dağılımı (%)

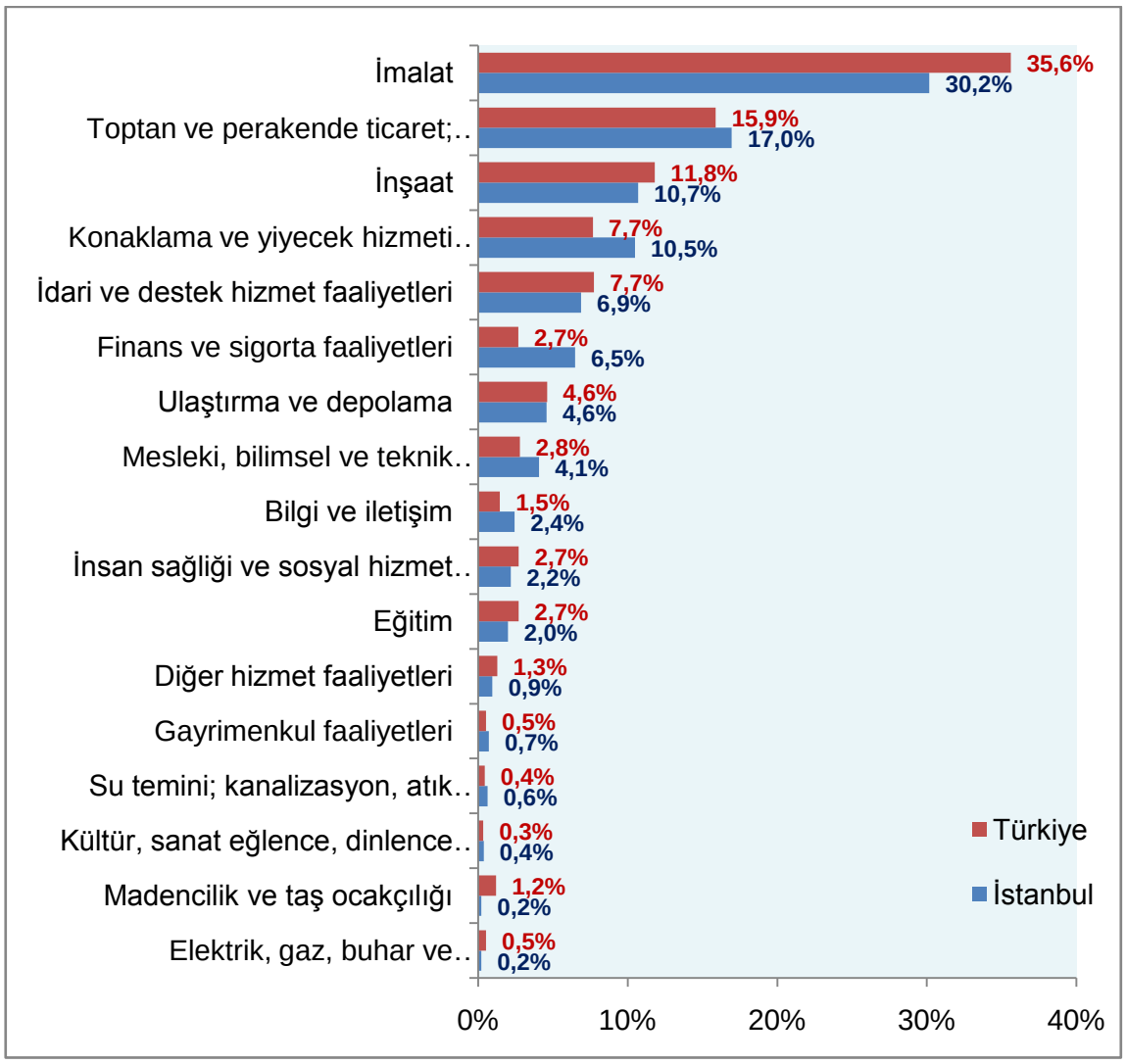

Kaynak: İPTA/2014

Çalışanların sektörlere göre dağılımına bakıldığında, çalışanların dağılımının işyeri büyüklük sayıları ile doğru orantılı olarak dağılım gösterdiği, çalışan sayılarının en fazla işyerinin bulunduğu ilk dört sektöre paralel olarak dağıldığı görülmektedir.

İstanbul'da en fazla istihdam sağlayan sektör %30,2 "İmalat" sektörüdür. Ancak işyeri dağılımında İstanbul'da "İmalat" sektöründe Türkiye ortalamasından daha fazla işyeri bulunmasına rağmen bu sektörde çalışan sayısının Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir. İmalat sektöründen sonra "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" sektörünün çalışan dağılımında İstanbul'da %17 oran ile %15,9 olan Türkiye ortalamasının üzerine çıkıldığı, "İnşaat" sektöründe İstanbul'da %10,7 oran ile %11,8 olan Türkiye ortalamasının altında kaldığı ve "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektöründe İstanbul'da %10,5 oran ile %7,7 olan Türkiye ortalamasının üzerine çıkıldığı görülmektedir.

Grafik 22. Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları, İstanbul

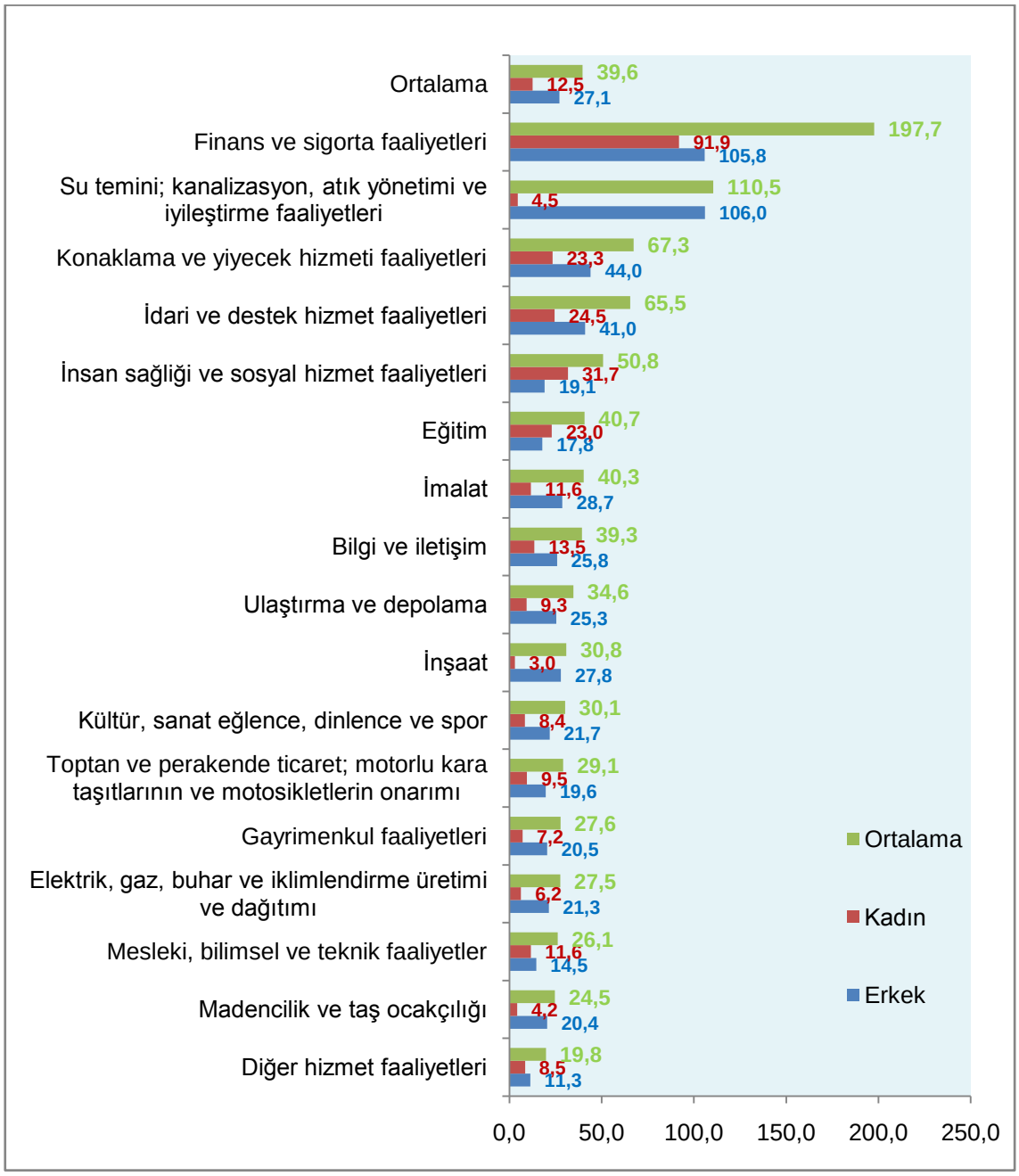

Kaynak: İPTA/2014

Sektörlere göre ortalama çalışan sayılarına bakıldığında ortalama bir işyerinde 39,6 kişi çalışmaktadır. Ortalama kadın çalışan sayısı 12,5, ortalama erkek çalışan sayısı 27,1 kişidir. Ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör “Finans ve sigorta faaliyetleridir”, Kadın ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektör 91,9 ortalama kadın çalışan ile “Finans ve sigorta faaliyetleri” , Erkek ortalama çalışan sayısına en fazla olan sektör 106 erkek çalışan ile “Su temini, kanalizasyon, atık yönetimi” sektörüdür.

Grafik 23. Sektörlere Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları (%)

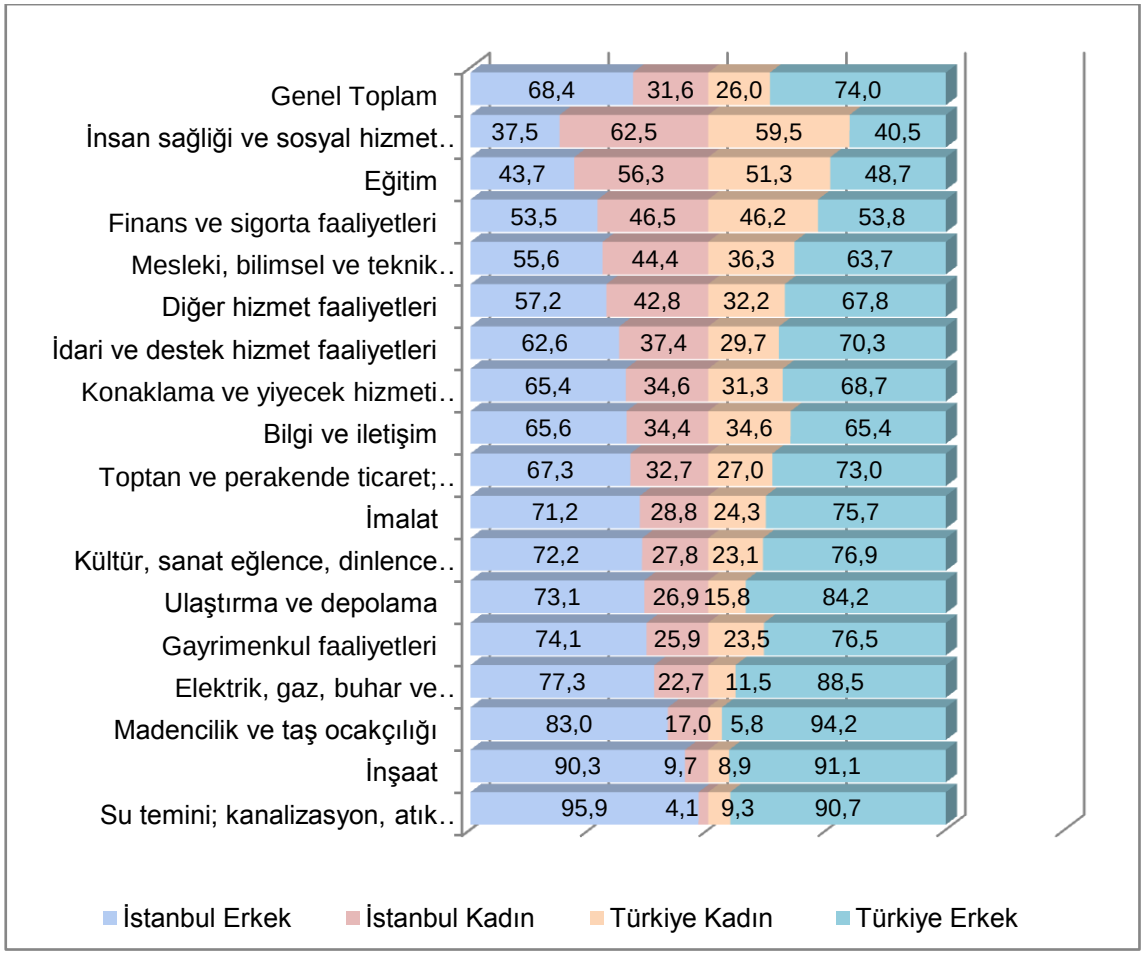

Kaynak: İPTA/2014

Sektörlere göre ve çalışanların cinsiyet ağırlıklarına bakıldığında,

İstanbul'da kadın çalışanlar %31,6 oran ile %26 olan Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. İstanbul'da erkeklerin % 68,4'lük oranı %74'lük Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır.

İstanbul'da ve Türkiye'de Kadın çalışanlarının oranı "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" ve "Eğitim" sektörlerinde erkek çalışanları oranından yüksektir. Diğer sektörlerde erkek çalışanların oranının kadın çalışanların oranından yüksek olduğu görülmektedir.

İstanbul'da erkek çalışan ağırlığının en fazla olduğu sektör %95,9 oran ile "Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri" sektörüdür. Daha sonra sırasıyla %90,3 oranla "İnşaat" ve %83 oranla "Madencilik ve taş ocakçılığı" sektörleri gelmektedir. Türkiye'de ise erkek çalışan ağırlığının en fazla olduğu sektör %94,2 oran ile "Madencilik ve taş ocakçılığı" sektörüdür. Daha sonra sırasıyla %91,1 oranla "İnşaat" ve %90,7 oranla "Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri" sektörleri gelmektedir.

Tablo 20. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları, İstanbul

Meslek Grup	Erkek	Kadın	Toplam	Oran (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	185.093	169.373	354.467	13,4
Hizmet ve Satış Elemanları	262.542	114.833	377.375	14,3
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	273.976	181.037	455.013	17,3
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	3.629	174	3.803	0,1
Profesyonel Meslek Mensupları	186.747	136.550	323.296	12,3
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	320.750	56.272	377.022	14,3
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	188.794	65.475	254.269	9,6
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	300.066	73.900	373.966	14,2
Yöneticiler	80.971	36.446	117.416	4,5
Genel Toplam	1.802.569	834.059	2.636.628	100
Oran	%68,4	%31,6		

Kaynak: İPTA/2014

Çalışanların cinsiyet ağırlıklarına bakıldığında İstanbul'da çalışanların %31,6'sı kadın, % 68,4'ü erkeklerden oluşmaktadır.

Meslek gruplarına göre çalışan sayılarına bakıldığında, en fazla çalışanın %17,3 oran ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" meslek grubunda olduğu, daha sonra sırasıyla %14,3 ile "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve "Hizmet ve Satış Elemanları", %14,2 ile "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" ve %13,4 ile "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" meslek grubunda olduğu görülmektedir. En az çalışan sayısı ise %0,1 oran ile "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunda görülmektedir.

Kadın çalışanların kendi arasındaki dağılımına bakıldığında, en fazla kadın çalışanı olan meslek grubu %21,7 oran ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler"', en az kadın çalışan meslek grubu %0,02 oran ile "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubudur.

Erkek çalışanların kendi arasındaki dağılımına bakıldığında ise en fazla erkek çalışan meslek grubu %17,8 oran ile "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" , ikinci sırada %16,6 oran ile "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar", "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grubunun ise %15,2 oran ile üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Grafik 24. Meslek Gruplarına Göre Çalışanların Cinsiyet Ağırlıkları (%)

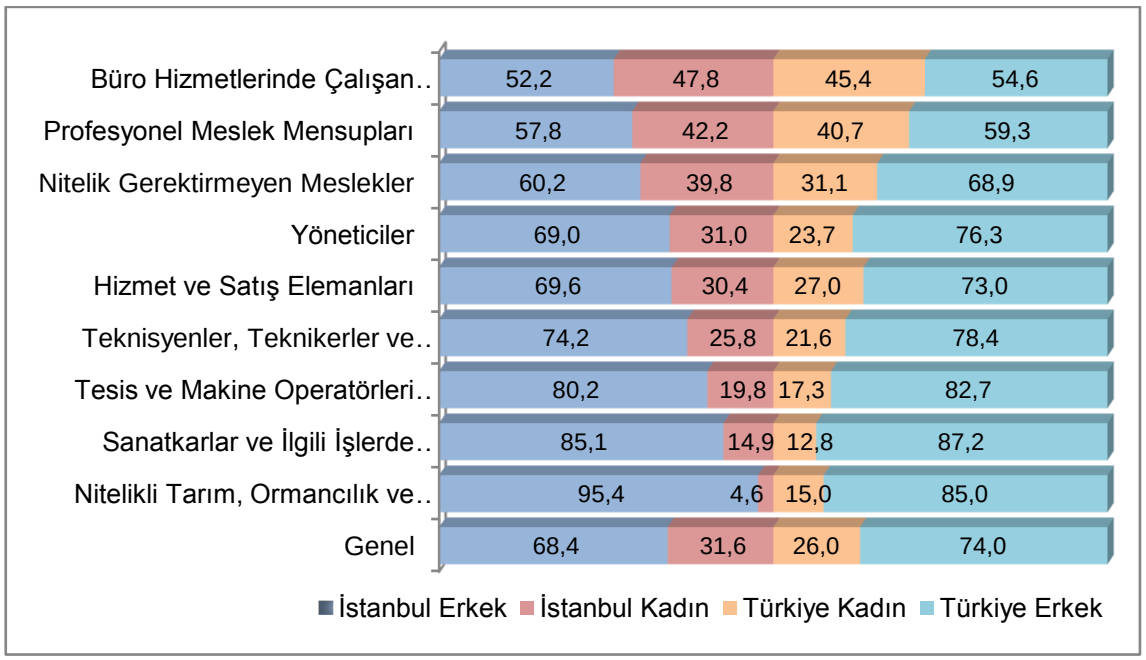

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da tüm meslek gruplarında kadın çalışanların ağırlığının erkek çalışanların ağırlığından az olduğu görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında, İstanbul'da en fazla kadın çalışan meslek grubu "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar"', en az kadın çalışan meslek grubu "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubudur. Yine yüzdesel olarak bakıldığında, İstanbul'da en fazla erkek çalışan meslek grubu "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları", en az erkek çalışan meslek grubu "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" meslek grubudur.

Türkiye'de ise en fazla kadın çalışan meslek grubu yine "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar", en az kadın çalışan meslek grubu "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubudur. Türkiye'de en fazla erkek çalışan meslek grubu "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar", en az erkek çalışan meslek grubu "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" meslek grubudur.

İstanbul'da meslek gruplarında kadın çalışanların dağılımı ile Türkiye genelinde kadın çalışanların dağılımı "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubu haricinde benzerlik göstermektedir. İstanbul'da "Tarım sektörünün" Türkiye'ye oranla çok az olması bu sonucu doğurmaktadır. "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubu haricinde diğer meslek gruplarının tümünde kadın İstanbul' da kadın çalışan oranı Türkiye oranından daha yüksektir.

Tablo 21. Çalışanların Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı (%),İstanbul

Toplam	Oran (%)	Erkek	Oran (%)	Kadın	Oran (%)
Bankacılık Meslek Elemanı	4,1	Bankacılık Meslek Elemanı	3,1	Bankacılık Meslek Elemanı	6,4
Temizlik Görevlisi	3,3	Makineci (Dikiş)	3,0	Temizlik Görevlisi	6,2
Makineci (Dikiş)	3,1	Garson (Servis Elemanı)	2,7	Bulaşıkçı (Stevard)	4,6
Garson (Servis Elemanı)	2,4	Beden İşçisi (İnşaat)	2,6	Muhasebeci	3,6
Satış Danışmanı	2,1	Şoför-Yük Taşıma	2,3	Makineci (Dikiş)	3,4
Bulaşıkçı (Stevard)	2,1	Beden İşçisi (Genel)	2,1	Satış Danışmanı	2,5
Beden İşçisi (Genel)	2,1	Satış Danışmanı	2,0	Sekreter	2,3
Muhasebeci	2,0	Temizlik Görevlisi	1,9	Beden İşçisi (Genel)	1,9
Beden İşçisi (İnşaat)	1,8	Güvenlik Görevlisi	1,8	Büro Memuru (Genel)	1,7
Şoför-Yük Taşıma	1,6	Muhasebeci	1,3	Garson (Servis Elemanı)	1,6
Güvenlik Görevlisi	1,3	Pazarlamacı	1,2	Satış Elemanı (Perakende)	1,5
Pazarlamacı	1,2	Depo Hamalı	1,1	Müşteri Temsilcisi	1,4
Büro Memuru (Genel)	1,2	Bulaşıkçı (Stevard)	1,0	Konfeksiyon İşçisi	1,2
Satış Elemanı (Perakende)	0,9	Büro Memuru (Genel)	0,9	Pazarlamacı	1,2
Aşçı	0,9	Ütücü	0,9	Çaycı	1,1

Kaynak: İPTA/2014

Araştırma sonuçlarına göre 2 bin 386 meslekte çalışan olduğu tespit edilmiştir. Tamamının kadın çalışanın olduğu mesleklerin bazıları "Ebe", "Usta Öğretici(Anaokulu)", "Çocuk Gelişim Uzmanı" ve "Hemşire" vb. mesleklerdir. Erkeklerin tamamının çalıştığı meslekler ise "Beden İşçisi (İnşaat"), "Ağır Kamyon Şoförü", "İnşaat Kalfası (Genel)", "Tır-Çekici Operatörü" vb. mesleklerdir.

Çalışanların mesleklere göre dağılımında ilk on beş sıraya bakıldığında, araştırma kapsamına giren işyerlerinden derlenen bilgilere göre İstanbul'da en fazla çalışılan meslekler sırasıyla; "Bankacılık Meslek Elemanı", "Temizlik Görevlisi", "Makineci (Dikiş)", "Garson", "Satış Danışmanı", "Bulaşıkçı", "Beden İşçisi (Genel)", "Muhasebeci" meslekleri olarak görülmektedir.

Mesleklerde cinsiyet dağılımına bakılacak olursa; En fazla erkek çalışanın olduğu meslekler; "Bankacılık Meslek Elemanı", "Makineci (Dikiş)", "Garson", "Beden İşçisi (İnşaat)" olarak görülmektedir. Kadınlarda ise en fazla çalışılan meslekler; "Bankacılık Meslek Elemanı", "Bulaşıkçı, "Muhasebeci", "Makineci (Dikiş)" ve "Satış Danışmanı" olarak görülmektedir.

2.3. AÇIK İŞLER

Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır.

İstanbul İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında Referans Dönem içerisinde (12 Mayıs-27 Haziran 2014) görüşülen işyerlerinde, işyerlerinin ihtiyaç duydukları açık işler ile ilgili bilgiler toplanmıştır. İşyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu (açık işler) meslekler, genel işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına imkân sunan önemli göstergelerden biridir. Bu mesleklerin hangi sektörlerden talep edildiği, bu meslekler için hangi eğitim düzeyi ve becerilerin talep edildiği ve genellikle açık işlerin nasıl karşılandığına ilişkin araştırma kapsamına giren işyerlerinden alınan bilgileri içermektedir.

Araştırma sonucunda (referans dönemde), İstanbul'da 66 bin 502 işyerinde 72 bin 826 açık iş olduğu, Türkiye genelinde ise 200 bin 910 işyerinde 198 bin 582 açık iş olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda tespit edilen açık işlerin %36,7'si İstanbul' dadır.

Tablo 22. Sektörlere Göre Açık İş Veren İşyerlerinin Dağılımı

Sektör	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Veren işyeri (Açık iş verme) Oranı (%)	
	İstanbul	İstanbul	İstanbul	Türkiye
Madencilik ve taş ocakçılığı	16	235	7,0	12,0
İmalat	4.816	19.746	24,4	29,2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretim. ve dağ.	10	200	5,1	8,4
Su temini; kanaliz. atık yön. ve iyileştirme faaliyetleri	16	151	10,7	15,0
İnşaat	911	9.153	10,0	9,9
Toptan ve perakende ticaret	3.161	15.368	20,6	21,3
Ulaştırma ve depolama	590	3.486	16,9	13,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.027	4.106	25,0	27,0
Bilgi ve iletişim	287	1.634	17,6	19,9
Finans ve sigorta faaliyetleri	56	863	18,1	13,0
Gayrimenkul faaliyetleri	136	678	20,0	17,4
Mesleki, bilimsel ve teknik faal.	643	4.106	15,7	16,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	724	2.770	26,1	19,7
Eğitim	199	1.290	15,4	15,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	292	1.133	25,8	27,7
Kültür, sanat eğlence, din.ve spor	63	322	19,4	16,4
Diğer hizmet faaliyetleri	299	1.261	23,7	17,9
Toplam	**13.345**	**66.502**	**20,1**	**20,4**

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da işyerlerinin %20,1' i bünyesinde açık iş olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ki işyerlerinin ise %20,4'ünde açık iş bulunmaktadır. Başka bir deyişle her 100 işyerinden 20'sinde açık iş bulunmaktadır

İstanbul' da ki açık iş olan işyerlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında; en fazla açık iş %26,1 oran ile "İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu tespit edilmiştir. Yani bu sektördeki 100 işyerinden 26'sın da açık iş bulunmaktadır. Bunu %25,8 ile "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri", %25 ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" , %24,4 ile "İmalat", "sektörleri takip etmektedir. En az açık işi %5,1 oran ile "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" sektörü vermiştir

Türkiye genelinde ise en fazla açık iş olduğunu belirten işyerinin %29,2 oran ile "İmalat" sektöründedir. İmalat sektörünü %27,7 oran ile "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri", %27 oran ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" takip etmektedir.

Tablo 23. İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı, (%), İstanbul

İşyerinin Yaşı	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,9	3,4	5,3	14,3	10	8	**7**
İmalat	26,9	22,9	21,2	23,8	26,1	26,7	**24,4**
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5,4	2,9	9,1	0	20	0	**5,1**
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	11,8	19	3,8	22,2	14,3	**10,7**
İnşaat	9,7	10,3	9,1	14,3	6,9	7,5	**10**
Toptan ve perakende ticaret;	25,4	19,7	19,6	20,1	22,2	20,9	**20,6**
Ulaştırma ve depolama	18,5	15,3	25	9,1	11,8	15	**16,9**
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	26,7	28	21,3	25,8	20,8	20	**25**
Bilgi ve iletişim	14,5	22,9	27,8	9,1	20	0	**17,6**
Finans ve sigorta faaliyetleri	30	6,9	15,8	9,1	42,9	27,6	**18,1**
Gayrimenkul faaliyetleri	19	25	9,1	12,5	42,9	0	**20**
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	26,7	15,4	11,7	17,8	7,7	22,6	**15,7**
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	28,3	33,3	19	0	42,9	16,7	**26,1**
Eğitim	25	20	13,3	4,8	16,7	7,1	**15,4**
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	30,9	17,2	23,1	20	25	33,3	**25,8**
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	33,3	24,4	15,4	0	15,4	0	**19,4**
Diğer hizmet faaliyetleri	33,3	20,8	22,2	16,7	20	0	**23,7**
Toplam	**21,2**	**19,6**	**18,6**	**19,3**	**21,8**	**20,8**	**20,1**

Kaynak: İPTA/2014

İşyerlerinin yaşına göre açık iş verme oranı değerlendirildiğinde; 20,1 ortalamasına göre ± 2 puan fark ettiği dolayısıyla açık iş verme oranında işyerinin yaşına göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

0-4 yaş aralığındaki işyerleri arasında %33,3 oran ile "Diğer hizmet faaliyetleri" ve "Kültür, sanat, eğlence ve spor" sektörleri en fazla açık işi vermiştir. En az açık işi %4 oran ile "Su temini;kanalizasyon,atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri" sektörünün verdiği görülmektedir.

5-9 yaş aralığındaki işyerleri arasında %33,3 oran ile "İdari ve destek hizmet faaliyetleri" sektörü en fazla açık iş vermiştir. En az açık işi %2,9 oran ile "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" sektörü vermiştir.

10-14 yaş aralığındaki işyerleri arasında %27,8 oran ile "Bilgi ve iletişim" sektörü,

15-19 yaş aralığındaki işyerleri arasında %25,8 oran ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektörü,

20-24 yaş aralığındaki işyerleri arasında %42,9 oran ile "Finans ve sigorta faaliyetleri", "Gayrimenkul faaliyetleri" ve "İdari ve destek hizmet faaliyetleri" sektörleri,

25 yaş üstü işyerleri arasında %33,3 oran ile "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" sektörü en fazla açık işi vermiştir.

Tablo 24. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı ve Açık İş Oranları, İstanbul

Sektör	Açık İş Sayısı	Sektörün toplam içindeki oranı (%)	Açık İş Oranı (%)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	41	0,1	0,7
İmalat	27.466	37,7	3,3
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	39	0,1	0,7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yön.ve İyileş.Faaliyetleri	47	0,1	0,3
İnşaat	4.174	5,7	1,5
Toptan ve Perakende Ticaret	14.217	19,5	3,1
Ulaştırma ve Depolama	4.557	6,3	3,6
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	4.830	6,6	1,7
Bilgi ve İletişim	1.038	1,4	1,6
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	826	1,1	0,5
Gayrimenkul Faaliyetleri	537	0,7	2,8
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1.784	2,5	1,6
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	7.781	10,7	4,1
Eğitim	1.160	1,6	2,2
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	1.820	2,5	3,1
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	158	0,2	1,6
Diğer Hizmet Faaliyetleri	2.351	3,2	8,6
Toplam	**72.826**	**100**	**2,7**

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında %37,7 oranla "İmalat" sektörünün en fazla paya sahip olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle her 100 açık işten 38'i "İmalat" sektöründedir. "İmalat" sektörünü %19,5 oranla "Toptan ve Perakende Ticaret" ve %10,7 oranla "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" sektörleri izlemektedir. %0,2 oran ile "Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor", %0,1 oran ile "Madencilik ve Taş Ocakçılığı", %0,1 oran ile "Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri" ve %0,1 oran ile "Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı" sektörleri açık iş dağılımının en az olduğu sektörler olarak gözükmektedir.

Sektörler itibariyle açık iş oranlarına bakıldığında %8,6 oran ile "Diğer Hizmet Faaliyetleri" ilk sırada yer almaktadır. "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektörünü, %4,1 oran ile "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri", %3,6 oran ile "Ulaştırma ve Depolama", %3,3 ile "İmalat", %3,1 oran ile "Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı" ve %3,1 oran ile "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" izlemektedir.

Grafik 25. Sektörlere Göre Açık İş Oranları İstanbul-Türkiye (%)

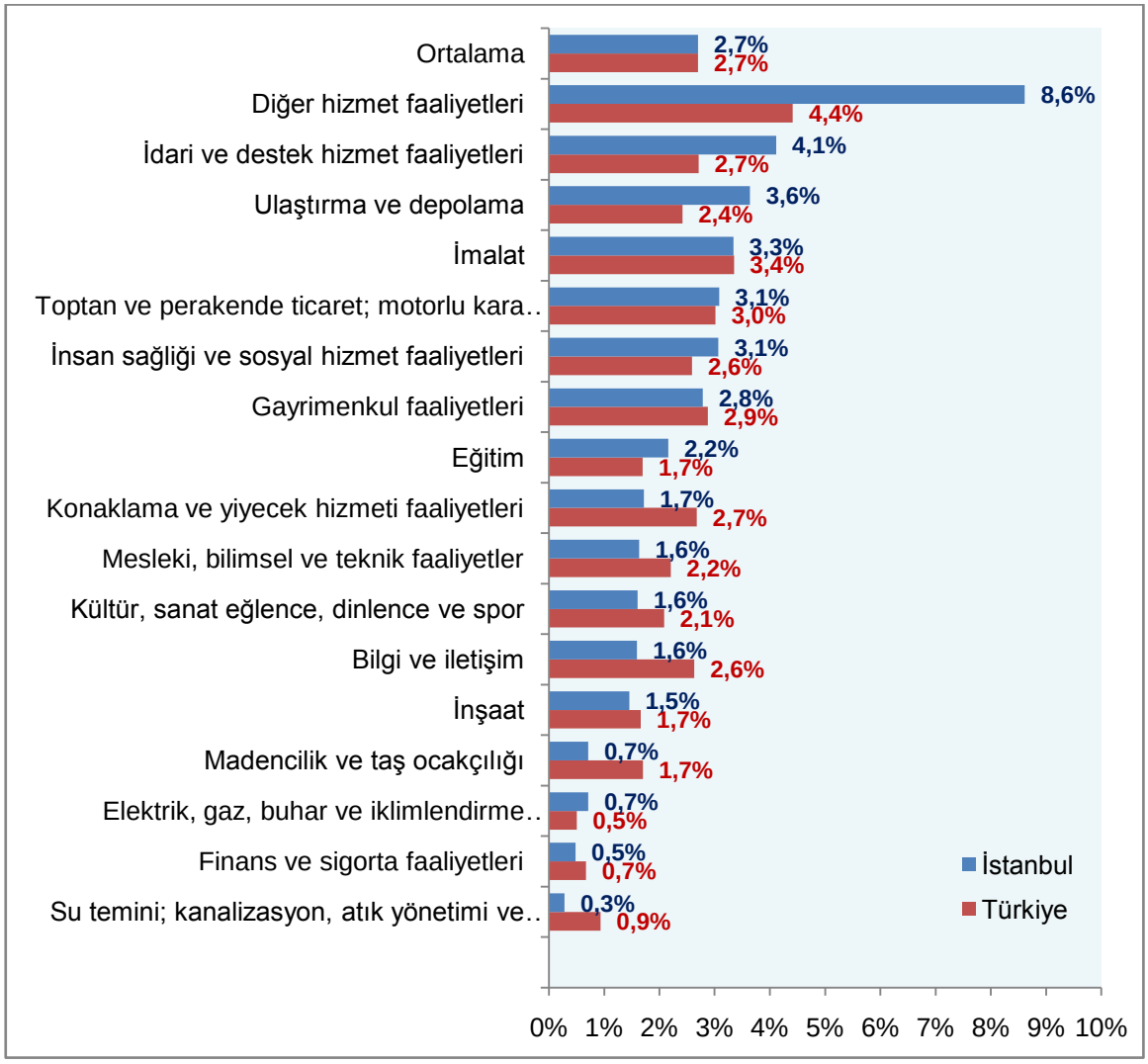

Kaynak: İPTA/2014

Açık iş oranı [11] bir anlamda bize ilgili sektördeki talep (işe alma) potansiyelini göstermektedir. İstanbul genelinde 72 bin 826 açık bulunmakta olup, açık iş oranı %2,7 olarak görülmektedir. Bir başka deyişle her 100 kadronun 97'si dolu durumdadır ve 3 kişilik doldurulmayı bekleyen kadro bulunmaktadır.

Sektörler itibariyle açık iş oranlarına bakıldığında %8,6 oran ile "Diğer Hizmet Faaliyetleri" ilk sırada yer almaktadır. "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektörünü, %4,1 oran ile "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri", %3,6 oran ile "Ulaştırma ve Depolama", %3,3 ile "İmalat", %3,1 oran ile "Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı" ve %3,1 oran ile "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" izlemektedir. "Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri" sektörü % 0,3 oran ile en az açık iş oranının olduğu sektör olarak gözükmektedir.

[11] Açık İş Oranı (AİO)= Açık İşlerin Sayısı/ (Mevcut İstihdam + Açık İş Sayısı)

Meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında;

Tablo 25. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler, İstanbul

Meslek Grubu	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı (%)	Açık İş Oranı (%)
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	373.966	18.358	25,2	4,7
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	455.013	14.452	19,8	3,1
Hizmet ve Satış Elemanları	377.375	13.038	17,9	3,3
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	377.022	9.574	13,1	2,5
Profesyonel Meslek Mensupları	323.296	6.001	8,2	1,8
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	254.269	5.510	7,6	2,1
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	354.467	5.343	7,3	1,5
Yöneticiler	117.416	436	0,6	0,4
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	3.803	114	0,2	2,9
	2.636.628	**72.826**	**100**	**2,7**

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında, en fazla çalışan sayısına sahip ilk dört sektörde açık işlerin dağılımının da benzerlik gösterdiği görülmektedir. Açık İşlerin %25,2'si "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubunda bulunmaktadır. Bunu "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler", "Hizmet ve Satış Elemanları" ve "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grupları takip etmekte ve ilk dört meslek grubu toplam açık işlerin %76'sını oluşturmaktadır.

"Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubu açık işlerin dağılımında %0,2 oran ile en az dağılıma sahiptir. Bu meslek grubundaki çalışanlar sektör olarak tarım sektöründe görülmektedir. Tarım sektörünün de İstanbul'daki payı düşünüldüğünde açık iş oranının dağılımda en az orana sahip olması sektör payıyla benzerlik göstermektedir. "Yöneticiler" meslek grubunun "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunun dağılımında sonra en az paya sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 26. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları İstanbul-Türkiye (%)

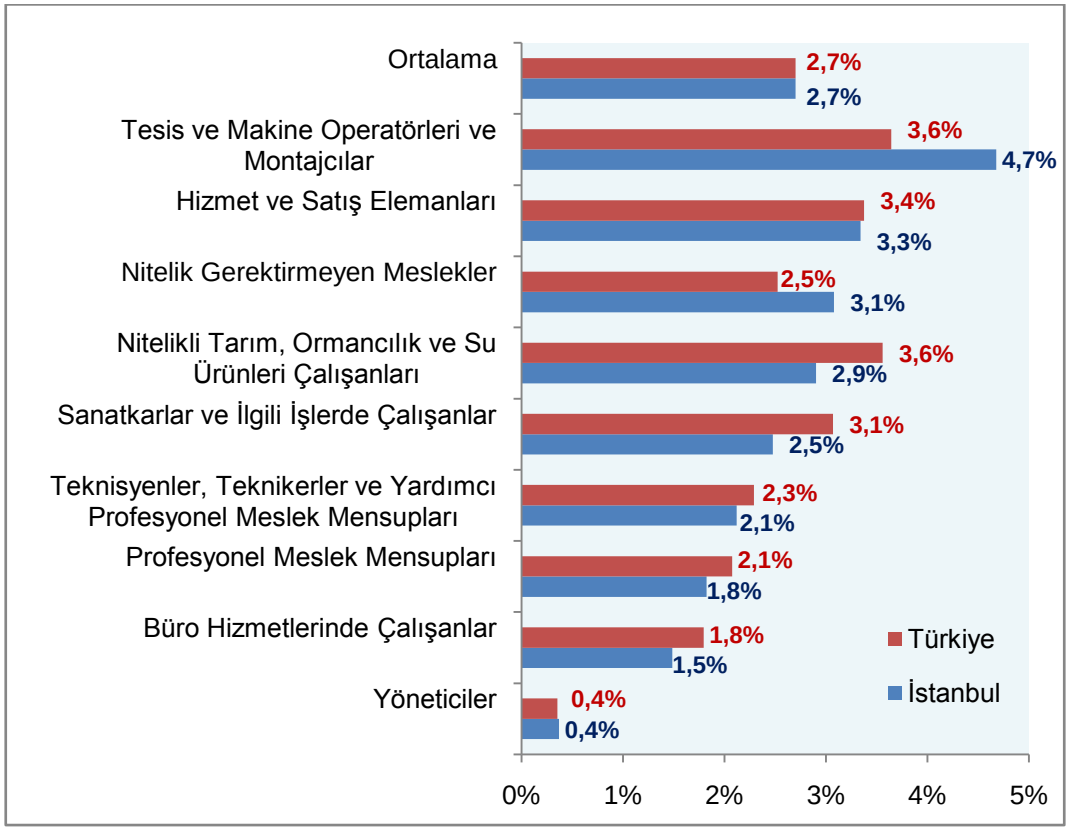

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da en fazla açık iş oranına bakıldığında "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubu, açık iş oranı sıralamasında da %4,7 oran ile ilk sırada yer almaktadır. "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek grubu açık iş dağılımında 3. sırada yer alırken, açık iş oranı sıralamasında 2. sırada yer aldığı görülmektedir.

Meslek gruplarına göre en fazla çalışanın %17,3 oran ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grubunun olduğu göz önüne alındığında ve bu meslek grubunun %3,1 olan açık iş oranının İstanbul ortalamasından (%2,7) yüksek olması ayrıca Türkiye oranından (%2,5) yüksek olması, İstanbul' da istihdamda "Hizmet" sektörünün payının yüksek olması ve "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grubunda işe giriş çıkış sirkülasyonun yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Türkiye'de ki açık iş oranına bakıldığında ise, İstanbul'da olduğu gibi en yüksek oranın "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubunda olduğu görülmektedir. İstanbul'da bu sektördeki açık iş oranı Türkiye ortalamasından yüksektir.

Açık iş oranının en düşük olduğu meslek grubu İstanbul'da olduğu gibi Türkiye'de de "Yöneticiler" meslek grubundaki açık iş oranın en az paya sahip olduğu görülmektedir. Açık iş oranının düşük olmasının nedeni olarak referans dönemde İşyeri Bilgi Formu uygulanan işyerlerinde yönetici pozisyonunda eleman ihtiyacının bulunmaması ve bu pozisyonlarda çok fazla sirkülasyon olmaması gösterilebilir.

Tablo 26. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

İSTANBUL		TÜRKİYE	
Meslek	**Açık İş Sayısı**	**Meslek**	**Açık İş Sayısı**
Makineci (Dikiş)	4.953	Makineci (Dikiş)	12.816
Beden İşçisi (Genel)	3.200	Beden İşçisi (Genel)	10.794
Satış Danışmanı	2.738	Garson (Servis Elemanı)	6.646
Depo Hamalı	2.525	Satış Danışmanı	5.988
Şoför-Yük Taşıma	2.249	Temizlik Görevlisi	4.008
Garson (Servis Elemanı)	2.012	Güvenlik Görevlisi	3.856
Temizlik Görevlisi	2.011	Şoför-Yük Taşıma	3.651
Çağrı Merkezi Görevlisi	1.587	Gaz Altı Kaynakçısı	3.151
Plastik Enjeksiyon Üretim Elm.	1.325	Depo Hamalı	2.913
Güvenlik Görevlisi	1.266	Çağrı Merkezi Görevlisi	2.735
Paketleme İşçisi (El İle)	1.219	Komi (Garson Yardımcısı)	2.568
Ütücü	1.178	Ütücü	2.212
Bulaşıkçı (Stevard)	1.109	Ön Muhasebeci	1.999
Ortacı/Ayakçı (Tekstil)	984	Pazarlamacı	1.964
Komi (Garson Yardımcısı)	941	Plastik Enjeksiyon Üretim Ele.	1.950
Ambalajcı (El İle)	924	Bulaşıkçı (Stevard)	1.885
Müşteri Temsilcisi	901	Kasiyer	1.855
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	826	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	1.817
Aşçı Yardımcısı	740	Müşteri Temsilcisi	1.784
Kredi Kartı Pazarlama Elemanı	728	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1.668
Diğer	39.408	Diğer	122.324
Toplam	**72.826**	**Toplam**	**198.582**

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin mesleklere göre dağılımına bakıldığında; İstanbul'da 72 bin 826 açık iş bulunurken, Türkiye'de 198 bin 582 açık iş bulunmaktadır. Açık işlerin %36,7'si İstanbul'da olduğu görülmektedir.

İstanbul'da 4 bin 953 kişi ve Türkiye'de 12 bin 816 kişi ile en fazla açık işin "Makineci (Dikiş)" mesleğinde olduğu görülmektedir. İstanbul'da "Makineci (Dikiş)" mesleğinde sonra en fazla açık iş "Beden İşçisi (Genel)", "Satış Danışmanı" mesleklerindedir.

En fazla açık işin bulunduğu ilk yirmi mesleği on altı tanesi hem İstanbul'da hem de Türkiye'de görülmektedir. İstanbul'da "Kredi Kartı Pazarlama Elemanı", Aşçı Yardımcısı, "Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)", Gazaltı Kaynakçısı, Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu), Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş, "Paketleme İşçisi", "Ambalajcı (Elle)" farklı olarak açık işin fazla olduğu mesleklerdir.

Yapılan İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması ile işverenlere, açık işler ile birlikte bu açık işler için istenen cinsiyet sorulmuş, açık işlerin %12,1'i için "Kadın", %39,5' için "Erkek", %48,4 için "Farketmez" seçeneği seçilmiştir. Buna göre;

Grafik 27. Sektörlere ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı (%), İstanbul

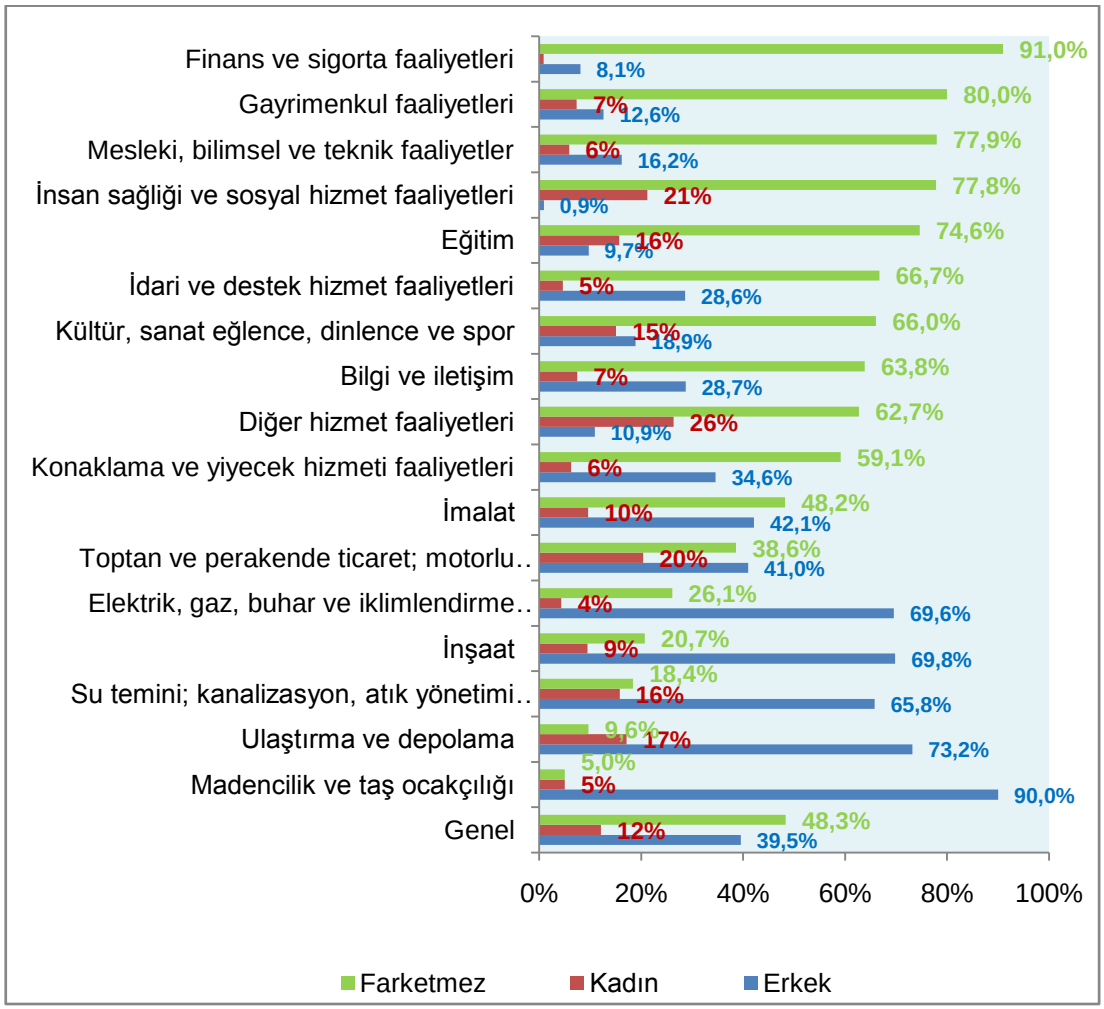

Kaynak: İPTA/2014

"Finans ve Sigorta Faaliyetleri" (%91), "Gayrimenkul Faaliyetleri" (%80), "Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler" (%78), "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" (%78), "Eğitim" (%75), "Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri", "Bilgi ve İletişim", ve "İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri" sektörlerinde cinsiyet seçimi yapılmamış "Farketmez" seçeneği seçilmiştir. Bu sektörlerde bulunan açık işlerde herhangi cinsiyet tercih edilmediği görülmektedir.

"Eğitim", "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri", "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektörlerinde" Kadın" talebi erkek talebinden fazla olduğu görülmektedir. "Madencilik", "İmalat", "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı", "Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri", "İnşaat", "Ulaştırma ve depolama" sektörlerinde açık iş talepleri "Erkek" ağırlıklıdır.

İstanbul' da açık iş veren 13 bin 345 işyerinin bin 937'si sadece kadın, 5 bin 855'i sadece erkek, 5 bin 553'ü kadın veya erkek (fark etmez) eleman talebinde bulunmuştur.

Tablo 27. Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı (%), İstanbul

Meslek Grubu	Kadın (%)	Erkek (%)	Farketmez (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	28,9	14,4	56,7
Hizmet Ve Satış Elemanları	13,6	31,7	54,6
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	17,4	37,3	45,3
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-	14,9	85,1
Profesyonel Meslek Mensupları	13,4	18,8	67,8
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3,1	79,7	17,2
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslekler	7,9	45,8	46,2
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	7,0	39,0	54,1
Yöneticiler	41,5	7,3	51,2
Genel	12,1	39,5	48,4

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin meslek grubu ve cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında "Farketmez" seçeneği ön planda olup işyerlerinin cinsiyet seçmediği görülmektedir.

Kadın ve erkek arasındaki en büyük fark "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve "Yöneticiler" meslek gruplarında görülmektedir. Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda %79,7 oranla Erkek eleman talep edilirken, %3,1 oranla Kadın eleman talep edilmektedir. "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" ve "Yöneticiler" meslek grubunda erkek eleman talebi kadın eleman talebinden altı kat fazla olsa da farketmez seçeneğinin oranının yüksek olması sebebiyle açık iş taleplerinde tam olarak cinsiyet ayırımından söz edilemez.

Tablo 28. Kreş İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerinin Dağılımı, (%), İstanbul

İşyeri sayısı	Kadın	Erkek	Fark etmez	Genel toplam
Kreş imkanı olan ve açık işi olan işyeri sayısı	20	18	97	135
Oran	%14,8	%13,5	%72	
Açık işi olan toplam iş yeri sayısı	1.937	5.855	5.553	13.345
Oran	%14,5	%43,9	%41,6	

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da Kreş imkanı olup açık işi olduğunu belirten işyerlerinin, toplam açık işi olan işyerine oranı sadece %1'dir. Kreş imkanı olan işyerlerinin açık iş taleplerindeki değişim olup olmadığına bakıldığında;

Kreş imkanı olup açık iş veren 135 işyerinden 20'si kadın, 18'i erkek, 97'si kadın veya erkek eleman talebi bulunmuştur.

Tüm işyerlerine göre kadın eleman tercihi değişmese de, fark etmez seçeneği %41,6' dan %72' ye yükselmiştir. Dolayısıyla kreş imkanı olan işyerlerinin daha fazla kadın talep ettiği görülmektedir.

Türkiye'de ise Kreş imkanı olup, açık işi olduğunu belirten işyerlerinin toplam açık işi olan işyerine oranı %1,4'tür. %18,5'lik tüm işyerlerine göre kadın eleman tercihi, kreş imkanı olan işyerlerinde %35,9'a yükselmiştir. Farketmez seçeneğinin de %36,1'den %47,5'e yükselmesi kreş imkanı olan işyerlerinin daha fazla kadın talep ettiğini göstermektedir.

Tablo 29. Servis ve Kreş İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İş Dağılımı, (%), İstanbul

Cinsiyet	Genel Açık İş Dağılımı (%)		Kreş Ve Servis İmkanı Olan İşyerlerin Açık İş Dağılımı (%)	
	İstanbul	Türkiye	İstanbul	Türkiye
Kadın	12,1	11,4	3,7	10,2
Erkek	39,5	45,7	18,5	13,1
Farketmez	48,3	42,8	77,8	76,6

Kaynak: İPTA/2014

Servis ve Kreş imkanı olan işyerlerindeki açık iş tüm açık işlerin İstanbul'da %1,4'ünü Türkiye genelinde %2,4'ünü oluşturmaktadır. İstanbul'da ki genel açık iş dağılımında %12,11 olan kadın çalışan talebi "Servis ve Kreş imkanı olan işyerlerinde" kadın açık iş payı %3,7 olsa da fark etmez seçeneği %77,8'e yükselmiştir.

Türkiye genelinde ise genel açık iş dağılımında %11,4 olan kadın çalışan talebi "Servis ve Kreş imkanı olan işyerlerinde" %10,2 iken, fark etmez seçeneği %76,6 'ya yükselmiştir.

Sonuç olarak, kreş imkanı olan işyerlerinin daha fazla kadın çalışan talep ettiği söylenebilir.

Yapılan İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması ile işverenlere, açık işler ile birlikte bu açık işler için istenen eğitim düzeyi ile ilgili sorular sorularak elde edilen bilgilere göre;

Grafik 28. Açık İşlerin Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (%),İstanbul

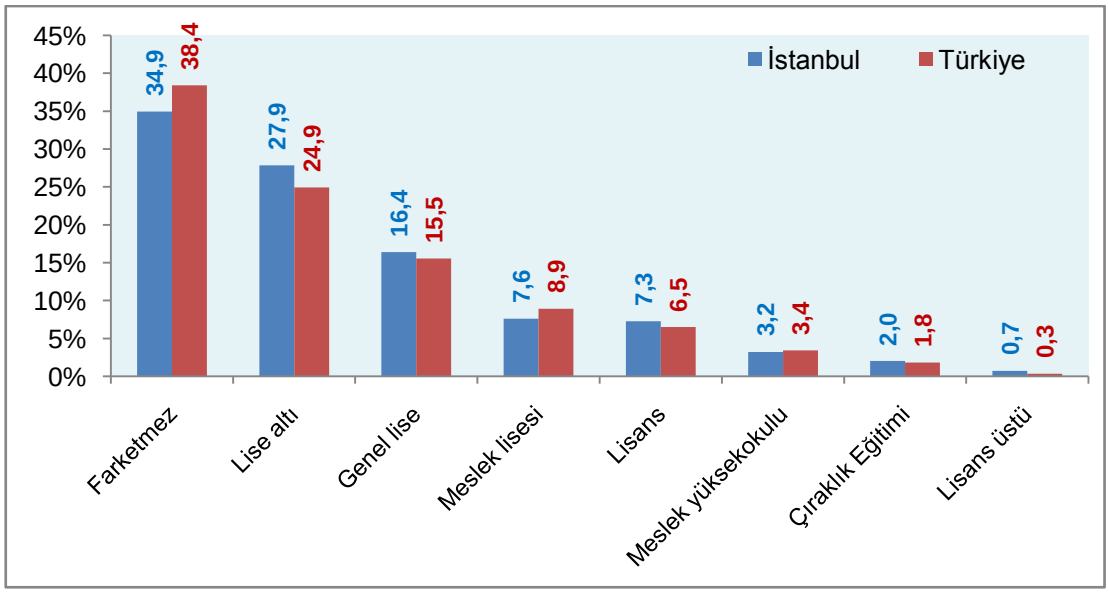

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin %34,9'unda işverenler istihdam etmeyi düşündükleri kişilerde herhangi bir eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirterek "Fark etmez" seçeneğini seçmişlerdir. İşgücü piyasası talep araştırmasına katılan işyerinin en fazla tercih ettiği bir diğer seçenek ise %28 oranı ile "Lise altı" eğitim düzeyidir. En fazla açık iş verilen mesleklerin Makineci (Dikiş), Güvenlik Görevlisi, Ortacı, Temizlik Görevlisi gibi spesifik bir eğitim düzeyini gerektirmediklerinden açık işlerde çoğunlukla "Farketmez" veya "Lise altı" eğitim düzeyinin tercih edilmesi son derece doğaldır.

Bununla beraber, açık işlerde istenen diğer eğitim düzeylerine bakıldığında işverenlerin %16'sı "Genel Lise" mezunu %8'i ise "Meslek Lisesi" mezunu eleman istemektedir. Ayrıca, "Çıraklık eğitimi", "Meslek Liseleri", "Meslek Yüksek Okulu", "Lisans" ve "üstü" mezunlarının toplam %20,8'lik oranına bakıldığında açık iş olduğunu bildiren her 100 işverenden 21'inin teknik eleman veya mesleki becerisi olan eleman istediği görülmektedir. Lise ve üstü eğitim düzeyinin toplam oranına bakıldığında oranın %35,2 olduğu görülmektedir.

Türkiye genelindeki işverenlerin istihdam etmeyi düşündükleri kişiler de tercih ettiği eğitim düzeyi İstanbul ile benzerlik göstermektedir. Türkiye ile İstanbul oranları arasında büyük farklar bulunmamaktadır.

İstihdam edilmesi düşünülen kişilerde herhangi bir eğitim düzeyi aranmayan kadınların oranı %33,9, erkeklerin oranı %41,3'tür. Lise altı eğitim seviyesinde kadınların oranı %21,3 iken erkeklerin oranı %28,4, Genel lise eğitim seviyesinde %32,7 iken erkeklerin oranı %9,7, Meslek lisesi seviyesinde kadınların oranı %5 iken, erkeklerin oranı %11,7'dir.

Grafik 29. İhracat Yapan ve Yabancı Ortaklı Firmaların Açık İşlerinde Talep Edilen Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı (%),İstanbul

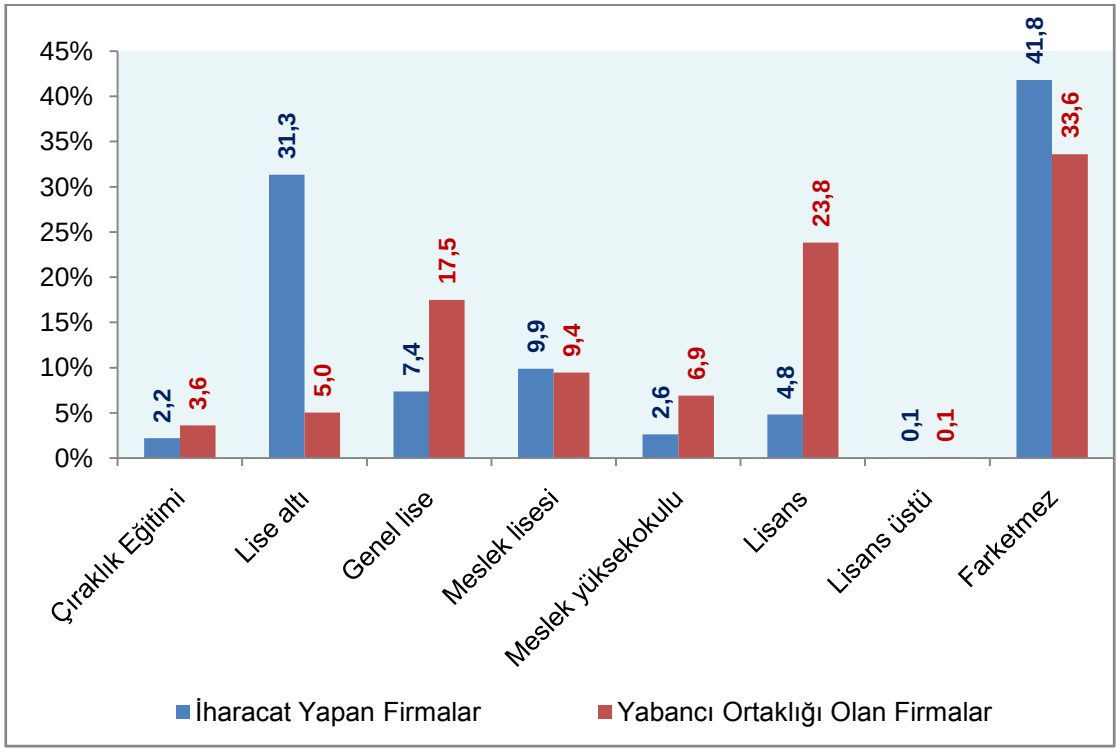

Kaynak: İPTA/2014

İhracat Yapan ve Yabancı Ortaklı Firmaların açık işlerinde istihdam etmeyi düşündükleri kişiler de herhangi bir eğitim düzeyinin önemli olmadığını belirterek "Fark etmez" seçeneğini seçmişlerdir.

İhracat Yapan işyerlerinin fazla tercih ettiği bir diğer seçenek ise %31,3 oranı ile lise altı eğitimlilerdir.

İşgücü piyasası talep araştırmasına katılan Yabancı Ortaklığı olan işyerlerinin fazla tercih ettiği eğitim düzeyi genel işyerlerinin tercihleri ile kıyaslandığında lisans eğitimlilerin oranı (%23,8) genel işyeri ortalamasının (%7,3) üç katı olduğu görülmektedir.

Açık iş bulunan mesleklerde istenen becerilerin genel oranlarına bakıldığında,

Grafik 30. Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler (%), İstanbul-Türkiye

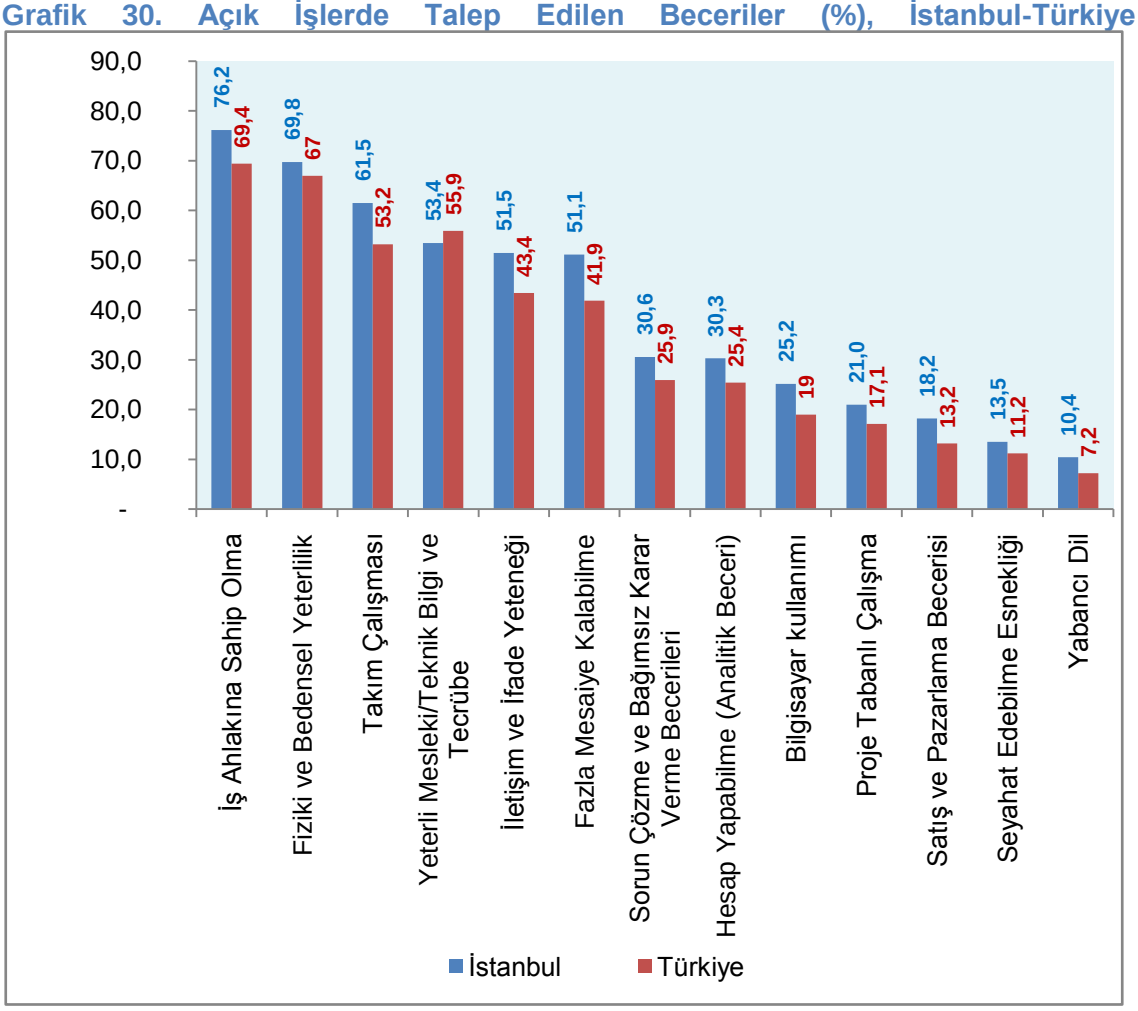

Kaynak: İPTA/2014

Açık iş bulunan mesleklerde istenen becerilerin genel oranlarına bakıldığında İstanbul'da ki işverenlerin Türkiye geneline göre daha fazla beceri istediği sonucu ortaya çıkmıştır. Açık iş bulunan meslek için birden fazla beceri düzeyi talep edilebilmektedir[12].

İstanbul'da işverenlerin açık işlerde talep edilen becerilerde %76,2 "İş Ahlakına Sahip Olma", %69,8 "Fiziki ve Bedensel Yeterlilik", %61,5 Takım Çalışması, %53,4 "Yeterli Mesleki/Teknik ve TecrübeBilgi" ve %51,1 "İletişim ve İfade Yeteneği" becerileri talep etmektedir. Buna ek olarak açık işlerde toplamda en az tercih edilen beceriler ise %10,4 ile Yabancı Dil Yeteneği ve %13,5 "Seyahat Edebilme Esnekliği" dir.

[12] Açık iş bulunan meslek için birden fazla beceri düzeyi talep edilebilmektedir, Bu nedenle grafikte meslekler itibariyle yer beceri düzeylerinin toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

Tablo 30. Eğitim Durumlarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler, İstanbul

	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisansüstü	Farketmez
Bilgisayar kullanımı	3,8	3,6	54,8	52,8	67,5	83,9	100,0	5,8
Fazla Mesaiye Kalabilme	37,4	51,2	53,7	51,1	49,2	40,3	36,2	53,1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	72,1	79,3	59,5	72,8	63,1	63,9	94,5	67,3
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	22,4	12,4	56,4	50,0	61,7	74,1	97,1	14,9
İletişim ve İfade Yeteneği	35,3	41,5	73,9	65,1	69,6	84,6	100,0	37,1
İş Ahlakına Sahip Olma	71,8	75,8	76,7	81,7	80,8	84,5	100,0	72,4
Proje Tabanlı Çalışma	13,6	7,2	26,6	37,7	45,2	57,9	97,3	14,5
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,9	6,3	45,7	19,7	34,4	33,6	7,5	10,7
Seyahat Edebilme Esnekliği	6,7	3,2	13,3	16,5	42,5	45,5	21,7	11,7
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	35,3	20,7	47,3	47,0	57,9	66,2	100,0	15,0
Takım Çalışması	42,4	58,3	72,3	66,8	70,1	75,7	100,0	54,2
Yabancı Dil	0,4	1,7	12,7	11,0	36,9	59,9	85,8	2,3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	59,6	44,0	50,2	73,0	72,5	78,8	100,0	49,8

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da işverenlerin açık işlerde talep ettikleri eğitim düzeyine göre istenen beceriler ayrıntılı olarak verilmiştir. Açık iş bulunan meslek için birden fazla beceri düzeyi talep edilebilmektedir[13].

Tablodan görüleceği gibi her eğitim seviyesinde "Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe", "İş Ahlakına Sahip Olma", "Takım Çalışması" fazla istenen becerilerden olduğu görülmektedir.

Eğitim düzeyi yükseldikçe "Bilgisayar kullanımı", "Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)", "Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri", "Yabancı Dil" ve "Proje Tabanlı Çalışma" gibi becerilerin talep edilme oranı artmaktadır.

[13] Açık iş bulunan meslek için birden fazla beceri düzeyi talep edilebilmektedir, Bu nedenle grafikte meslekler itibariyle yer beceri düzeylerinin toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

Grafik 31. İhracat Yapan Firmaların Açık İşlerinde Talep Edilen Beceriler, İstanbul

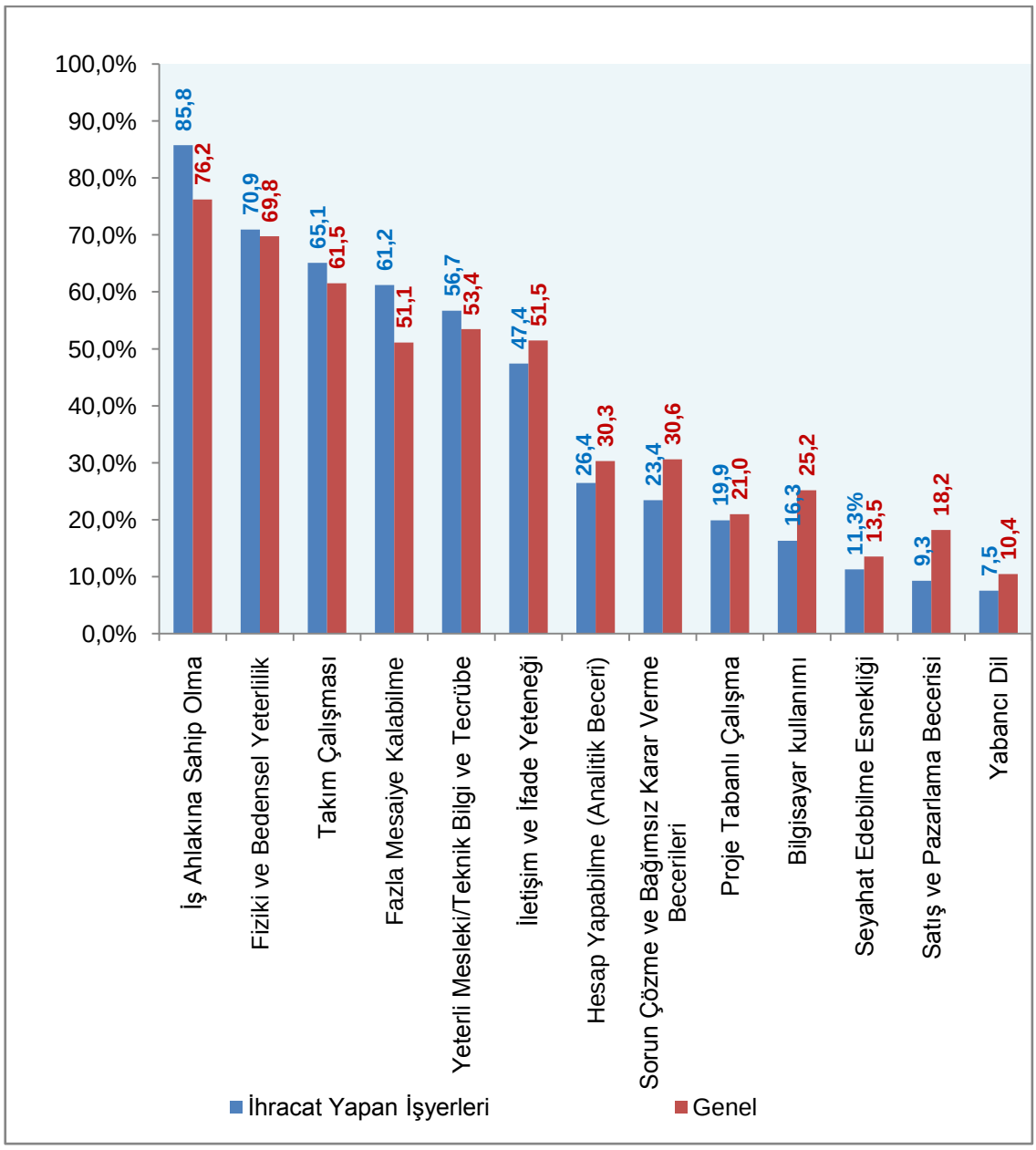

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da ihracat yapan işverenlerin açık işlerde talep ettikleri becerileri ile genel işyeri beceri dağılımı incelendiğinde, bazı becerilerin daha fazla istenirken bazı becerilerin daha az istendiği görülmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına katılan işyerlerinin talep ettiği elemanları karşılama yollarına bakıldığında [14],

Grafik 32. Açık İşlerin Karşılama Yollarına Göre Dağılımı (%), İstanbul-Türkiye

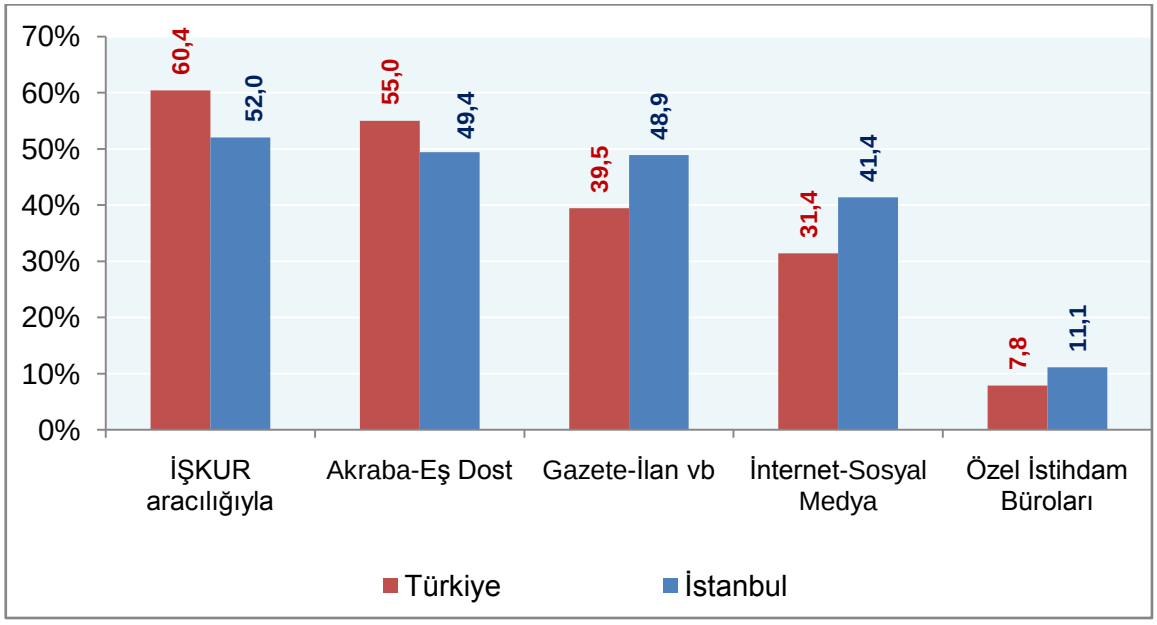

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerin tamamı için işyerlerinin açık iş arama kanallarından hangi düzeylerde yararlandıklarına bakılacak olursa, İstanbul ve Türkiye'de İŞKUR aracılığıyla eleman ihtiyacını karşılamanın en önemli arama kanalı olduğu görülmektedir.

2013 yılında İŞKUR aracılığıyla eleman arama İstanbul'da 4. sırada Türkiye'de 3. sırada yer alırken 2014 yılı araştırma sonuçlarına göre İŞKUR aracılığıyla eleman temini birinci sıraya yükselmiştir. Bu sonuç İŞKUR'un işverenler nezdindeki tanınırlığının arttığını ve İŞKUR'un işgücü piyasasında daha aktif rol aldığını göstermektedir.

İşverenler İstanbul'da açık işleri İŞKUR'dan sonra sırasıyla %49,4 Akraba-Eş Dost, %48,9 Gazete-İlan vb., %41,1 İnternet-Sosyal Medya ve %11,1 Özel İstihdam Büroları aracılığıyla kapatmaya çalışmaktadır.

Araştırma kapsamındaki işyerlerinin 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri olmasına rağmen açık iş taleplerini karşılama konusunda profesyonel olmayan ve geleneksel yöntemleri tercih etmeye devam ettikleri görülmektedir.

[14] İşverenler açık iş bulunan meslek için birden arama kanalını kullanarak eleman ihtiyacını karşılayabilmektedirler. Bu nedenle tabloda açık işlerin karşılanma yollarının toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

Tablo 31. Sektörlere Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul

	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	70	10	90	30	0
İmalat	62	49,7	56,6	30,8	6,2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	26,1	13	30,4	60,9	21,7
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	47,4	26,3	78,9	42,1	10,5
İnşaat	54,2	36,4	40	45,1	25,1
Toptan ve perakende ticaret	35,2	54,1	53,4	49,2	11,5
Ulaştırma ve depolama	50,6	42,5	56	41,9	3,6
Konaklama ve yiyecek hizmeti faal.	55,6	47,4	59,1	31,9	10,4
Bilgi ve iletişim	10,6	33	47,9	56,4	35,1
Finans ve sigorta faaliyetleri	27,9	14,4	4,5	98,2	4,5
Gayrimenkul faaliyetleri	28,4	26,3	26,3	63,2	33,7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	24,3	29,4	32,4	67,6	30,9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	68,2	63,7	28,8	51,2	8,6
Eğitim	17,2	62,7	19,4	41,8	3
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faal.	52,8	40,1	13,2	50,5	30,2
Kültür, sanat eğlence, din. ve spor	24,5	50,9	39,6	49,1	5,7
Diğer hizmet faaliyetleri	47,7	37,7	71,4	38,6	26,8

Kaynak: İPTA/2014

Sektörlere göre arama kanallarının dağılımına bakıldığında;

İŞKUR aracılığıyla en fazla eleman arayan sektör “Madencilik ve Taş Ocakçılığı” sektörüdür.

Gazete-İlan vb. yoluyla en fazla eleman “İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri” sektöründe aranmaktadır.

Akraba-Eş Dost yoluyla en fazla eleman aran sektörün %90 oranla “Madencilik ve Taş Ocakçılığı” sektörü olduğu görülmektedir.

İnternet-Sosyal Medya yoluyla en fazla eleman aran sektörün %98,2 oranla “Finans ve Sigorta Faaliyetleri” sektörü olduğu görülmektedir.

Özel İstihdam Büroları yoluyla en fazla “Bilgi ve iletişim” sektörü eleman aramaktadır.

Tablo 32. Eğitim Düzeylerine Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul

	İŞKUR Aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	70,3	66,9	41,3	47,6	20,7
Lise altı	72,6	53,4	54,6	34,5	8,0
Genel lise	46,8	42,4	45,2	57,2	19,0
Meslek lisesi	51,5	37,6	49,8	48,1	11,2
Meslek yüksekokulu	35,9	28,6	27,3	61,3	23,4
Lisans	12,0	26,7	22,3	70,3	31,5
Lisans üstü	15,8	85,5	15,8	36,4	13,4
Farketmez	47,9	55,6	55,9	30,0	3,9

Kaynak: İPTA/2014

Açık işlerini İŞKUR aracılığıyla karşılayan işverenlerin en çok talep ettiği eğitim seviyesi %70,3 oranla Çıraklık Eğitimi, %72,6 oran ile Lise altı, %51,5 oran ile Meslek lisesi mezunlarıdır.

Eleman arayan işverenler; Lisans üstü mezunları için en çok %85,5 oran ile Gazete-İlan vb. , Lisans mezunları için en çok %70,3 oran ile İnternet-Sosyal medyayı, Meslek lisesi mezunları için %51,5 oran ile İŞKUR'u, Genel lise mezunları için %57,2 oran ile İnternet-Sosyal medyayı, Lise altı eğitimliler için %72,6 ve Çıraklık eğitimi olanlar için %70,3 oran ile İŞKUR'u tercih etmektedir. İşverenlerin aradıkları elemanda herhangi bir eğitim seviyesi istemediklerinde (Farketmez seçeneği) %55,6 oran ile Gazete-İlan ve %55,9 oran ile Akraba-Eş dost kanallarını tercih etmektedir.

Özel İstihdam Büroları vasıtasıyla açık işlerini kapatma yoluna giden işverenler %31,5'lik oranla Lisans mezunu ararken %23,4'lik oranla Meslek yüksekokulu eğitimi ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 33. İşyerlerine Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları (%), İstanbul

	Yabancı Ortaklığı Olan İşyerleri	İhracat Yapan İşyerleri	Teşvikten Yararlanan İşyerleri	Genel
İŞKUR aracılığıyla	52,4	61,8	51,9	52,0
Gazete-İlan vb	17,5	47,1	39,4	48,9
Akraba-Eş Dost	42,8	59,5	53,5	49,4
İnternet-Sosyal Medya	69,3	39,0	45,1	41,4
Ozel Istihdam Büroları	25,5	10,3	14,8	11,1

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul genelinde birinci sırada yer alan İŞKUR aracılığıyla eleman arama; İhracat Yapan Firmalarda da birinci sırada yer alırken, Yabancı Ortaklığı Olan Firmalarda ve Teşvikten Yararlanan İşyerlerinde ikinci Sırada yer almaktadır. Yabancı Ortaklığı Olan Firmalarda %69,3 oranla İnternet-Sosyal Medya, İhracat Yapan İşyerlerinde İŞKUR, Teşvikten Yararlanan İşyerlerinde Akraba-Eş Dost aracılığı ilk sırada yer almaktadır.

Örnekleme seçilen işyerlerine İŞKUR'un herhangi bir hizmetinden yararlanıp yararlanmadığı sorulmuş, işyerlerinin Türkiye genelinde %36'sı, İstanbul' da %28,8'i İŞKUR'un hizmetlerinden yararlandığını beyan etmiştir. Buna göre;

Grafik 33. İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı, (%) İstanbul

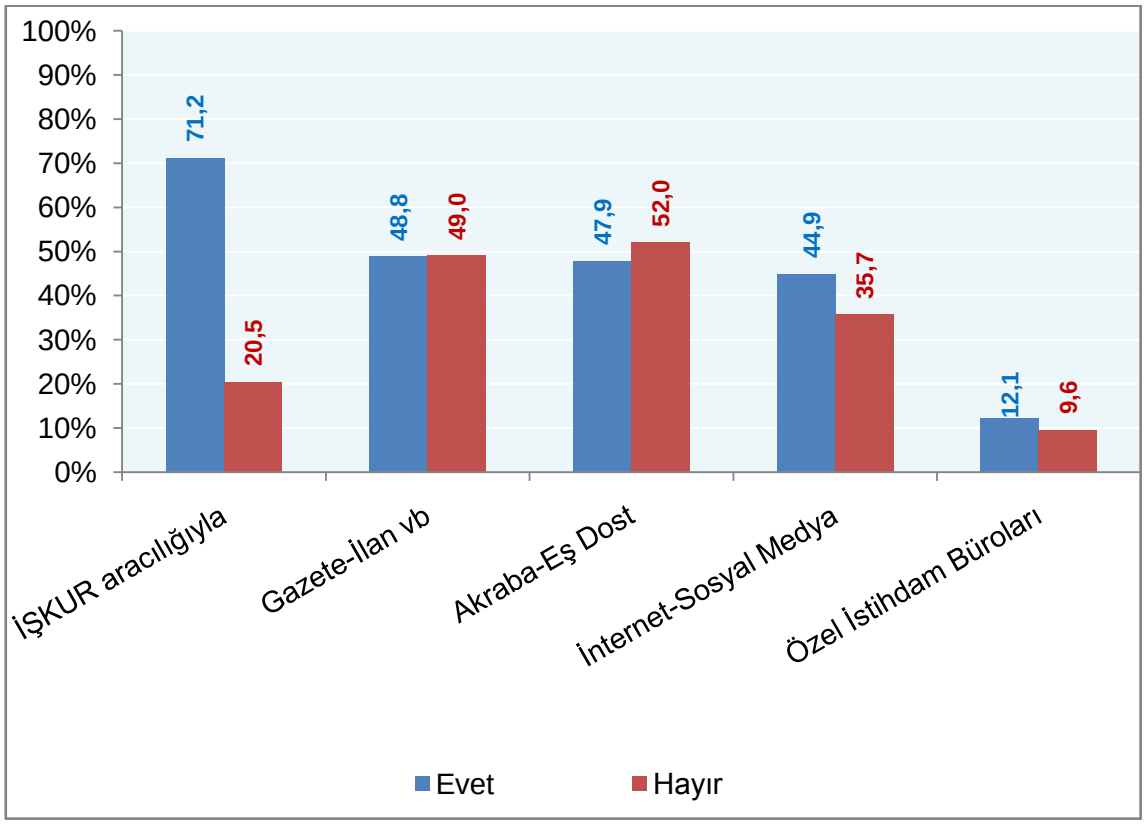

Kaynak: İPTA/2014

İŞKUR hizmetlerinden daha önce yararlandığını beyan eden işverenlerin %71,2 si eleman taleplerinde İŞKUR' u, %48,8 Gazete-İlan v.b., %47,9 Akraba-Eş Dost, %44,9 İnternet-Sosyal Medya ve %12,1'lik oranla Özel İstihdam Büroları'nı tercih etmektedir[15].

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve daha önce İŞKUR'a açık iş talebi veren işyerlerinin eleman arama kanalları dağılımı incelendiğinde; %72,6'sı İŞKUR aracılığıyla, %49'u Gazete-İlan v.b., %48,1 Akraba-Eş Dost, %45,2 İnternet-Sosyal Medya ve %11,7 oranla Özel İstihdam Büroları'nı tercih etmektedir. Bir önceki tablo/grafik ile benzerlik göstermektedir.

[15] Eleman arama kanalları için birden fazla arama kanalı tercih edilebilmektedir, Bu nedenle grafikte arama kanalları toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

Tablo 34. Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, (%), İstanbul

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Makineci (dikiş)	50,4	54,4	69,8	19,0	0,0
Beden işçisi (genel)	69,1	63,6	39,3	18,5	3,3
Satış danışmanı	45,5	35,1	71,3	76,7	9,9
Depo hamalı	62,6	79,2	13,6	5,1	1,0
Şoför-yük taşıma	85,7	12,0	79,3	78,0	3,5
Garson (servis elemanı)	42,6	50,1	49,4	41,1	6,7
Temizlik görevlisi	83,8	39,4	40,1	40,5	13,8
Çağrı merkezi görevlisi	43,3	37,3	27,3	66,3	24,8
Plastik akıtma üretim elemanı	71,8	41,5	43,7	20,0	5,4
Güvenlik görevlisi	23,7	57,4	15,9	66,9	11,0
Paketleme işçisi (el ile)	16,4	84,3	36,0	11,7	4,4
Ütücü	36,0	47,5	57,5	31,2	3,7
Bulaşıkçı (stevard)	88,4	79,7	28,2	27,7	13,7
Ortacı/ayakçı (tekstil)	45,6	58,7	64,9	33,1	0,0
Komi (garson yardımcısı)	55,3	48,1	63,2	27,3	5,6
Ambalajcı (el ile)	100,0	57,3	95,1	65,9	37,9
Müşteri temsilcisi	71,8	77,4	73,5	80,8	52,6
Overlok makinesi operatörü (overlokçu)	37,1	62,6	74,9	28,8	0,0
Aşçı yardımcısı	87,8	83,4	32,5	16,1	0,0
Kredi kartı pazarlama elemanı	0,0	100,0	100,0	0,0	0,0

Kaynak: İPTA/2014

Mesleklere göre eleman arama kanallarının dağılımı incelendiğinde; en fazla açık iş olan Makineci (Dikiş) mesleğinde eleman aramak için en çok tercih edilen kanal sırasıyla Akraba-Eş Dost, Gazete-İlan vb.ve İŞKUR olduğu görülmektedir[16].

İŞKUR aracılığıyla eleman aranan mesleklerin dağılımına bakıldığında en çok Ambalajcı (El İle), Gazete-İlan vb. yoluyla en çok Kredi kartı pazarlama elemanı, Akraba-Eş Dost kanalıyla en çok Kredi kartı pazarlama elemanı, İnternet-Sosyal Medya kanalıyla Müşteri Temsilcisi ve Özel İstihdam Büroları kanalıyla Müşteri temsilcisi mesleklerinin arandığı görülmektedir.

[16] Eleman arama kanalları için birden fazla arama kanalı tercih edilebilmektedir, Bu nedenle grafikte arama kanalları toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

2.4. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER (TGÇM)

İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında görüşülen işyerlerine, 2014 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur.

İstanbul'da 66.502 işyerinden %34,5'i (22.916 işyeri) eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmiştir. Yani İstanbul'daki her 100 işyerinden 35'i eleman temininde güçlük çekmektedir.

İstanbul'da temininde güçlük çekilen 94.916 kişiye ihtiyaç varken, Türkiye'de 282.704 kişiye ihtiyaç duyulmaktadır.

İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler, işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili önemli bilgiler sunmaktadır. Bu mesleklerin, meslek gruplarına ve sektörlere göre dağılımı ve temininde güçlük çekilme nedenlerine ilişkin araştırma kapsamına giren işyerlerinden alınan bilgiler aşağıda yer alan tablo ve grafiklerde görülmektedir.

Tablo 35. TGÇM İşveren Sayısının Sektörel Dağılımı (%), İstanbul

Sektör	İşveren Sayısı	TGCM İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	235	49	21,1
İmalat	19.746	8.259	41,8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	200	24	12,0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	151	35	23,0
İnşaat	9.153	2.125	23,2
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15.368	5.171	33,6
Ulaştırma ve depolama	3.486	1.016	29,1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4.106	1.829	44,6
Bilgi ve iletişim	1.634	420	25,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	863	156	18,1
Gayrimenkul faaliyetleri	678	215	31,7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4.106	1.220	29,7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.770	877	31,7
Eğitim	1.290	416	32,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.133	575	50,8
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	322	81	25,0
Diğer hizmet faaliyetleri	1.261	449	35,6
Toplam	66.502	22.916	34,5

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da 66 bin 502 işyerinden 22 bin 916 işyeri eleman temininde güçlük çekmektedir. Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin oranı %34,5'dir. Başka bir deyişle her 100 işyerinden 35'i eleman temininde güçlük çekmekte yani aradığı elemanı zor bulmaktadır. En fazla güçlük çekilen sektörlere bakıldığında, "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" sektörü olduğu, bu sektörde her 100 işverenden 51'i eleman temin ederken güçlük çektiği görülmektedir. Bu sektörden sonra en fazla güçlük "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektöründe yaşanmaktadır. Bu sektördeki her 100 işverenden 45'i eleman temin ederken güçlük çektiğini bildirmiştir. Eleman temininde en az güçlüğün ise "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörde her 100 işverenden 12'si eleman temin ederken güçlük çekmektedir.

Türkiye genelinde 200 bin 911 işyerinden 72 bin 3 işyeri eleman temininde güçlük çekmektedir. Eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin oranı %35,8'dir. En fazla güçlük çekilen sektörlerse "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" sektörü olduğu, bu sektörde her 100 işverenden 54'ü eleman temin ederken güçlük çekmektedir.

Tablo 36. TGCM Eleman Sayısının Toplam Çalışan Sayısına Oranı (%), İstanbul

Meslek Grupları	TGÇ Eleman Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Oran (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.241	354.467	1,5
Hizmet ve Satış Elemanları	16.239	377.375	4,3
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11.831	455.013	2,6
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	298	3.803	7,8
Profesyonel Meslek Mensupları	7.883	323.296	2,4
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20.503	377.022	5,4
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8.393	254.269	3,3
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	24.027	373.966	6,4
Yöneticiler	500	117.416	0,4
Toplam	94.916	2.636.628	3,6

Kaynak: İPTA/2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısının meslek gruplarındaki toplam çalışan sayısına oranlarına bakıldığında, %7,8 oran ile, temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısının meslek gruplarına göre dağılımında son sırada yer alan "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunun ilk sırada yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada %6,4 oran ile "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubu gelmektedir. "Yöneticiler" meslek grubu ise 0,4 oran ile kendi meslek grubu içindeki oranlara göre son sırada yer almaktadır.

Tablo 37. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı, İstanbul

	2013		2014	
Sektör	**Eleman Sayısı**	**Oran (%)**	**Eleman Sayısı**	**Oran (%)**
Madencilik ve taş ocakçılığı	189	0,2	202	0,2
İmalat	54.155	45,3	36.459	38,4
Elektrik, gaz, buhar ve iklim.,üretimi ve dağ.	57	0,0	65	0,1
Su temini; kanaliz., atık yön. ve iyileş. faal.	98	0,1	90	0,1
İnşaat	10.498	8,8	9.760	10,3
Toptan ve perakende ticaret	19.214	16,1	17.218	18,1
Ulaştırma ve depolama	4.596	3,8	3.980	4,2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5.997	5,0	6.870	7,2
Bilgi ve iletişim	1.442	1,2	1.336	1,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	872	0,7	692	0,7
Gayrimenkul faaliyetleri	990	0,8	672	0,7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4.112	3,4	3.358	3,5
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11.016	9,2	8.352	8,8
Eğitim	1.287	1,1	779	0,8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.506	2,1	2.438	2,6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	269	0,2	176	0,2
Diğer hizmet faaliyetleri	2.271	1,9	2.469	2,6
Genel Toplam	119.569	100%	94.916	100,0%

Kaynak: İPTA/2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerin eleman sayılarına bakıldığında, 2014 yılında 2013 yılına göre %20,6 oranında azalmıştır.

Sektörel dağılımı değerlendirildiğinde; 2013 yılında en fazla %45,3 oran ile “İmalat” sektörü 2014 yılında %38,4’e gerilemiştir.2013 yılında %16,1 oran ile “Toptan ve perakende ticaret” sektörü 2014 yılında %18,1’e , 2013 yılında %8,8 olan “İnşaat” sektörü 2014 yılında %10,3’e yükselmiştir.

Tablo 38. TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılımı (%)

	İstanbul		Türkiye	
Sektör	**Eleman Sayısı**	**Oran (%)**	**Eleman Sayısı**	**Oran (%)**
Madencilik ve taş ocakçılığı	202	0,2	3.295	1,2
İmalat	36.459	38,4	111.361	39,4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	65	0,1	384	0,1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	90	0,1	377	0,1
İnşaat	9.760	10,3	34.347	12,1
Toptan ve perakende ticaret	17.218	18,1	48.979	17,3
Ulaştırma ve depolama	3.980	4,2	9.957	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6.870	7,2	21.918	7,8
Bilgi ve iletişim	1.336	1,4	3.631	1,3
Finans ve sigorta faaliyetleri	692	0,7	1.305	0,5
Gayrimenkul faaliyetleri	672	0,7	1.452	0,5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.358	3,5	8.630	3,1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8.352	8,8	18.839	6,7
Eğitim	779	0,8	4.027	1,4
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.438	2,6	7.960	2,8
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	176	0,2	833	0,3
Diğer hizmet faaliyetleri	2.469	2,6	5.408	1,9
Genel Toplam	94.916	100,0%	282.704	100,0%

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da temininde güçlük çekilen mesleklerdeki elemanların sektörel dağılımına bakıldığında, en fazla %38,4 oran ile "İmalat" sektöründeki işyerlerinin eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. İmalat sektörünü %18,1 oran ile "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" ve %10,3 oran ile "İnşaat" sektöründeki işyerlerinin takip ettiği görülmektedir.

Türkiye'de de İstanbul'la benzer bir görüntü ortaya çıkmaktadır. %39,4 oran ile "İmalat" sektöründeki işyerlerinin eleman temininde en fazla güçlük çektiği görülmektedir. "İmalat" sektörünü %17,3 oran ile "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" ve %12,1 oran ile "İnşaat" sektöründeki işyerlerinin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 39. TGÇM Eleman Sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılımı ve Açık İşlerle Karşılaştırılması, İstanbul

Meslek Grubu	TGÇM Eleman Sayısı	Meslek Grubu İçerisindeki Payı (%)	Toplam Açık İş Sayısı	Meslek Grubu İçerisindeki Payı (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5.241	5,5	5.343	7,3
Hizmet ve Satış Elemanları	16.239	17,1	13.038	17,9
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11.831	12,5	14.452	19,8
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	298	0,3	114	0,2
Profesyonel Meslek Mensupları	7.883	8,3	6.001	8,2
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20.503	21,6	9.574	13,1
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	8.393	8,8	5.510	7,6
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	24.027	25,3	18.358	25,2
Yöneticiler	500	0,5	436	0,6
Toplam	94.916	100	72.826	100

Kaynak: İPTA/2014

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen mesleklerin dağılımına bakıldığında, açık işlerin dağılımıyla benzerlik göstermekte, en fazla "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubunda %25,3 oranla teminde güçlük çekildiği görülmektedir. Yine yakın bir oranla "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubu ikinci sırada yer almaktadır. Eleman temininde en az güçlük çekilen meslek grupları ise 0,3 oranla "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" ve 0,5 oranla "Yöneticiler" meslek gruplarıdır.

"Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" ve "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" meslek gruplarında açık iş sayısı ve oranı diğer meslek gruplarına göre daha yüksek olduğu halde diğer meslek gruplarına göre eleman temininde daha az güçlük çekilmektedir. Bunun nedeni olarak bu meslek gruplarında işe giriş çıkış sirkülasyonunun çok olduğu düşünülebilir.

"Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubunda açık iş sayısının iki katından daha fazla temininde güçlük çekilmektedir. Yani araştırma yapılan referans dönemde 9 bin 574 açık iş bulunsa da yıl içinde 20 bin 503 açık işe eleman temininde zorluk çekildiği beyan edilmiştir. Bu meslek grubunun açık iş içindeki payı %13,1 iken temininde güçlük çekilen meslekler içindeki payı %21,6'dır. "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grubunda referans dönemde 18 bin 358 açık iş olduğu tespit edilmiş ancak 24 bin 27 açık işe eleman temininde zorluk çekildiği beyan edilmiştir.

Tablo 40. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı (%), İstanbul,2013-2014

2013		2014	
Meslek	**Oran (%)**	**Meslek**	**Oran (%)**
Makineci (dikiş)	11,4	Makineci (dikiş)	6,4
Satış danışmanı	1,2	Satış danışmanı	3,8
Garson (servis elemanı)	1,5	Garson (servis elemanı)	3,1
Güvenlik görevlisi	5,8	Güvenlik görevlisi	2,5
Beden işçisi (genel)	2,2	Beden işçisi (genel)	2,3
Temizlik görevlisi	1,6	Temizlik görevlisi	2,0
Çağrı merkezi görevlisi	2,7	Çağrı merkezi görevlisi	1,6
Komi (garson yardımcısı)	0,8	Depo hamalı	1,4
Ortacı/ayakçı (tekstil)	3,7	Komi (garson yardımcısı)	1,3
Ütücü	1,6	Ortacı/ayakçı (tekstil)	1,3
Pazarlamacı	1,2	Ütücü	1,3
Overlok Makinesi Operatörü	1,6	Bulaşıkçı (stevard)	1,3
Kalıpçı-Pres	1,2	Şoför-yük taşıma	1,2
CNC Torna Tezgahı Op.	1,1	Pazarlamacı	1,1
Beden İşçisi (İnşaat)	1,1	Aşçı yardımcısı	1,1
Sıvacı	1	Muhasebeci	1,0
Elektrik Teknisyeni	0,8	Aşçı	1,0
Akaryakıt Satış Elemanı	0,8	Tır-çekici şoförü	0,9
Kalite Kontrolcü-Tekstil	0,8	Plastik enjeksiyon üretim elemanı	0,9
İnşaat elemanları Kalıpçısı (Elle)	0,8	Remayözcü	0,9

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da eleman temininde en fazla güçlük "Makineci (dikiş)" mesleğinde yaşanmaktadır. Bu meslekte her 100 kişiden 2014 yılında 6'sı 2013 yılında 11'i eleman temin edilirken güçlük çekildiği bildirilmiştir. Bu meslekten sonra en fazla güçlük "Satış danışmanı" mesleğinde yaşanmaktadır. Bu meslekte her 100 kişiden 4'ü eleman temin edilirken güçlük çekildiği bildirilmiştir. İlk yirmi meslekte eleman temininde en az güçlüğün ise "Remayöz makinesi operatörü/remayözcü (düz örme hazır giyim)" mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu meslekte her 100 kişiden 1'i eleman temin edilirken güçlük çekildiği bildirilmiştir.

Tablo 41. TGÇM Bildiren İşyerlerinin Büyüklüklerine ve Sektörlere Göre Tüm İşyerlerine Oranı (%), İstanbul

Sektörler	1-49	50-249	250+	Genel
Madencilik ve taş ocakçılığı	21,6	18,2	0,0	21,1
İmalat	40,6	49,2	43,8	41,8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10,7	23,1	0,0	12,0
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	21,5	18,8	38,5	23,0
İnşaat	23,2	22,8	27,3	23,2
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	34,0	29,5	36,4	33,6
Ulaştırma ve depolama	29,1	26,7	40,0	29,1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	44,2	41,4	71,4	44,6
Bilgi ve iletişim	26,7	24,0	0,0	25,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	10,7	33,3	45,5	18,1
Gayrimenkul faaliyetleri	29,4	50,0	100,0	31,7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	28,9	44,4	25,0	29,7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	31,2	40,0	10,0	31,7
Eğitim	38,0	8,7	0,0	32,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	51,4	47,4	50,0	50,8
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	25,0	28,6	0,0	25,0
Diğer hizmet faaliyetleri	36,9	14,3	0,0	35,6
Toplam	34,0	37,7	36,0	34,5

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul'da her 100 işyerinden 35'i, 1-49 istihdamlı 100 işyerinden 34'ü, 50-249 istihdamlı 100 işyerinden 38'i, 250+ istihdamlı 100 işyerinden 36'sı eleman temininde güçlük çekmektedir.

İşyeri büyüklüğüne göre en fazla güçlük çekilen sektörlere bakıldığında;

1-49 istihdamlı işyerinde %51,4 oran ile "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" sektörü, %44,2 oran ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektörü,

50-249 istihdamlı işyerinde %50 oran ile "Gayrimenkul faaliyetleri" sektörü, %49,2 oran ile "İmalat" sektörü,

250+ istihdamlı işyerlerinde %100 oran ile "Gayrimenkul faaliyetleri" sektörü, %71,4 oran ile "Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri" sektörü, %45,5 oran ile "Finans ve sigorta faaliyetleri" sektörü,

eleman temin ederken güçlük çekmektedir.

Tablo 42. TGÇM Meslek Gruplarına Göre Karşılanma Durumu (%), İstanbul

Meslek Grubu	Evet	Hayır	Kısmen
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	39,3	28,1	32,6
Hizmet ve Satış Elemanları	38,6	27,9	33,5
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	33,3	34,9	31,8
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	70,5	29,5	0,0
Profesyonel Meslek Mensupları	43,3	29,6	27,1
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	41,5	31,1	27,3
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	41,9	29,5	28,6
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	31,2	37,7	31,1
Yöneticiler	39,2	50,4	10,4
Toplam	**38,4**	**31,9**	**29,7**

Kaynak: İPTA/2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerde işverenlerin taleplerinin karşılanma durumuna bakıldığında genel itibariyle %38,4'ünün karşılanmış, %29,7'si kısmen karşılanmış, %31,9'u karşılanamamıştır.

Meslek grubu bazında bakıldığında %70,5 oranla "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunun karşılananlar arasında ilk sırayı aldığı görülmektedir. Diğer meslek gruplarında ise birbirine yakın oranlar görülmekle birlikte, %43,3 oran ile "Profesyonel Meslek Mensupları ", %41,9 oran ile "Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları" %41,5 oran ile"Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek olarak sıralanmıştır. % 31,2 oran ile "Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar", %33,3 oran ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" ve meslek grupları taleplerin karşılanma oranında son sırada yer almaktadır.

Tablo 43. TGÇM Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, İstanbul

TGÇ Nedenleri	TGÇ Eleman Sayısı	Oran (%)
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	40.229	42,4
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	62.149	65,5
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	51.479	54,2
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	21.796	23,0
Önerilen ücretin az bulunması	27.008	28,5
Vardiyalı çalışma olması	13.224	13,9
İşyerine ulaşım zorluğu	10.118	10,7
Çalışma sürelerinin uzunluğu	7.203	7,6
Genel Toplam	94.916	

Kaynak: İPTA/2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerdeki elemanların neden temininde güçlük çekildiğiyle ilgili nedenlere bakıldığında, ilk sırada %65,5 oran ile "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması", ikinci sırada %54,2 oranla "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" ve üçüncü sırada %42,4 oranla "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" sebepleri yer almaktadır. Temininde güçlük çekilme sebebi ile ilgili olarak son sırada "Çalışma sürelerinin uzunluğu" yer almaktadır[17].

İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında yüz yüze görüşülerek doldurulan işyeri bilgi formlarına verilen cevaplara göre, temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir.

Grafik 34. TGÇM Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri (%), İstanbul- Türkiye

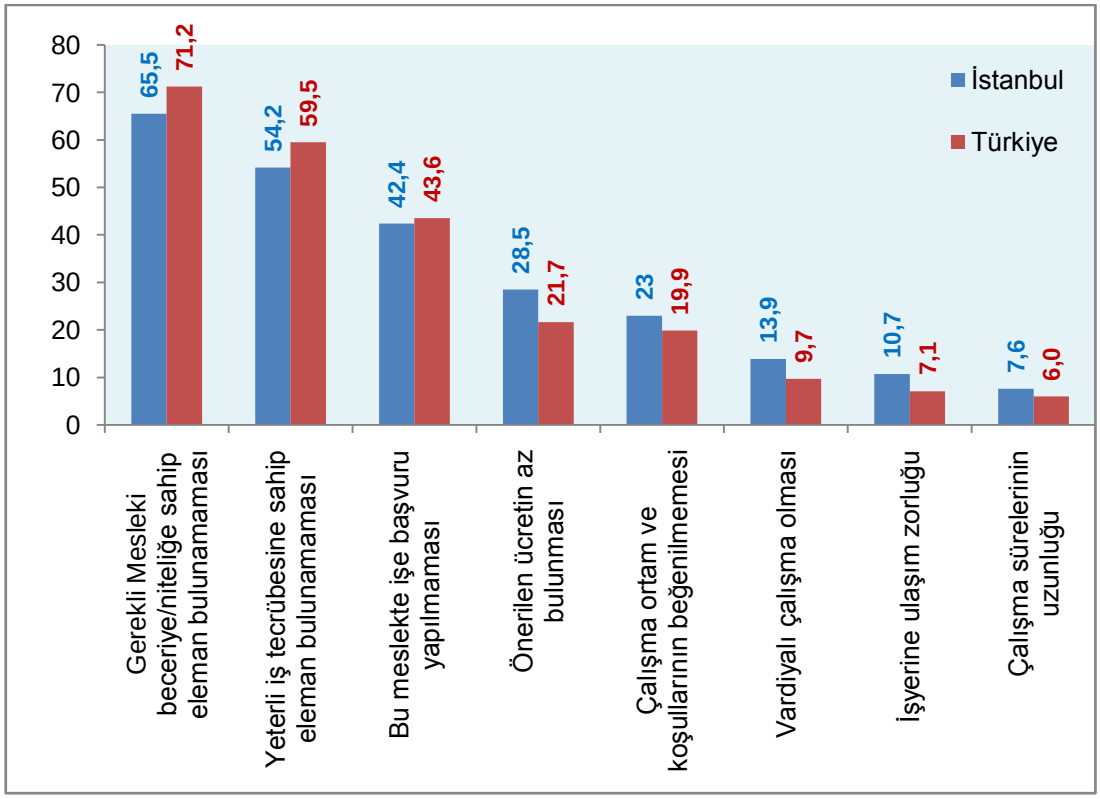

Kaynak: İPTA/2014

Türkiye'de de İstanbul'a benzer olarak ilk üç sırada "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" , "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" ve "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" yer almaktadır. Temininde güçlük çekilme sebebi ile ilgili olarak son sırada ise "Vardiyalı çalışma olması", "İşyerine Ulaşım zorluğu" ve "Çalışma sürelerinin uzunluğu" yer almaktadır.

[17] Temininde güçlük çekilme nedeni birden fazla tercih edilebilmektedir, Bu nedenle grafikte arama kanalları toplamı yüzde yüzün üzerinde olması doğaldır.

Tablo 44. TGÇM Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, İstanbul

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
Makineci (dikiş)	52,0	62,3	46,5	21,8	29,4	7,3	9,7	9,2
Satış danışmanı	57,6	66,7	51,6	37,2	30,0	10,9	2,5	22,3
Garson	37,0	54,6	57,2	36,4	28,4	14,7	11,3	11,5
Güvenlik görevlisi	44,1	52,7	27,5	35,0	87,3	25,0	29,4	6,3
Beden işçisi (genel)	41,3	31,3	20,1	48,7	45,7	33,0	18,1	17,7
Temizlik görevlisi	46,6	39,2	28,8	39,2	39,6	13,8	26,3	6,0
Çağrı merkezi görevlisi	49,6	66,2	26,1	50,6	41,7	6,5	17,0	5,6
Depo hamalı	29,1	1,7	2,8	15,9	6,2	20,9	65,2	1,1
Komi (garson yardımcısı)	45,5	49,1	46,7	17,9	36,7	21,8	11,0	18,7
Ortacı/ayakçı (tekstil)	48,2	50,5	27,9	19,9	28,4	1,1	1,1	1,1
Ütücü	74,0	47,6	52,4	31,6	17,9	0,0	0,0	3,4
Bulaşıkçı (stevard)	31,1	43,9	52,8	19,0	58,5	50,2	16,9	8,7
Şoför-yük taşıma	39,4	66,6	55,1	45,0	49,9	2,3	14,7	30,2
Pazarlamacı	41,3	89,6	71,2	25,5	10,4	2,6	4,7	3,5
Aşçı yardımcısı	18,9	31,6	95,0	5,0	79,0	65,9	1,2	0,0
Muhasebeci	18,0	86,2	70,4	12,3	22,0	6,7	15,0	11,6
Aşçı	55,6	82,8	57,6	16,7	21,3	8,3	4,6	12,5
Tır-çekici şoförü	8,6	99,9	91,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Plastik enj. üretim elemanı	27,8	48,0	41,9	27,7	46,4	29,8	21,7	9,3
Remayözcü	43,4	97,1	67,8	13,6	9,8	4,9	1,6	9,3
Genel	42,4	65,5	54,2	23	28,5	13,9	10,7	7,6

Kaynak: İPTA/2014

Temininde güçlük çekilen ilk yirmi mesleğe bakıldığında yüksek nitelik gerektirmeyen ve düşük maliyetle yetiştirilebilecek meslekler bulunurken, ara eleman bulunması noktasında da büyük sıkıntı yaşanan mesleklerde yer bulmaktadır.

Temininde güçlük çekilen meslekler arasında en fazla güçlük çekilen mesleğin "Makineci (dikiş)" olduğu ve güçlük çekilme nedenleri, her 100 işverenden 62,3'ü "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamaası"52'si "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması", 46,5'i "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamaası" nedenlerini bildirmişlerdir. Diğer meslekler tablodan görülebilir.

2.5. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

İstihdam Değişim Beklentisi

İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlerin 2015 yılı ortasını öngörerek istihdam artışı veya azalışına ilişkin tahminleri derlenmiştir. İşverenlerin şu anki mevcut istihdamları esas alınarak sektörel ve mesleki tahminleri aşağıda sunulmuştur.

Grafik 35. İstihdam Değişimi Bekleyen İşyerlerinin Oranı (%), İstanbul-Türkiye

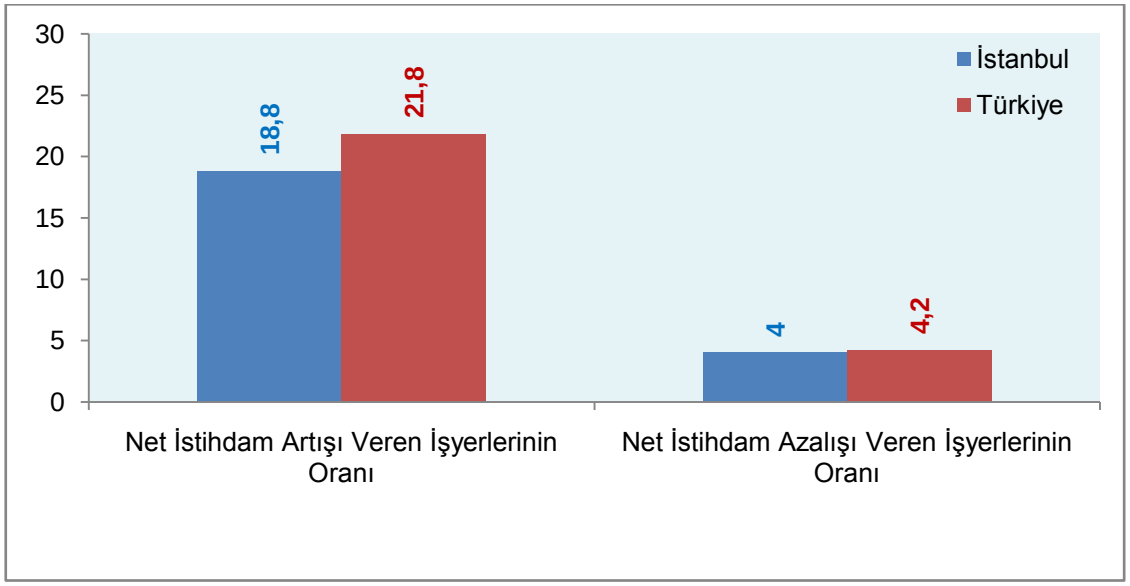

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul' da ki işverenlerin %18,8 Haziran 2015 döneminde işyerlerinde net istihdam artışı beklemektedir. Buna karşılık işverenlerin %4'ü aynı dönemde işyerlerinde istihdam azalışı beklemektedir.

Türkiye genelindeki işverenlerin %21,8 Haziran 2015 döneminde işyerlerinde net istihdam artışı beklerken, %4'ü istihdam azalışı beklemektedir.

Bu durumda işyerleri önümüzdeki dönemlerde istihdam durumları için olumlu tablo çizmektedirler.

Tablo 45. Sektörlere Göre Net İstihdam Beklentisi, İstanbul

	İstanbul			Türkiye
Sektörler	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişim Oranı (%)	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişim Oranı (%)
Madencilik ve taş ocakçılığı	381	5.764	6,6	5,2
İmalat	30.437	795.338	3,8	4,6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	91	5.506	1,6	0,8
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faal.	281	16.683	1,7	4,1
İnşaat	20.006	282.164	7,1	7,3
Toptan ve perakende ticaret	17.597	447.128	3,9	4,9
Ulaştırma ve depolama	3.925	120.720	3,3	3,0
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5.093	276.353	1,8	2,9
Bilgi ve iletişim	2.959	64.167	4,6	5,3
Finans ve sigorta faaliyetleri	6.465	170.637	3,8	3,9
Gayrimenkul faaliyetleri	740	18.724	4,0	4,8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3.306	107.294	3,1	4,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	27.742	181.400	15,3	10,8
Eğitim	242	52.552	0,5	0,5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3.262	57.560	5,7	4,9
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	224	9.696	2,3	2,9
Diğer hizmet faaliyetleri	2.479	24.942	9,9	5,5
Toplam	125.229	2.636.628	4,7	5,1

Kaynak: İPTA/2014

30 Haziran 2015 itibariyle İstanbul' da 125 bin kişilik, Türkiye genelinde ise 361 bin 764 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bugüne göre istihdamın İstanbul' da %4,7 oranında artacağı tahmin edilmiştir. Türkiye genelinde istihdam artışı %5,1 olarak beklenmektedir.

Gelecek dönem istihdam beklentilerine sektörel olarak bakıldığında, 30 Haziran 2015 itibariyle tüm sektörlerde istihdam artışı beklendiğini görmekteyiz. En fazla istihdam artışı %15,3 oran ile "İdari ve destek hizmet faaliyetleri" sektöründe beklenmektedir. Daha sonra en fazla istihdam artış beklentisi %9,9 ile "Diğer hizmet faaliyetleri" ve %7,1 ile "İnşaat" sektörlerinde görülmektedir.

Tablo 46. Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Beklentisi, İstanbul

	İstanbul			Türkiye
Meslek Grubu	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişimi	Toplam Çalışan Sayısı	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişim Oranı	30 Haziran 2015 için Net İstihdam Değişim Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	11.836	354.467	3,3	3,4
Hizmet ve Satış Elemanları	29.551	377.375	7,8	7,2
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	19.841	455.013	4,4	5,1
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-36	3.803	-0,9	2,9
Profesyonel Meslek Mensupları	11.010	323.296	3,4	3,2
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	19.664	377.022	5,2	6,8
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13.923	254.269	5,5	4,5
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	18.520	373.966	5,0	5,3
Yöneticiler	920	117.416	0,8	0,5
Toplam	125.229	2.636.628	4,7	5,1

Kaynak: İPTA/2014

İstanbul' da en fazla istihdam artışı 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle %7,8 oran ile "Hizmet ve Satış Elemanları" meslek grubunda beklenmektedir. Daha sonra sırasıyla %5,5 oran ile "Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları", %5,2 oran ile "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve %5 oran ile"Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar" meslek grupları gelmektedir. En az artış ise %0,8 oran ile "Yöneticiler" meslek grubunda beklenmektedir. "Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunda ise %0,9 azalış beklenmektedir.

Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarının belirlenmesine ve düzenlenmesine kaynak oluşturmaktadır. Bu sayede istihdamın arttırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına yönelik önlemler alınarak yeni politikalar oluşturmaya katkı sağlayacaktır.

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Tablo 47. İstihdam Artışı Beklenen Meslekler, İstanbul, 2014-2015

30 Haziran 2014 İtibariyle Net Artış Beklenen Meslekler	30 Haziran 2015 İtibariyle Net Artış Beklenen Meslekler
Makineci (Dikiş)	Güvenlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı
Çağrı Merkezi Görevlisi	Bankacılık Meslek Elemanı
Pazarlamacı	Beden İşçisi (İnşaat)
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Pazarlamacı
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Garson (Servis Elemanı)
Özel Güvenlik Ve Koruma Meslek Elemanı	Makineci (Dikiş)
Beden İşçisi (İnşaat)	Çağrı Merkezi Görevlisi
Ortacı	Nezaretçi Ve Ustabaşı (İnşaat İşleri)
Sıvacı	Müşteri Temsilcisi
Elektrikçi (Genel)	Aşçı Yardımcısı
Garson (Servis Elemanı)	Şoför-Yük Taşıma
Tiyatro Oyuncusu	Bulaşıkçı (Stevard)
İmal İşçisi	Depo Hamalı
Diğer Metal Levha Ve Metal İnşaat İşçileri	Kasiyer
Şoför-Yük Taşıma	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Kalıpçı-Pres	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	Elektrikçi (Genel)

Kaynak: İPTA/2014

30 Haziran 2015 itibariyle istihdam artışı beklenen mesleklerin dağılımına bakıldığında, en fazla artış beklenen mesleğin “Güvenlik görevlisi” mesleği olduğu görülmektedir. Daha sonra “Temizlik görevlisi” , “Satış danışmanı” ve “Bankacılık meslek elemanı” meslekleri gelmektedir.

2013 yılında yapılan İşgücü Piyasası araştırması sonuçları ile kıyaslandığında 2014 ve 2015 yılı istihdam artışı beklenen mesleklerin neredeyse tamamı aynı mesleklerdir.

İstanbul’da hizmet ve sanayi sektörlerinin büyük paya sahip olması ve bu sektörlerde eleman sirkülasyonunun fazla olması sebebiyle benzer en fazla istihdam artışı beklenen mesleklerin benzerlik göstermesi doğal olarak görülmektedir.

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Tablo 48. İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler, İstanbul, 2014-2015

30 Haziran 2014 İtibariyle Net Azalış Beklenen Meslekler	30 Haziran 2015 İtibariyle Net Azalış Beklenen Meslekler
Diğer Kağıt İmalat İşçileri	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Gümrük Memuru	Cep Telefonu Ve Aksesuarları Satış Elemanı
İşletmeci (Genel)	Asfalt İşçisi
Tünel Kalıpçı-İnşaat	Diğer Sıhhi Tesisat İşçileri Ve Boru Tesisatçıları
Çorap Örme Makinesi Operatörü	Asansör Montaj İşçisi
Seyahat Servis Elemanı (Host/Hostes/Otobüs-Tren)	Ekonomist (İktisatçı)
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Soğuk Demirci
Karton Ve Mukavva Kutu Kesme Ve Katlama Presi Operatörü	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş
Bilgisayarlı Makine (Cnc Operatörü)	Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri
Diğer Tuğla Örücüler, Taş Duvarcılar	Model Makineci (Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)
Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Büro İşçisi
Hamal	İnşaat Bekçisi
Diğer Deri İşçileri	Hazır Giyim Ürünlerini Kat./Paketleme İşçisi
Kesimci (Konfeksiyon)	Kule Vinç Operatörü
Depo Hamalı	Tekne Montaj İşçisi
Elektrikli Motor Bakım-Onarımcısı	Deri Kesimci
Kesme Makinesi İşçisi (Kağıt Hamuru)	Ciltçi (Mücellit)
Diğer Fırıncılar, Pastacılar Ve Şekerleme İmalat İşçileri	Satış Elemanı (Perakende)
Pişirici (Ekmek)	Şoför (Yolcu Taşıma)
İnşaat Mühendisi-Bina	Doğalgaz Tesisat Teknisyeni

Kaynak: İPTA/2014

30 Haziran 2015 itibariyle istihdam azalış beklenen meslekler, ilk dört sırada "İnşaat elemanları kalıpçısı (elle)", "Cep telefonu ve aksesuarları satış elemanı", "Asfalt işçisi" ve "Diğer sıhhi tesisat işçileri ve boru tesisatçıları" mesleklerinin olduğu görülmektedir.

2013 yılında yapılan İşgücü Piyasası araştırması sonuçları ile kıyaslandığında 2014 ve 2015 yılı istihdam azalışı beklenen mesleklerin benzerlik göstermemektedir.

Tablo 49. Sektörlere ve Mevsimlik Personel Çalıştırma Durumuna Göre Net İstihdam Değişim Oranları (%), İstanbul

	Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerleri		Toplam İşyerleri	
Sektör	Net İstihdam Değişim Oranı	Net İstihdam Değişim Payı	Net İstihdam Değişim Oranı	Net İstihdam Değişim Payı
Madencilik ve taş ocakçılığı	31,3	0,2	6,6	0,3
İmalat	1,8	2,7	3,8	24,3
Elektrik, gaz, buhar ve iklim.üretimi ve dağıtımı	25,0	0,0	1,6	0,1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0	0,0	1,7	0,2
İnşaat	21,5	24,5	7,1	16,0
Toptan ve perakende ticaret	7,7	10,1	0,0	14,1
Ulaştırma ve depolama	5,6	6,1	3,3	3,1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,6	3,7	1,8	4,1
Bilgi ve iletişim	9,1	3,0	4,6	2,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0	0,0	3,8	5,2
Gayrimenkul faaliyetleri	50,6	1,1	4,0	0,6
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,1	1,5	3,1	2,6
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	49,4	44,6	15,3	22,2
Eğitim	7,6	1,0	0,5	0,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4,5	0,6	5,7	2,6
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	4,3	0,2	2,3	0,2
Diğer hizmet faaliyetleri	5,9	0,7	9,9	2,0
Toplam	6,1	100	4,7	100

Kaynak: İPTA/2014

Mevsimlik personel çalıştıran işyerlerine sektörel olarak bakıldığında, sektör içinde en fazla değişimin %50,6 oran ile “Gayrimenkul faaliyetleri” ve %49,4 oran ile “İdari ve destek hizmet faaliyetleri” sektörlerinde olduğu görülmektedir. Kendi içinde %50,6 orana sahip olsa da “Gayrimenkul faaliyetleri” sektörü sektörler içerisinde %1,1 paya sahiptir. İşyerlerinin geneline bakıldığında %15,3 oran ile “İdari ve destek hizmet faaliyetleri” sektör içinde en fazla artışın bulunduğu sektördür. Sektörlerin kendi içerisindeki sıralamada ise “İmalat” ve “İdari ve destek hizmet faaliyetleri” ilk iki sırada yer almaktadır.

SONUÇ

İstanbul İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2014 yılında İstanbul' da gerçekleştirilmiş olan Talep Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizlikleri gidermeye, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca Talep Araştırması kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının bir diğer adımı olan eğitim programları ve kursların düzenlenmesine katkı sağlanması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasası birçok açıdan henüz tam anlamıyla analiz edilememiştir. Bunun nedeni olarak işgücü piyasasını arz yönüyle ele aldığımızda il düzeyinde veri eksikliği mevcuttur. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından 2007 yılından beri tüm iller bazında işgücü talebi ve açık işler üzerine veri derlemek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Türkiye İstatistik Kurumunun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre 2013 yılında İstanbul ilinde istihdam edilenlerin sayısında önceki yıla göre işgücüne katılım oranı 1,1 puan artarak 185 bin kişi işgücüne dahil olmuş, istihdam oranı 1,1 puan artarak 165 bin kişi istihdama katılmış, işsizlik oranı ise 0,1 puan azalarak %11,2'ye gerilemiştir. Buna ek olarak genç işsizlik oranı %19,2 ile daha yüksek seviyelerdedir.

İstanbul'da kayıt dışı çalışma Türkiye ortalamasının altında görülmektedir. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı yüksektir ve bunun en önemli nedeni istihdamın içerisinde tarım sektörünün payının İstanbul'a göre oldukça yüksek olmasıdır.

İstanbul' da istihdamdakilerin ve işsizlerin eğitim durumu Türkiye'deki benzer durumdaki kişilerle karşılaştırıldığında eğitim seviyesi daha yüksek görülmektedir.

12 Mayıs- 27 Haziran 2014 döneminde alan çalışması gerçekleştirilen "Türkiye İşgücü Piyasası Araştırması" kapsamında elde edilen sonuçlara göre; İstanbul ilinde kapsamdaki işyerlerinde çalışanların % 31,6'sı kadın, % 68,4'ü erkektir. Toplamda en fazla çalışanın olduğu sektör "İmalat" sektörüdür. Kadınlarda da erkeklerde de en fazla çalışılan sektör, "İmalat" ile "Toptan ve Perakende Ticaret" sektörleridir. "İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler" ve "Eğitim" sektörlerinde çalışan kadın sayısı aynı sektörlerde çalışan erkek sayısından fazladır.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda erkeklerde en fazla çalışanın “Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek grubunda görülürken, kadınlarda ise en fazla “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler “meslek grubunda görülmektedir. Toplam istihdamdakilerin dağılımına bakıldığında % 14,3’ile “Hizmet ve Satış Elemanları” en fazla istihdam edilmektedir.

İstanbul’ da referans dönemi içerisinde işyerlerinde 72 bin 826 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. En fazla açık iş “İmalat” sektöründe bulunmaktadır. “İmalat” sektörünün arkasından en fazla açık işin bulunduğu iki faaliyet kolu sırasıyla “Toptan ve Perakende Ticaret” ile “İdari ve Destek Hizmeti” Faaliyetleridir.

EUROSTAT ise “Açık İş/ İstihdam+Açık iş*100” formülünü kullanarak açık iş oranını hesaplamaktadır. Bu formül ile hesapladığında açık iş oranının İstanbul’da %2,7 olduğu görülmektedir. Sektörel olarak açık iş oranlarına bakıldığında açık iş oranının en yüksek olduğu sektör “Diğer hizmet faaliyetleri” sektörüdür. Açık iş Oranının en düşük olduğu sektör ise “Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme” sektörüdür.

Meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında en fazla çalışan sayısına sahip ilk dört meslek grubunda açık işlerin dağılımının paralellik gösterdiği görülmektedir. Açık işlerin dağılımın en fazla görüldüğü ilk dört sıradaki “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar”, “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler”, “Hizmet ve Satış Elemanları” ve “Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar” meslek grupları açık işlerin %76’sını oluşturmaktadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grupları sırasıyla “Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar”, “Hizmet ve Satış Elemanları” ile “Nitelik Gerektirmeyen Meslekler” grubudur.

En fazla açık işin “Makineci (Dikiş)” mesleğinde olduğu görülmektedir. İstanbul’da “Makineci (Dikiş)” mesleğinden sonra en fazla açık iş “beden işçisi”, “satış danışmanı”, “depo hamalı” mesleklerinde görülmektedir.

Söz konusu açık işler için işyerleri tarafından en fazla talep edilen asgari eğitim düzeyi %34,5 oranı ile “Farketmez” ve %28 oranı ile “Lise Altı” seçeneğidir. Başka bir deyişle, işyeri sahipleri açık iş bulunduğunu belirttikleri mesleklerin yaklaşık olarak üçte birinde herhangi bir eğitim düzeyi aramadıklarını diğer dörtte birinde ise düşük eğitimin yeterli olduğunu belirtmektedirler.

En fazla açık iş verilen mesleklerden; “Beden İşçisi (Genel)”, “Güvenlik Görevlisi”, “Temizlik Görevlisi”, “Şoför-Yük Taşıma”, “Ütücü” ve “Garson (Servis Elemanı)” gibi meslekler spesifik bir eğitim düzeyini gerektirmediklerinden açık işlerde çoğunlukla “Farketmez” veya lise altı eğitim düzeyinin tercih edilmesi son derece olağandır.

Açık iş bulunan mesleklerde istenen becerilerin genel toplamının yüzde oranlarına bakıldığında açık işlerin İstanbul’da işverenlerin açık işlerde talep edilen becerilerde %76,2’ “İş Ahlakına Sahip Olma”, %69,8’e “Fiziki ve Bedensel Yeterlilik”, %61,5’inde Takım Çalışması, %53,4 “Mesleğe İlişkin Yeterli Bilgi” ve %51,5 “İletişim ve İfade Yeteneği” becerileri talep etmektedir.

Açık işlerin karşılanma yollarına bakıldığında en fazla İŞKUR, Akraba-Eş Dost arama kanalının kullanıldığı görülmektedir.

2014 yılı içerisinde 94 bin 916 kişinin temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sıralarda Makineci (dikiş), Satış danışmanı, Garson bulunmaktadır.

İşveren tarafından doldurulan işyeri bilgi formlarından temininde güçlük çekilme sebebinin çok yüksek oranlı olarak iş arayan kaynaklı olduğu ve işveren kaynaklı sorunun çok düşük olduğu ifade edilmiştir. Bunun nedenin işyeri bilgi formunda soruların işveren tarafından cevaplanması gösterilebilir.

İstanbul'da işverenler tarafından güçlük çekilme nedeni olarak "Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" , "Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması" ve "Bu meslekte işe başvuru yapılmaması" yer almaktadır.

İstihdam beklentilerine sektörel olarak baktığımızda istihdam artışı beklenmektedir. 30 Haziran 2015 tarihinde ise net istihdam artış oranın en yüksek olacağı öngörülen sektörler "İdari destek hizmetleri" sektörüdür.

30 Haziran 2015 tarihi itibariyle en fazla artış beklentisi olarak Güvenlik görevlisi mesleği ilk sırada görülmektedir. Hangi mesleklerin istihdamında artış ya da azalış olacağına dair öngörü sahibi olmanın en büyük faydası Aktif İşgücü Politikalarını bu mesleklere yöneltmektir. Bu sayede istihdamın artırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına doğrudan katkı sunulmaktadır. "Temizlik Görevlisi", "Çağrı Merkezi Görevlisi", "Satış Danışmanı" ve "Bankacılık elemanı" mesleklerinin üst sıralarda yer aldığı görülmektedir. İstanbul'da hizmet ve sanayi sektörlerinin büyük paya sahip olması nedeniyle istihdam artışı beklenen mesleklerin hizmet sektöründe olmaları olağan görülmektedir.

İşgücü piyasasında kadınların ve genç işsizlerin istihdama katılım oranlarını artırmak için, aktif işgücü piyasası politikalarında kadınlara önem verilerek teşvik paylarının artırılması ve kadın işsizlerin mesleki eğitim programlarıyla daha nitelikli hale gelmesini sağlayarak işgücü piyasası koşullarına hazır hale getirilmelidir.

Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan dezavantajlı grupları ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dahil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.

İşyeri Piyasası Talep Araştırması sonucunda işverenlerin istihdam beklentilerinin olumlu olması, işverenlerin gelecek dönemlerde işgücüne ihtiyaç duyacağını göstermektedir. İşverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücü talebinin ve elimizde bulunan işgücü arzının eşleştirilmesinde olumlu sonuçlar alınabilmesi, hazırlanan rapor, yapılan analiz ve değerlendirmeler doğrultusunda il düzeyinde işgücünün yetiştirilmesi için gerçekleştirilecek faaliyetler ve kurum düzeyinde oluşturulacak olan aktif istihdam politikaları ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

İPTA, 2014/I İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları, Veri Tabanı

TÜİK, Hane Halkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	..... @.....	

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. (Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)	**Evet** ☐	
	Hayır ☐	

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. → **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe												**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet** ☐	**15.1'e geçiniz**
	Hayır ☐	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok ☐	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet** ☐	**16.1'e geçiniz**
	Hayır ☐	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok ☐	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İşkur İşgücü Piyasası Araştırma Çalışması (İPA) Örnek Planı

Coğrafi kapsam:

Coğrafi kapsam olarak nüfus büyüklüklerine bakılmaksızın Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan tüm il ve ilçe merkezleri ile köyler kapsama dahil edilmiştir.

Sektörel Kapsam :

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri

Kapsanan kitle:

Sektörel kapsam dahilinde tüm yerel birimler anket kapsamını oluşturmaktadır.

Örnekleme çerçevesi:

2014 yılı Türkiye İstatistik Kurumu İş Kayıtları Sistemi altlık olarak kullanılmak üzere sektörel kapsam dahilinde ilgili sektörde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip yerel birimler çalışmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır.

Örnekleme birimi: Örnekleme birimi yerel birimdir.

Gözlem birimi: Gözlem birimi yerel birimdir.

Tahmin boyutu: 2014 yılı İşkur İPA çalışması, 17 sektörde yerel birim bazında Türkiye tahmini vermek üzere planlanmıştır. Ayrıca C sektöründe 10,11,12,13,14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33 bölümlerinde tahmin verilecek boyutta tabakalama değişkenleri aşağıda verilmiştir.

Kısımlar
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
P
Q
R
S

Örnekleme yöntemi: 2014 yılı İşkur İPA çalışmasında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında amaç, kapsam dahilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- b: Tahmin ve Notasyonlar

Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / n_h\left(n_h - 1\right)\right] \text{ dır.}$$

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$ olarak elde edilir.

Ek 2-c: Araştırma Yapılan İller Listesi ve İşyeri Sayıları/Örnek Sayıları (2014)

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az

birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni

yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4-a: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM- TÜRKİYE							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.722	83.891	1.450	3.295	4.329	1,7%	5,2%
İmalat	50.597	2.510.806	87.006	111.361	115.160	3,3%	4,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	676	37.222	188	384	308	0,5%	0,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	498	31.312	295	377	1.271	0,9%	4,1%
İnşaat	37.791	832.881	14.074	34.347	60.506	1,7%	7,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	46.693	1.119.724	34.783	48.979	55.307	3,0%	4,9%
Ulaştırma ve depolama	11.428	324.949	8.051	9.957	9.754	2,4%	3,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12.594	540.430	14.863	21.918	15.853	2,7%	2,9%
Bilgi ve iletişim	2.722	102.669	2.773	3.631	5.413	2,6%	5,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.962	189.181	1.277	1.305	7.353	0,7%	3,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	1.514	37.515	1.111	1.452	1.797	2,9%	4,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9.638	196.305	4.424	8.630	9.490	2,2%	4,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	8.066	546.251	15.218	18.839	59.204	2,7%	10,8%
Eğitim	5.712	190.977	3.298	4.027	992	1,7%	0,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.171	191.334	5.084	7.960	9.343	2,6%	4,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	849	23.694	504	833	698	2,1%	2,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	4.278	90.551	4.182	5.408	4.987	4,4%	5,5%
Genel Toplam	200.911	7.049.691	198.582	282.704	361.764	2,7%	5,1%

Ek 4-b: İstanbul İPTA Alan Uygulama Sonuçları

SEKTÖRLERE GÖRE İPTA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM- İSTANBUL							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve taş ocakçılığı	235	5.764	41	202	381	0,7%	6,6%
İmalat	19.746	795.338	27.466	36.459	30.437	3,3%	3,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	200	5.506	39	65	91	0,7%	1,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	151	16.683	47	90	281	0,3%	1,7%
İnşaat	9.153	282.164	4.174	9.760	20.006	1,5%	7,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15.368	447.128	14.217	17.218	17.597	3,1%	3,9%
Ulaştırma ve depolama	3.486	120.720	4.557	3.980	3.925	3,6%	3,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4.106	276.353	4.830	6.870	5.093	1,7%	1,8%
Bilgi ve iletişim	1.634	64.167	1.038	1.336	2.959	1,6%	4,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	863	170.637	826	692	6.465	0,5%	3,8%
Gayrimenkul faaliyetleri	678	18.724	537	672	740	2,8%	4,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4.106	107.294	1.784	3.358	3.306	1,6%	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.770	181.400	7.781	8.352	27.742	4,1%	15,3%
Eğitim	1.290	52.552	1.160	779	242	2,2%	0,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.133	57.560	1.820	2.438	3.262	3,1%	5,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	322	9.696	158	176	224	1,6%	2,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	1.261	24.942	2.351	2.469	2.479	8,6%	9,9%
Genel Toplam	66.502	2.636.628	72.826	94.916	125.229	2,7%	4,7%

TÜRKİYE İŞ KURUMU
İSTANBUL ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Hacı Mimi Mah. Lüleciler Cad. No:4 Tophane-Beyoğlu/ İSTANBUL
Tel: 212 249 29 87 / 88 / 89
www.iskur.gov.tr